

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVIII. évfolyam.

Szubotica, 1927. VASARNAP február 13.

42. szám.

Telefon: Kladohivatal 9-58 Szerkesztőség 5-10, 8-58
Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt

Előfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség: Zmaj Jovina trg. 5. szám (Minerva-palota)
Kladohivatal: Subotica, Zmaj Jovina trg. 5. (Minerva-palota)

Roma locuta

Szent Agoston mondotta, amikor I. Ince pápa egy hitvitát eldöntött: *Roma locuta, causa finita* — Róma szól és az ügy elintéződik. De már hosszú évszázadokkal a pápai eszaktatlanság dogmájának kialakulása előtt ellenállhatatlan világpolitikai argumentum volt a *Roma locuta*. Egész Európa, Ázsia és Afrika sorsára kihatott, amit a *patres conscripti* a szenátusban elhatároztak. *Ceterum censeo Carthaginem esse delendam* — egyébként úgy vélem, hogy Cartagót le kell rombolni — mondotta Cato Major a szenátusban — és Carthago rombadőlt. — Meg kell semmisíteni a cimbereket és teutónokat — rendelte el az *Urbs* és Marius olyan hiánytalanul teljesítette a parancsot, mint a legutóbbi világháborúban a német generálisok, akik lapidárisan szokták jelenteni a főhadiszállásnak: *Die befohlene Linie erreicht* — az előirt vonal elérve.

A *Roma locuta* világhatalmi presztízsről akarja lecsiszolni évezredek rozsdáját Mussolini, aki a régi római birodalom helyreállításának fantomját tartja a fasiszmus mákonyával elkábított olasz nép elé. Amde sem Montesquieu, sem Mommsen, sem Ferrero nem elég tekintélyek neki arra, hogy a római nép történetéből kínálkozó tanulságokat az ő elméjük megvilágításában fogadja el. A fasiszmus átértékelt minden fogalmat, aminek közkeletű érvénye keresztjezi kalandos terveit és előtt minden gondolatlámpát, ami a józan ész és a reális lehetőségek sugarait árasztja. A duce enervált pipogvatágnak bélyegzi Menenius Agrippa bölcsességét, aki a Mons Sacera vonult plebsét a gyomor ellen fellázadt testrészek meséjével visszatértette Rómába. Bezzeg ő egy szót sem vesztegetett arra, hogy az aventinói ellenzékét visszacsalogassa, sőt kéjjel fosztotta meg az oppozíciót mandátumától. L. Sergius Catilina, akinek reformtörökvéseivel mesterségesen tapasztotta hozzá Cicero és Sallustius az elvetemült gonoszság emléket, szabadon megjelenhetett a szenátus ülésén, hogy végighallgassa Cicero dörgő *Quo usque tandem*-jét és a hájaszala sem cörbölt meg mindaddig, míg fegyvert fogva, a harcmezőn el nem estt. *Roma locuta* nem akart felkelést szervezni, csak a kritika jogával kívánt élni és ezért halálautóba vonszolták.

A belpolitikában a fasiszmus szakított a régi Róma klasszikus jogrendszerének, demokráciájának és alkotmányos szabadságának hagyományával, de annál mohóbban ragaszkodik a *Roma locuta* örökségéhez a gyarmatosító imperializmus terén. Itália határán belül nincs már a fasiszmusnak ellenfele, aki a nyílt erőszakra épített uralmi állapot veszélyeztetésével a fasiszta politika létjogosultságát alátámasztaná: a külpolitikában kell tehát programot keresnie, hogy életét minél tovább meghosszabbíthassa. A szapora olasz fajnak kolóniákra van szüksége, hogy munkaerői fölöslegét elhelyezhesse, különben elfertőlhethet a robbanás. Ebben a kiélezett feszültségben sem ismer akadályt a fasiszmus, mintha a Palazzo Chigi tőléje csak egy hemzsegni a Metellusoktól, Scipióktól és Pompeiusok-

tól és mintha maga a duce nem is Julius Caesar volna, akin elvégre fogott a tör, hanem Octavianus Augustus, a római birodalom fénykorának isteni rangra emelt imperátora. Ha a legkisebb háborus esély felvilán, Mussolini nyomban ott terem, hogy a pislákoló lángot nagyra szítsa. Anglia konfliktusba keveredik Kínával: a fasiszta külpolitika menten fegyveres megoldást sürget és közreműködését kínálja. Németországban jobb felé tolódik a kormányzat: a fasiszták ráerészlik fujtatójukat a német nemzetiek aspirációira, hátha sikerül valami konflagrációt föllobbantani, amin az olasz imperializmus peccenyéje megsülhet.

Sokkal romantikusabb, képzelgőbb

és színészkedőbb a fasiszmus, sem hogy a gyakorlati kivihetőség szempontjának a legcsekélyebb figyelmet szentelné. Wells tudja és ki is mondja, hogy Olaszország a nagyhatalmak közül a legkevésbé képes háborút viselni, mert nincs szene, vasa és vegyipara. A fasiszta azonban diszbe öltözik, bever néhány fejet, felgyújt néhány házat és elhiteti magával, hogy ugyanennyi heroizmus-sal a világot is ki lehet forgatni sarkából. A történelem ismerője tisztában van vele, hogy a római hódítások alapja a kulturális fölény volt, amely a légiók szuronyainak hegyén a civilizációt hordozta szét. Ezt a missziót, ha még nem vált anakronizmussá, Olaszország csak azokkal

a nagyhatalmakkal együttesen tölthetné be, amelyek nem hajlandók feláldozni a világképet az olasz *sacro egoismo* oltárán. Az is nyilvánvaló, hogy Kelet, a gyarmatosítás ígéretföldje, félelmetesen kezd öntudatra ébredni és ki akarja húzni a nyakát az európai fennhatóság ígájából, amelyet az egyedüli speciális olasz exportcikk, a fasiszmus semmiestre sem tesz senki előtt kívánatosabbá.

Mindezeket a megfontolásokat ellegyinti a fasiszmus és nyilegyenesen rohan a *Roma locuta* vesszőparipáján — a vesztébe. Mert abban a pillanatban, mielőtt szertefoszlik a *Roma locuta* ábrándja, Olaszországban — *finita la comoedia*.

Az ellenzék elismeréssel nyilatkozik a pénzügyminiszter expozéjáról

Tárgyalások a Jovanovics-csoport és a radikális klub egyesüléséről Vukicsevics Velja sürgei a fuziót

Beogradból jelentik: A szombati pravoszláv ünnep miatt, amely a radikális párt házi ünnepe is, a politikai élet teljesen szünetelt. Sem a parlament, sem a bizottságok nem dolgoztak.

A politikai világ még mindig a pénzügyminiszter expozéjának hatása alatt áll. Ellenzéki oldalról is elismerik, hogy *Markovics Bogdán dr. rég nem hallott tárgyilagossá kritikai adta az ország gazdasági életének*. Az ellenzék hangsúlyozza, hogy a pénzügyminiszter értékes, objektív híralata olyan őszinte volt, hogy ellenzéki beszédnek is beillt volna.

Ami a pénzügyminiszter programját illeti, általában azt is jónak látják, bár egyes körök hibáztatják, hogy Markovics a gazdasági politika új céljainak kitűzésében inkább általános jelszavakhoz tartotta magát és nem mélyedt bele az általa tervezett intézkedések taglalásába. Nagy érdeklődéssel várják a pénzügyminiszter által benyújtandó pótvajaslátokat, mert ezek előreláthatólag többet is el fognak árulni a miniszter terveiről. Politikai körökben azt is kiemelik, hogy a pénzügyminiszter őszinte és tárgyilagossá beszéde *külföldön jó hatást tesz és hozzá fog járulni az ország pénzügyi hiteleinek megerősítéséhez*.

Vukicsevics Velja lemond

Jovanovics Ljuba csoportjának és a radikális klub egyesülésének kérdése élénken foglalkoztatta a közvéleményt, különösen amióta köztudomásúvá vált, hogy Vukicsevics Velja *átirattal fordult a klub elnökéhez és a miniszterelnökhöz, kérve az ügy sürgős rendezését*. Az átírat szövege nem került nyilvánosságra, annyi azonban már bizonyos, hogy

Vukicsevics lemondással fenyegetőzik, ha a két klub egyesülését rövid időn belül végre nem balták.

Ez a kérdés szombaton konkrét formát öltött, amennyiben Vukicsevics Velja *alkorests Uzunovics miniszterelnököt, akivel hosszasan tanácsko-*

zott. A tanácskozás után az újságírók megkérdezték Vukicsevictől, hogy mi igaz a lemondásáról elterjedt hírekben.

— *En mindenestre lemondás előtt állok* — mondotta Vukicsevics. — Kormánybalépésem csak provizórikus volt, akár sor kerül az egyesülésre, akár nem, én le fogok mondani.

Kormánybalépésemnek az volt a feltétele, hogy a két klub egyesüljön.

Ha pedig a radikális klub ebbe beleegyezik, a miniszterelnökön áll, hogy a saját belátása szerint jelölje ki azt a személyt, aki az én mostani resortomat átveszi.

— Van-e valami újabb momentum ebben az ügyben? — kérdezték az újságírók.

— Meg kell várni a klub ülését — válaszolta Vukicsevics.

Uzunovics miniszterelnököt a tanácskozás után az újságírók szintén megkérdezték, hogyan áll a két klub egyesülésének kérdése és egyuttal közölték vele Vukicsevics nyilatkozatát. Uzunovics így válaszolt:

— *Mit mondjak én önöknek, mikor ő már mindent megmondott. En csak olyan lemondást veszek tudomásul, amelyet nekem írásban adnak át*.

A tartományi önkormányzatok pénzügyei

A tartományi közgyűlések összehívásának napja, február 23-ika mindinkább közeledik. A tartományi önkormányzatok pénzügyeinek kérdése azonban még mindig nincs rendezve. Általános az a vélemény, *ha ezt a kérdést sürgősen nem rendezik, az önkormányzati testületek munkaképtelenek lesznek*. A pártok között ezért tárgyalások indultak meg a tartományi önkormányzat pénzügyi függetlenségének biztosítására. Nyirelemremélták azok a tanácskozások, amelyek a radikálisok és a szlovén néppárt folytatnak a szlovén tartományok pénzügyeiről. A szlovének azt követelik, hogy az

állami jövedelmek egy bizonyos részét bocsássák rendelkezésére az önkormányzatoknak, ahogyan az Ausztriában történt, ahol például a stajersországi és krajnai tartománygyűlések önállóan rendezték az állami jövedelmek egy bizonyos hányada felett. A tanácskozások még nem fejeződtek be, de minden remény megvan arra, hogy kedvező eredménnyel végződnek.

A boszniai tartományi önkormányzatok pénzügyeiről is folynak tanácskozások a Radics-párt és a muzulmánok között. Dr. Sibenik és dr. Preca szombaton hosszas megbeszélést folytattak Spahóval, a muzulmánok vezérével. Sibenik szerint a Radics-párt a földműves párttal, a radikálisokkal is érintkezésbe fog lépni a tartományi önkormányzatok pénzügyeinek rendezése végett.

Ami a vajdasági tartományi önkormányzatot illeti, ezeknek financiai ügyeivel főleg radikális politikai körök foglalkoznak erősen, miután a vajdasági tartományi önkormányzatokban a radikálisok vannak többségben. A vajdasági tartományok főispánjai szintén akciót indítottak, hogy biztosítsák a tartományok pénzügyi funkcionálását.

Nyilatkozatháború a nemzeti paraszt-klub megalakítása körül

A nemzeti parasztklub megalakítása, amelyben tudvalevőleg a Radics-párt és a montenegrói federalisták egyesültek, élénk visszhangra talált politikai körökben. A radikális párt részéről hangsúlyozzák, hogy a horvát parasztpártnak országos jellegűvé való kiszélesítése csak arra szolgál, hogy Radics vérső célját, az ország bolsevizálását könnyebben elérhesse. A szlovén néppárt politikai nyilatkozatukban destruktívnek nevezik a Radics-pártot, amelynek egyáltalában nincsenek tiszta szándékai. A demokraták nem foglalnak ilyen élesen állást a Radics-párt ellen, de Radics tervét szkeptikusan itélik meg, a földműves párt pedig, amellyel szintén voltak tárgyalások, neheztel azért, hogy a

megkerülésével vonta be Radics a montenegrói föderalistákat.

A támadások szombaton megszólalásra készítették a nemzeti parasztklub elnökét, dr. Sibenik Jankó volt agrárreform minisztert, aki este terjedelmes nyilatkozatban válaszolt a radikálisok és a szlovén néppárt kiigazítására. A nyilatkozatban Sibenik visszatartja a bolsevizmus vádját és rámutat arra, hogy a parasztság a legkonzervatívabb és a legnemzetibb elem, amely a bolsevizmus ellen küzd. A szlovén néppártnak arra a támadására, hogy a Radics-párt destruktív, a nyilatkozat hangsúlyozza, hogy a parasztmozgalom nem ellensége a tekintélyeknek, csupán az állhatatlanságot kívánja ledönteni. Sibenik végül élesen támadja a szlovén néppártot, amelynek szerinte egyáltalában nem fontos a korrupció leküzdése és az adóegységesítés, hanem csak arra törekszik, hogy az önkormányzatokat kezébe kaparintsa.

Pribicsevics lapja a német párt és a földmivességek együttműködéséről

A független demokratapárti Recs szombati számának »Hans Moser« című vezércikke foglalkozik azzal a ténnyel, hogy pénteken a parlamentben a választói névjegyzékekről szóló törvényjavaslatot tárgyaló bizottságba Moser János németpárti képviselőt a földmivességek listáján választották meg. Élesen támadja a lap a földmivességek pártját és felháborodással állapítja meg, hogy a szerbiai és boszniai parasztpártja német képviselőt választott meg egy parlamenti bizottság tagjává.

— Ha valaki a háború előtt azt mondta volna nekünk — írja a Recs — hogy a szerbiaiak a németekkel közös parlamenti klubot fognak alkotni, azt az örültekházába csukattuk volna. Azonban ennél is furcsábbá teszi a dolgot az a körülmény, hogy a német párt ma a parlamentben a kormánytöbbség alkotórésze, a földmivességek pedig az ellenzékhez számítja magát.

Tárgyalások a kis horvát pártok tömörítésére

Zagrebból jelentik: Politikai körökben sokat beszélnek egy új horvát párti csoportosulásról, amely felölelné az összes extrém ellenzéki horvát pártokat. Már hetek óta folynak tárgyalások, amelyek a horvát köztársasági parasztpárt fuziójára irányulnak. Ezek a pártok a kerületi választásokon, különösen a városokban, kisebb sikereket értek el és most a fuzió révén ezeket a sikereket növelni akarják. A fuzió által létrejött pártnak tíz képviselője lenne a parlamentben. A párt programja szélső ellenzéki föderalista, amely úgy a Radics-párttal, mint a szerb pártokkal szemben is ellenzékben volna. A föderalista párt állítása szerint Radicsék ajánlatot tettek a föderalistáknak, hogy térjenek vissza a Radics-pártba, ezt az ajánlatot azonban a föderalisták visszautasították, bár Radicsék megígérték, hogy megvárhatják tovább is külön pártvezetők és az újból való egyesülésnek csak parlamentáris jellege lenne.

Könnyű lefolyású a spanyoljárvány

Szuboticán minden iskolában szünetel a tanítás — A megyében a tanuló ifjúság ötven százaléka beteg

A spanyoljárvány állandó terjedése miatt a szuboticiai polgármesteri hivatal a városi tisztifőorvosi hivatal átirata alapján utasította a mozgósítási bizottságot, hogy

az előadások között félórás szünetet tartssanak.

hogy ez idő alatt a termeket megfelelően kiszellőztessék.

A járvány terjedéséről pontos adatok nincsenek, miután a szombati nap folyamán a főorvosi hivatalban csak kevés bejelentés történt újabb megbetegedésekről. Ennek ellenére a főorvosi hivatal intézkedésére a tanügyi hatóságok

úgy a városban, mint a tanyákon valamennyi iskolát bezárták.

A járvány méreteiről azokból a jelentésekből lehet tiszta képet alkotni, amelyeket Bács-vármegyei tisztifőorvosi hivatalához küldtek be az egyes községekből. Ezeket a jelentéseket dr. Petrovics Milenko vármegyei tisztifőorvos felszólítására küldték be az egyes községi orvosok, akik valamennyien megállapítják, hogy a járvány nagy mértékben elterjedt, azonban a betegség feltűnően

könnyű lefolyású.

A jelentések szerint Apatinban 160, Szontán 58, Odzacin 40, Dárdán 70, Bácska-Monostoron 200, Bogojevón 150, Novi-Palánkán 68, Bácska-Palánkán 20, Sztara-Palánkán 24, Gajdobrán 16, Szilbácson 19, Paragon 13 és Topolán 16 megbetegedés történt a feltűnően között. Priglevica-Szveti-Ivánon, Kanizsán, Horgoson, Vajszkán, Deronyán, Karavukovon főképp az iskolás gyermekek körében terjedt el a járvány és ezekben a községekben

a tanuló ifjúságnak körülbelül ötven százaléka beteg.

Dr. Petrovics Milenko vármegyei tisztifőorvos átirata értelmében Terzin György tanfelügyelő elrendelte, hogy a járvány terjedésének megakadályozása végett

Bogvánon, Bulkeszin, Kanizsán, Vajszkán, Gajdobrán, Szontán és Horgoson valamennyi iskolát zárlat alá veszik.

Szomborban csupán a leánynevelőiskolában szünetelték be az előadásokat, miután a többi iskolákban nem fordult elő nagyobb számmal járványos megbetegedés.

A városépítő Ford

Miria román királyné nagyszabású terve

Londonból jelentik: Az angol lapok bukaresti rádiójelentést közölnek, amelyek szerint Miria királyné nagy tervekkel érkezett haza Amerikából. Nem kevesebbről van szó, mint új városépítéséről, aminek a tervét a királyné Amerikában megbeszélte Henry Ford-dal. Miria királyné erről a kérdésről a következőket jelentette ki:

— Ford rendelkezésünkre áll. Csak hivatni kell őt és Romániában új városokat, országutakat és gyárakat fog építeni. Bukarest történelmi nevezetességű város ugyan, de egy nagy ország fővárosának nem alkalmas. Beszéltem erről Ford-dal és ő, valamint általában az amerikaiak nem fognak súlyos gazdasági és pénzügyi áldozatokat köve-

telni tőlünk és nehéz feltételeket szabni. Tudom, hogy a háború után több román államférfi felvetette az új főváros alapításának az eszméjét, de a pénzügyi miatt eddig gondolni sem lehetett a terv megvalósítására. Kétségtelen azonban, hogy maga az idea életre való és megvalósítható. Győződéssel állom, hogy az amerikaiak kezükre fogják járni, ha bizonyos meghatározott számú évekre földet adnak nekik és üzleti lehetőségeket, hogy ezalatt megtérüljenek költségeik. Nekem már meg van a tervem is, hogy az új főváros Brassó legyen. A Kárpátok katlanában Brassó volna a legalkalmasabb, folyója is van, az ország szívében fekszik és kitűnő a levegője. A szép terv remélem hamarosan megvalósul.

Leánykereskedők a leányinternátusban

Izgalmas hajszát éltek egy leánykereskedőt Vrbászon

Vrbászról jelentik: A noviszadi rendőrség veszedelmes leánykereskedőket fogott el, akik jó megjelenésükkel beférkőztek a vidéki társaságokba és az elcsábított leányokat nagyvárosi mulatóhelyeken eladták.

Csütörtökön délelőtt vadonatúj »Puch« autón két jólöltözött huszonöt-huszonnyolc éves fiatalember érkezett Noviszadra. Az autó özvegy Révész Imréné leányinternátusa előtt állt meg. A két ismeretlen fiatalember azzal állított be az intézet igazgatójához, hogy hűségükkel szeretnék a nevelőintézetbe adni és információkat kértek özvegy Révész Imrénétől. Révészné gyanútlanul megmutatta a még kiadatlan szobákat, de a mikor az ismeretlenek azt kérték, hogy mutassa meg a vendégeket is, az internátus nevelője gyanút fogott és erősen tiltakozott. Mikor pedig a két fiatalember erőszakoskodni kezdett, Révészné kiutasította őket a házból.

A két ismeretlen ezután a Schumacher-féle vendéglőbe hajtottak, ahol a vendéglősnek azt mondták, hogy hűségükkel szeretnék a nevelőintézetben. Innen eltávozva a Remlinger-féle kocsmába mentek, ahol lakást akartak bérelni. Közben a rendőrség tudomást szerzett a gyanús viselkedő fiatalemberekről és Sztanimirovics Boskó rendőrfővezető egy rendőrrel autóra ült és a Schumacher-vendéglőhöz hajtottak.

A fiatalemberek azonban megneszeltek a veszélyt, az egyik autóra ugrott és elrohogott Sztaribecse felé, a másik pedig a csatornapart mentén futva igyekezett elmenekülni a rendőrség elől. Sztanimirovics rendőrfővezető azonnal értesítette a környékbeli rendőrségeket, hogy a menekülőket fogják el, egyben pedig üldözőbe vette az autón menekülő fiatalembert. Izgalmas hajszát keletkezett ekkor a rendőrség és a menekülő között. A menekülő fiatalember autója azonban Sztarivrbasz előtt defektust kapott és az ismeretlen kénytelen volt egy közeli szállásra menekülni, ahol elrejtőzött.

A rendőrségi autó nem sokkal később megérkezett a helyszínre és a vállatára fogott soffőr elmondotta, hogy utasa a közeli szállás felé futott. A rendőrök átkutatták a tanyát és ráakadtak a fiatalemberre, akit Vrbászra szállítottak.

A rendőrségen megkezdtek a fiatalember kihallgatását, aki elmondta, hogy Szemesi Györgynek hívják, huszonkét éves, noviszadi illetőségű szabósegéd. Arra a kérdésre, hogy mit kerestek Vrbászon, Szemesi azt felelte, hogy társával, Jettics Mihály huszonkétéves zagrebi fiatalemberrel Franciaországba akartak menni és az utiköltséget Vrbászon akarták megszerezni.

Még tartott Szemesi kihallgatása, a mikor Noviszadról telefonértesítés ér-

kezett, melyben a főkapitányság közölte, hogy egy Szemesi nevezetű rovottmúltú egyént lopás miatt már régen köröz a noviszadi rendőrség. A jelentés alapján a vrbászi rendőrség újból vállaltára fogta Szemesit, aki beismerte, hogy társával együtt tagja egy zagrebi leánykereskedő bandának és azért jöttek Vrbászra, hogy leányokat szállítsanak a zagrebi mulatóknak.

Amikor Szemesit megmotozták, zsebében selyempapírba csomagolva ópiumot találtak, melynek eredetére és rendelkezésére nézve Szemesi nagyon zavaros válaszokat adott. Szemesit kihallgatása után letartóztatták és még szombaton Noviszadra szállították.

Jettics Mihály ellen, akinek sikerült elmenekülnie, elfogatóparancsot adtak ki.

A cselédleány meséje a rejtélyes rablótámadásról

A rendőrség még nem tudta tisztázni a Braun-féle betörés részleteit

Braun Lázár szuboticiai kereskedő, mint megirtuk, bejelentette a rendőrségnek, hogy csütörtökön egy ismeretlen ember ki akarta fosztani a lakását. A betörő este hat óra felé csöngetett be a lakásba, ahol egyedül F. Erzsébet cselédleány tartózkodott. A lakásba azonnal a kifogással akart bejutni, hogy Braun megbizta őt, hogy az otthon felejtett pénztárcáját vigye el neki. A cselédleánynak gyanús volt a kétes külsejű ember és utját állta, mire a betörő revolvert rántott elő és a fegyvert ráfogta F. Erzsébetre. A cselédleány azonban kiáltozni kezdett, úgyhogy a betörő jobbnak látta kéréket oldani.

Braunék este hét óra után érkeztek haza. A lány rögtön elmondotta nekik az esetet és Braun azonnal értesítette a rendőrséget, mely kihallgatta a lányt. F. Erzsébet roppant izgatottan és összefüggéstelenül mesélte el a rablótámadás történetét és állandóan azt hangsúlyozta, hogy egyáltalában nem emlékszik a támadóra, azt sem tudja, hogy magas volt-e, vagy alacsony, annyira megrémült. A kihallgatás után a cselédleányon az izgalom szokatlan hevességgel tört ki. Braun előt szüntelen ezt hajtogatta:

— Ezt az éjszakát sem élem túl. A lány furcsa viselkedése nem tűnt fel Braunéknak, akik azt hitték, hogy az ügyesség által F. Erzsébet lelkiállapotát. Este tíz óra tájban, amikor a rendőrség emberei újból ki akarták hallgatni, furcsa eset történt: a cselédleány szobájában eszméletlen állapotban találták F. Erzsébetet. Rögtön orvost hívtak, aki azonban hosszas kísérletezés után sem tudta eszméltre téríteni, ezért a lányt kiszállították a közköri kórházba.

A rejtélyes betörést még mindig nem tudta tisztázni a rendőrség, mert a cselédleány csütörtök este óta még mindig nem tért magához. Nagyon valószínű, hogy az ezáltal lány vallomása nem mindenben felel meg a tényeknek, sőt az sincs kizárva, hogy a rablótámadás sem történt meg. F. Erzsébet a múlt évben két hónapig feküdt eszméletlen állapotban, anélkül, hogy magához tért volna. A lány két hónapja szolgált Braunéknál és gazdájának csak az tűnt fel, hogy az egész idő alatt egyetlen egyszer sem hagyta el a házat. Többször említette, hogy férjével van és hogy férje egyszer már valamilyen büntetésből kifelé jött két hetet ült.

A rendőrség tovább folytatja a nyomozást és remélik, hogy F. Erzsébet hamarosan sikerül kihallgatni és világosságot deríteni a rejtélyes ügyre.

Noziflu esete a Népkörben
Vasárnap 13-án
Jegyek kaphatók a Malagurszki trafikban, Steiner c. kráczda mellett és a NÉP ÖRSEN

Mielőtt
csillárt vásárol
tekintse meg rakitáram
KARLO KRAUSER
Váro ház épülő 05

Valódi francia
VALDA-pasztilla
megül a főfájás és gégegyulladás ellen
Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában

KISEBBSÉGI ÉLET

A ruszinszkói autonómisták a napokban nagygyűlést tartottak Ungváron, melyen tiltakoztak a prágai kormány által térvbevett közigazgatási reform ellen. A nagygyűlés szónokai a közigazgatási reformot alkotmányellenesnek és a békeszerződésbe ütközőnek bélyegezték és felszólították Ruszinszkó lakosságát, hogy erővel harcoljon a kormány terve ellen. Az elfogadott határozati javaslatban tiltakoztak az ellen, hogy Ruszinszkó főváros Munkács legyen, mert ennek a területnek csak Kassa lehet a centruma. A nagygyűlés kiáltványt bocsátott ki, melyben a ruszin nép vezérei kifejtették, csalódtak abban a várakozásban, hogy a cseh és a szlovák nép segíteni fogja őket, mert a csehszlovák kormány még a rutén népet törvényesen megillető autonómiát is megtagadja tőle. Ruszinszkó autonómiáját pedig — így szól a kiáltvány — nemcsak a győztes hatalmak árántálták, hanem a Masarykkal kötött pilsburgi szerződés is világosan előírja. A kiáltvány végül felszólította nemcsak a ruszin népet, hanem a szomszédos szlovákokat és magyarokat is, hogy együtt küzdjenek Ruszinszkó autonómiájáért, amint hogy a történelem folyamán már a Rákóczi hadseregében is egymás mellett küzdtek a szabadságért. A kiáltvány és az ungvári gyűlés igen nagy feltűnést keltett Csehszlovákia politikai köreiben.

*

Pethő Sándor, a kiváló magyar publicista, akinek »Világostól—Trianonig« című könyve nagy feltűnést keltett, egy szlovenszkói újságíróknak, aki véleményét kérte a kisebbségi kérdéstről, a következő érdekes nyilatkozatot adta:

— A magyarországi embernek nagyon nehéz és kényes beleavatkozni abba a küzdelembe, amelyet Szlovenszkó magyar társadalmá folytat a maga kulturális és gazdasági állományának megóvásáért. Nekünk csak akkor volna jogunk ezt a küzdelemet bírálni, ha rendelkezneünk azzal a politikai és erkölcsi erővel, hogy a szlovenszkói magyarságot támogatásuk önvédelmi harcában. Szlovenszkó politikai vezérférfiainak feladatuk és kötelességük, hogy megtalálják azokat a célszerű és alkalmas eszközöket, amelyekkel a legnagyobb siker reményében munkálhatják ennek az önvédelmi küzdelemnek lehetőségeit. Nem szólhatok bele abba sem, vajon ellenzékli vagy kormánytámogató hadállás felel-e meg leginkább a szlovenszkói magyar kisebbség nemzeti érdekeinek. A kisebbségi vezérférfiaknak kötelességük mérlegelni, vajon realpolitikai szempontból melyik front kecséget a legnagyobb stratégiai kilátással? Ha a taktikai kérdésekben lehetnek is ütköző pontok a magyar pártok vezérei között, nem lehet vitás az, hogy a legnemesebb intenciók vezetnek mindkét frakciót, amikor különböző utakon harcolnak a magyarság művelődési és politikai jogállományaért. A magyarság védekezésének teljesen tiszta jogi hátteret biztosít még a »saint-germaini békekötés« is, amely a nemzetközi jogalkotás védelme alá helyezte a nemzeti kisebbségeket. Olyan bázis ez, amelylyel az 1914-es Európa nemzetiségei nem rendelkeztek és mégis sikerült európai kérdést csinálni a nemzetiségi kérdéskörből, holott az európai kormányok között nem volt vitás, hogy a nemzetiségi kérdés minden országnak sajátlagos befűgye.

*

A kolozsvári magyarság a város vezetőségének összeállítása tekintetében megegyezett a néppárt. Az egyezményről, melyet már aláírtak, Calunu, Kolozsvár prefektusa, a következőket mondotta el az érdeklődő újságíróknak: »Midőn a nemzeti pártnak, a socialistáknak és a zsidó bloknak a paktumot felmondtam, legelső dolgom az volt, hogy a magyar párt vezetőivel, akik az előző választás ellen beadott felbontást nem írták alá és a paktumot továbbra is becsületesen állították, az ál-

landó bizottság megalakítására vonatkozólag végleges megállapodást kössék. A magyar párt részéről eddig tapasztalt megértő szellemet hasonlóan kölcsönös megértéssel viszonztam és így rövidesen megállapodtunk abban, hogy a két párt az állandó bizottsági tagságokat egymás közt egyenlő arányban, tehát paritásos alapon osztjuk el. Hogy ez keresztülvihető legyen, úgy döntöttem, hogy a város központi ügyosztályát, amelyet a multban csak egy állandó bizottsági tag vezetett, három részre osztom fel, hogy a nagy munkahalmaz annál áttekinthetőbb legyen. Ez annyit jelent, hogy az állandó bi-

zottsági tagságok számát nyolcra emeltem fel. Az új beosztás szerint az új állandó bizottságba öt néppárti és öt magyar párti tag nyert megválasztást. A primár, Osveda, az ideiglenes bizottság mai elnöke lesz; mellette négy néppárti és öt magyar párti tanácsos fog működni. Az állandó bizottsági tagságot tehát két póttaggal egészítettem ki a magyarok számára, akik azonban teljes jogu tanácsosok lesznek és megkapják a tanácsosi fizetésüket is. A magyar párt vezetői ehhez az elhatározáshoz hozzájárultak és ilyen irányban a végleges megállapodást megkötöttük.

A kisantant változatlanul fennmarad

Benes nyíltan a csehszlovák külügyi bizottságban Bethlen római utjáról

Prágából jelentik: A Benes külügyminiszter exozója feletti vitát pénteken fejezték be a külügyi bizottságban. A felszólalásokra Benes hosszabban válaszolt és kijelentette, hogy

a kisantant változatlanul megmarad abban az alakban és összeállításban, amelyben kezdettől fogva volt, miután azok a körülmények, amelyek a kisantant megteremtéséhez vezettek, alapiában ma is fennállnak.

Bethlen magyar miniszterelnök római utitervével kapcsolatban kijelentette Benes, hogy ennek az utnak elsősorban gazdasági jellege van. Kétségtelen, hogy figyelembe kell venni a terv politikai oldalát is, de

nem szabad szem elől téveszteni, hogy Magyarország jó viszonyban akar élni Olaszországgal és tekintettel a közép-európai konstellációra, Magyarország mindenképpen ki akar

jutni abból a nehéz helyzetből, amelyben ma van.

Ez ellen senki sem emelhet kifogást. Hangsúlyozta Benes, hogy Olaszországnak még nagyobb érdeke üzödik ahhoz, hogy a többi országgal, elsősorban a kisantant államaival jó viszonyba lépjen. A Magyarország-gal folyó tárgyalások során elsősorban az adriai kikötőről van szó. Ismértette ezután Benes a csehszlovák és magyar behozatal és kivitel adatait, amelyek élénken illusztrálják, hogy milyen nagy érdeke Csehszlovákiának az Olaszországgal való jóbarátság.

Végül Csehszlovákiának a Vatikánhoz való viszonyáról beszélt Benes és kijelentette, hogy ebben a kérdésben a külügyi kormány álláspontja változatlan. A külügyminiszter azzal fejezte be beszédét, hogy a csehszlovák külpolitikának a jövőben is az lesz a célja, hogy minél több olyan tényezőt egyesítsen, amelynek politikai érdeke Csehszlovákia érdekével azonos.

Kettészakadt az angol liberális-párt

Lloyd George ellenfelei külön pártszervezete alá írták

Londonból jelentik: A szabadelvű párt kebelében Lloyd George ellenfelei megalakították az ugynevezett liberális tanácsot, amelynek első ülésére az ország minden részéből több mint kétszáz liberális pártszervezet küldte ki megbízottait.

Az alakuló ülés szónokai kifejtették, hogy az új szervezkedésnek az a célja, hogy megakadályozza a szabadelvű párt teljes széttörlését. A szakadással a szónokok Lloyd

Georgeot okolták, aki a maga kezében akarja összpontosítani a párt egész vagyonának kezelését, egy olyan pénzalapét, amelynél nagyobb a liberális párt sohasem rendelkezett. Mivel a jelek arra mutatnak, hogy Lloyd George miatt a párt sok neves tagja vissza akart vonulni a közéletből és a tagok tömegesen készültek átmenni részint a konzervatív, részint a munkáspártba, meg kellett alapítani az új pártszervezetet.

Franciaország és Anglia ellenzi Coolidge lefegyverzési tervét

A francia kormány a Népszövetséghez akarja áttenni Coolidge meghívóját

Párisból jelentik: Doumergue köztársasági elnök elnöklésével szombaton minisztertanács foglalkozott Coolidge elnöknek azzal a tervével, hogy a tengeri lefegyverzés korlátozására konferencia iljön össze. Péntek délután a külügyminiszteriumban tanácskoztak már a nemzetközi lefegyverzési konferenciáról és ezen a megbeszélésen résztvettek a Quai d'Orsay jogi és politikai szakértői is; hogy Coolidge memorandumát minden vonatkozásban megvitassák.

A minisztertanácsban Briand ismertette az amerikai meghívást, elvi döntés azonban még nem jött létre. A sajtó állásfoglalása valószínűvé teszi, hogy

a francia kormány ebben a kérdésben negatív álláspontra fog helyezkedni.

Paul Boncour, a genfi népszövetségi delegáció vezetője a Petté Pa-

risien-ben élesen bírálja Coolidge kezdeményezését, aminek szerinte csak akkor volna értéke és gyakorlati jelentősége, ha nem előzte volna meg a Népszövetség konferenciája, amely szintén a lefegyverzést tűzte ki céljául.

A baloldali lapok azt hangoztatják, hogy

a francia kormány akkor jár el a leghelyesebben és következetesen, ha Coolidge meghívóját átteszi a Népszövetséghez és azt a Népszövetség által összehívott konferencia elé utaltatja.

Mint Londonból jelentik, a Times vezércikkben foglalkozik Coolidge memorandumával és megállapítja, hogy

az amerikai memorandum egyes részleteit rendkívül tüzetes tanulmány tárgyává kell tenni és így végleges választ az angol kormány még sokáig nem adhat.

A Daily Telegraph szerint Coolidge memorandumuma kissé meglepetésszerűen jött és annak megnyitása hosszabb időt fog igénybe venni. A lap elvben teljes mértékben helyesli az amerikai javaslatot.

Mintegy Coolidge memorandumára adott válaszul hivatalosan közli azt, hogy

ebben az évben tizenöt új angol hadihajót bocsátanak vízre és két nagy csatahajót.

amelyeknek építését még 1922-ben megkezdték és amelyeknek befejezéséhez a washingtoni konferencia is hozzájárult, valamint öt cirkálót, egy aknavetőt, két torpedórombolót, egy tengeralattjárót és négy ágyúnaszádot, amelyeket az angol kormány elsősorban Kinában akar felhasználni.

A Times washingtoni tudósítása szerint

az Egyesült-Államok ugyanakkor, amikor Coolidge a tengeri lefegyverzés mellett tett indítványt, a szárazföldi csapatok létszámát emelni készülnek.

Az amerikai hadsereg mostani béke létszáma 12.000 tiszt és 125.000 közember, ezt azonban elégtelennek jelentik ki és javaslatot készítenek elő, amely szerint a hadsereg békelétszámát 14.000 tisztra és 165.000 főnyi légénységre emelik.

Portugália rémnapijai

A háyszínen lóvik agyon azokat a polgári személyeket, akiknél fegyvereket találnak

Lisszabonból jelentik: A portugál fővárosban visszatért a normális élet. A forradalom vezéreinek sikerült elmenekülniök az országból, az alvezéreket azonban egytől-egyig fogságba vetették. A belügyminiszter úgy nyilatkozott az újságírók előtt, hogy a főváros negyvennyolc órán belül a felkelők kezébe került volna, ha a kormány nem lép fel már az első percben a legnagyobb eréllyel és elszántsággal.

A kormánycsapatok egyes vidéeken még folytatják a forradalmárok üldözését, akik a spanyol határ felé menekülnek. Az országban ostromállapot van és mindazokat a polgári személyeket, akiknél fegyvert találnak, a helyszínen agyonlövök. Az egész országban nagy a terror, a kormány kiméretlenül üldözi az ellenzéki érzelmi polgárokat.

Meghosszabbítják-e

a francia parlament élettartamát?

A választójogi reform javaslata a minisztertanács előtt

Párisból jelentik: A minisztertanács szombati ülésén foglalkozott a francia választójogi reform javaslattal, amely tudvalevőleg ellentéteket támasztott a kormány kebelén belül is. Politikai körökben úgy tudják, hogy a minisztertanács nem foglalt végleg állást ebben a kérdésben.

A kamara folyosóin szombaton élénk vita folyt arról, hogy különböző oldalról a francia törvényhozás élettartamának meghosszabbítását hozták javaslatba. A baloldaltól hevesen támadták ezért Sarraut belügyminisztert és Barthou igazságügyminisztert. Malvy meg is kérdezte a belügyminisztert, hogy mi az álláspontja a kormánynak ebben a kérdésben, amire Sarraut azt válaszolta, hogy tévedés azt hinni, mintha a kormány tagjainak többsége helyeselné a mandátumok meghosszabbításának a tervét, sőt azt ő maga is ellenzi. Kijelentette a belügyminiszter, hogy az még nem ok az aggodalomra és az izgalomra, hogy a kormány foglalkozik ezzel a kérdéssel, mert ez kötelessége.

Huszonkilenc

vasuti vonalat akarnak klépiteni

A terveket kidolgozó szakbizottság ülése

A jugoszláviai új vasutépítési terv kidolgozására delegált bizottság a nyilvánosság kizárásával tartotta meg legutóbbi ülését és annak lefolyásáról csak a bizottság igen szűkszavú kommunikéje tájékoztatta a közönséget.

Egy olyan személyiség, aki a bizalmas ülés lefolyásának minden mozzanatáról kellőleg tájékoztatva van, az ott történetekről a következőket mondotta:

— Mitrovics tanár, a bizottság elnöke tapintatos és objektív fellépésével az Adria-vasut kérdésének leginkább propagált megoldási tervét, a Beograd-kotori tervet a napirendről levette és így a legfőbb ütköző pontot a tanácskozásból kikapcsolta. Mitrovics elnök ugyanis szakértőkkel elkészítette a tervbeveti vasuti vonal kiépítésének költségvetését, amelynek horribilis számjegyei a terv keresztülvétele ellen szólanak, olyannyira, hogy még a Beograd-kotori építési terv hívei is elállottak a terv további támogatásától és a szűkebb bizottság a tervet végleg elvetette.

— A főbizottság ülésén azonban az Adria-vasutkérdés Beograd-kotori megoldásának hívei már nem törődtek be a szűkebb bizottság elutasító határozatába és a főbizottságban a hívek egész sora szállt síkra az általuk ajánlott megoldási mód mellett. Mitrovics egyetemi tanár, elnök felkérte a szűkebb bizottság előadóját, hogy ismertesse a szűkebb bizottság elutasító határozatának okait. Nagy feltűnést keltett, amikor az előadó maga is a Beograd-kotori megoldás hívének jelentette ki magát. Az Adria-vasut ellenzői, akik azt hitték, hogy a kérdés végleg lekerült a napirendről, nem jelentek meg teljes számban és így a Beograd-kotori tervet csak három szavazat többséggel utasították el. Az Adria-vasut híveinek ez a meglepetésszerű új offenzívája nagy feltűnést keltett.

A főbizottság azután megállapította azokat a vasuti vonalakat, amelyeknek kiépítését sürgősnek találta. Összesen 29 vasuti vonal kiépítését kívánja. Ezek között szerepelnek a Beograd-pancevo! vonal az új Dunahiddal, a Beograd-Batajnica vonal második sínparja, a hozzátartozó Batajnica-rumai vonallal, a Bácska-Palánka-Sid vonal a

hozzátartozó Dunahiddal, a Sztaribecsej-Novibecsej vonal az új Tiszahiddal. A 29 új vasuti vonal a hozzátartozó hidakkal együtt 1,275.000.000 aranydinárba kerül és az új vonalaknak teljes hosz-

szúsága 4250 kilométer. Az építési költségek fedezésére külföldi kölcsönt keres az állam, amelyért a saját jótállásán kívül lekötö az állam nevében telekkönyvezett ingatlanokat is.

Külföldi kölcsönajánlatokkal árasztják el Jugoszláviát

A Rothschild-bank és a Bleer-csoport ajánlatai

Beogradból jelentik: Az utóbbi hónapokban, a külföldi pénztársaságok ügynökei Beogradban egymás kezébe adják a kilincset és az állami fórumokat épügy, mint a magánintézeteket újabb és újabb kölcsönajánlatokkal keresik fel. A külföld érdeklődése részben Markovics Bogdán, az új pénzügyminiszter személyének is szól, aki a legutóbbi esztendőben számos külföldi kölcsönt kötött. A napokban realizáltak egy négy-millió svájci frankos építési kölcsönt, a melyet Markovics Bogdán dr. a Jelzálogintézet részére még bankigazgató korában Zürichben kötött le. Nis város most kapott egy huszmillió dináros kövezési kölcsönt a beogradi *Agrar i Industrialna Banka* ügyes közvetítésével, Beograd városa is állandó tárgyalásokat folytat különféle külföldi pénzügyintézetekkel, hogy megindíthassa a szükséges munkákat.

A bécsi Rothschild bank is kezd már érdeklődni Jugoszlávia pénzügyei iránt, sőt Rothschildekkel a tárgyalások is megkezdődtek, amelyek kedvező mederben haladnak. A Rothschild bank nagy állami kölcsönt akar nyújtani és a tárgyalások most az állam által nyújtandó garanciák kérdéséről folynak.

A Bleer-csoport is tett újabb ajánlatot az államnak, de az összeg nagyságáról még nem folynak megbeszélések. A Bleer-csoport újra több részletben folyósítandó kölcsönt akar nyújtani, illetve a régi kölcsön folytatását akarja az SHS államnak felajánlani.

A mostani kölcsönajánlatokról a jugoszláv gazdasági élet egyik vezető egyénisége a Bácsmegey Napló munkatársának a következőképpen nyilatkozott:

— Bennünket is számos kölcsönajánlattal keresnek fel. Az SHS államnak épügy, mint a városoknak szükségük van kölcsönre. Kölcsön nélkül nem lehet a szükséges beruházásokat elvégezni. Az államvasutaknak, a hajóparknak, a posta, a távirónak, nagyobb beruházások kellenek, különben néhány esztendő múlva ezek az állami intézmények rendkívül rossz állapotba kerülnek és nem tudnak majd a fejlődő gazdasági élettel lépést tartani.

— A pénzügyintézetek is, de különösen az iparvállalatok érzik rendkívüli módon a pénzzsűkítet. A kereskedők sem kellő mennyiségű, sem olcsó hiteleket nem tudnak kapni, mert a pénzügyintézetek is túlságosan igénybe voltak véve és a nyújtott hiteleknek a visszafizetése nem történik olyan simán, hogy az így kiadott kölcsönösszegeket többször be lehetne vezetni a gazdasági élet vérkeringésébe. Ha ezek az új kölcsönajánlatok sikerülnek, akkor a gazdasági élet fellendülésére lehetne számítani és az idej, de különösen az elkövetkező esztendőben így nagyobb javulást lehetne remélni.

— Hogy a külföldi kölcsönök eddig nem sikerültek, annak egyik legfőbb oka az volt, hogy Jugoszlávia függő állami adósságait nem rendezték. Ezeknek a függő állami adósságoknak rendezése most már rövidesen megtörténik és így az angol pénzügyintézetekkel szemben meg fog szünni.

— Az új pénzügyminiszternek az az akciója, amellyel az adózók terheit segíteni akar, itteni pénzügyi körökben nagy megnyugvásra talált, mert eddig a gazdasági életnek, különösen a fogyasztóknak a túlterhelése nagy akadály volt a gazdasági élet normális megindulásának.

— A hazai gazdasági életnek kétségen kívül nagy terhe, hogy az államnak rendkívül nagy személyzeti apparátust kell eltartania. 280.000 állami alkalmazott fizetése óriási tételt jelent a gazdasági életre is és a magunk részéről elvárjuk az új pénzügyminiszter-től, hogy radikális intézkedésekkel a egyszerre nem is tud azonnal véget vetni, de legalább is fokozatosan a normális mértékre fogja csökkenteni az állami tisztviselők számát. A külföld növekvő érdeklődését csakis az ilyen intézkedésekkel lehet még jobban fokozni.

— Fontos, hogy az állami kölcsönök kívül a városok is kölcsönhöz jussanak. A városi kölcsönök elhelyezése sokkal

könnyebben történhetne meg, már azért is, mert kisebb összegekről van szó. A városi kölcsönhöz azonban az szükséges, hogy a városok olyan gazdasági képet tudjanak nyújtani, amely lehetővé teszi azt, hogy a külföldi kölcsönadó nyugodtan bízva pénzt az illető városra. A vajdasági városokat is elárasztják kölcsönajánlatokkal és a kölcsönajánlatok nagy része elég komoly, most tehát a vajdasági városokon van a dollog kényes része, mert nekik kell garanciákat nyújtani. Kétségkívül a gazdasági életünknek ma nagy rugalmasságot és megértést kell tanúsítania, hogy pénzhez jusson, mert ezektől a kölcsönöktől várható a mostani nagy gazdasági depresszió elvonulása. Erre pedig az ország minden polgárának égető szüksége van.

Betörtek a bécsi egyetemre

A rektori és dékáni aranyláncot al vitték el a betörők

Bécsből jelentik: Szombatra virradó éjjel betörtek az egyetem kvesturájába és elvitték a rektori és öt dékáni aranyláncot, amelyek értéke kilencszáz shillinget tesz ki.

A rendőri nyomozás megállapította, hogy a betörők már nappal jutottak be az egyetem épületébe, ahol megbuzdították magukat és éjszaka behatoltak a kvesturába. Hajnali négy órakor az őrtálló rendőr észrevette, hogy az egyetem egyik földszinti ablakából két ember ugrik ki. Utánuk vetette magát, de azok nyomtalanul eltűntek. A rendőr észrevett azonban egy harmadik embert, aki minden jel szerint őrtállott az egyetem körül a betörés idején. Ezt az embert előállította és kiderült, hogy Kratochwill Hermannnak hívják, állítólagos festőművész, aki két évvel ezelőtt betört a kereskedelmi főiskolába, ahonnan több mint tizezer shilling értéket vitt el. Kratochwillnál kétezer shillinget találtak. Beismerte, hogy őrtállott, de azt állította, hogy a betörőknek sem nevét, sem lakását nem ismeri.

Az ellopott láncoknak aranyértékükön kívül nagy műbecsük is van. A rektori aranyláncot 1797-ben adományozta Pétercsászár és 1810-ben 3250 aranyforint értékű arannyal bővítették ki.

A nyomozás nagy erővel folyik és remény van rá, hogy a betörők rövidesen a rendőrség kezére kerülnek.

Este Mária

Irta: Szekula Jenő

A Whitehallban udvari ebédre készülődtek.

Az Este hercegnő, aki Máriaának neveztetett s Anglia királynéja volt, ebéd előtt, fésülködésközben, megkérdezte az ezüstruhás frajoktól és a széptevő asszonyoktól:

— Van olyan szép a hajam, mint a Sedley Kataliné?

A nők összenéztek. Halk suttogás támadt s egy pillanatra a méla őszi szél zenéjét is meg lehetett hallani, amely tündérujjaival megkopogtatta a királyi Whitehall ködös ablakát.

— Szébb a hajad, mint a csillagsugaras ég, amely az ir szigettengert beragyogja — mondotta egy katolikus leány, akinek nagyanyja a máglyán halt meg. De palotahölgy volt s a királyi várbán közönségesen Anna kisasszonynak neveztek.

Az Este hercegnő mosolygott. Jól esett, hogy ezt a bókot üde és tiszta leányajkról hallja.

A fésülködés véget ért. Még csak az ajkát dörzsölte végig valami tiszta balzsammal, amelyet a szép Orwald herceg hozott Vizkeresetre ajándékba. A királyság első gavalléria. Araboktól vette Tangerben. Londonban senki sem tudta a receptjét s a tavi rózsák hamvas színét és napsugarát varázsolta most a királyné ifjú ajakára.

— Csókos szájam vajjon olyan kívá-

natos-e, mint ama Sedley Kataliné?

— kérdezte durcásan és nem lankadó makacssággal a királyné.

Halk kacagás ezüstárama zizegett át a hódoló társaságon. Csupa bók volt ebben is, csodálat és ellismerés. De az Este hercegnő forró és lázadó lelkét mégsem tudták megnyugtatni.

— Királyné! — kiáltott fel Rochester asszony, aki a legokosabb nő volt s a politikához is értett, mint a királyság első lordjának felesége — hogyan hasonlíthatja össze isteni személyét egy hírhedt nőszeméllyel?

Mária az ajkába harapott. Szeretett volna fölugrani, hogy elesrefent körmével összekarmolja kétszínű udvarhölgyének kármínpiros arcát. Mert ez is benne van a gonosz játékban, érezte, sőt már be is sugták neki. Beesempészték a királyhoz a James-negyed kéteshírű hölgyét. S azóta Stuart Jakab elhidegült tőle, a tündéri Este Máriaától. Csókjai nem neki számítanak többé.

A haragot nem mindig tudják titkolni az asszonyok, a széke angol nők sem, hát még ő, akinek aranyos bölcsőjét a napsugaras Ferrarában ringatták. De másra tereli a szót. Hangja nem is re meg, mikor fölkiált.

— Szép akarok lenni, amilyen leánykoromban voltam. Talán megtetszem még egyszer az én csapodár uramnak, II. Jakab angol királynak.

Az asszonyok vigasztalni próbálták, de ő tudta, hogy nem ármithatja magát. Csak véletlenül van gyémántdiadém szó-

ke haján s a kilincset érő gyöngylánc is áltatás a nyakán. Eltiport, szerencsétlen és kifosztott asszony ő, akibe hűtlen lett a férje. Az igazi királyné Sedley Katalin mégis, egy közönséges és heacégő némbér, még hozzá rut is, mint ez éjszaka.

Hangosan fölnevet, hogy elhessegesse magától szivdermesztő gondolatait. De jön Petre atya, a nők gyóntatója, az újsággal, hogy Sedley grófi rangra emelte a király.

— Mért ne? — csattan föl Mária hangja kevélyen. — Ha grófnővé tette, tölem akár királynévá is teheti azt a némbért.

De az udvari ebédén próbál vidáman mutatkozni, — ott vannak a külföldi követek is mind s azoknak nem szabad látni, hogy Este Mária mennyire bánatos. Csak a király arca ne volna ilyen ónszínű és unott, — folyton kibámul az ablakon, mintha a darvakat nézné, amelyek a St. James-square felé repülnek.

— A szeretőjére gondol most is a hitvány! — tündött a királyné s a toroka összeszorul a keserűségtől.

Már nem tudott enni. Merőn bámult az ezüstszerű aszalterítőre. Személté mélyen a földre szegezte. Egyik terítéket a másik után vitték ki, anélkül, hogy ujjal is hozzányúlt volna.

— A királyné sir — suttogja dermadt arccal Jeffreys főbíró a mellette ülő

országnagyának.

Valóban már nem bírt uralkodni magán. Összeszorított ajkán kitört a keserűség. Hőarcát fekete könnyek szántják végig.

— Mi baja! — suttogta a fülébe a király ijedten. — Viselje magát rendezsen. Ne szégyenítsen meg a külföldi követek előtt.

A királyné magához tért, fölcsapította a könnyeit. Csak ne ille itt Barillon és a többiek. Ha szabadon üvölthetne és a kitért engedhetne fájdalomának. Ha lesöpörhetné az asztalt s szemébe vágthatná az urának, hogy ő mégsem uton fölszedett rongy — hanem Este Mária, akinek ősei visszamennek a trójai háborúig s fejedelmek voltak már akkor, míg a Stuartok mosdatlan skót parasztlak voltak. De nem mert. Türtötletl magát.

— Miért sir?

Az asszony keserű szavakban akar válaszolni. De csak ennyit rebeg:

— A fejem fájt. A londoni nagy kőd árt nekem!

Arca halottfihér, de már mosoly dereng be. Ahogy előkelő asszonyok és udvarmesterek tanították be még lánykorában. A könnyei is elapadnak, mert észbejut, hogy nem illik nyilvánosan sirni egy Este Máriaának, akinek nemes elődei évszázadokon át hozzászoktak ahhoz, hogy szenvedjenek és uralkodjanak.

Szépek parlamentje

A közép-európai szépségverseny győztesei nyilatkoztak a Bács-megyei Napiónak

Bécs, február 10.

A Panamet filmkoncert szépségversenye még máig sem jutott el a döntésig. A zsüri úgy határozott, hogy a szépségeket tovább viszi Berlinbe, ahol végleg kiválasztják a nyolc szépség közül azt az egyet, akit a Panamet akar világhírű művésznőnek nevelni. A szépségek már meg is kapták a meghívót arra a berlini találkozóra, amelyen megtörténik a választás. A versenyen tulajdonképpen tíz nemzetnek kellett volna részt venni, de a román szépség megbetegedett, a török szépségtől pedig megtagadták az utlevelet.

Milyenek a győztes szépségek?
Pontosan így festenek:

A görög

Dina Sarri. Élő szobor. Tökéletes klasszikus szépség. 17 éves. Apja a görög király (illetőleg exkirály) volt sofőrje... Kétségtelenül legszebb valamennyi közt, azért mondjuk ki ezt ilyen hátran és határozottan, mert mind a többi hét konkurrens nő is nyíltan hangoztatja ezt. Az egyik konkurrens például azt mondja:

— Hát hiszen nem tagadom, hogy szép vagyok. De a görög, a görög...

Az arca mindenestre vászonra való. Egy Asta Nielsen plus Lya de Putti-arc, tíz, vagy husz évvel megfiatalított másolatban.

A jugoszláv

Vidacsics Stefica. Zagrebi, 17 éves. Aranyos szépség. Valamennyi között a legmozgékonyabb, legélénkebb szépség. Plus és friskás. Az aranyos fruska megtestesítője. A táncra elragadó, részegítő. Kérdésemre azt feleli:
— Nagy, nagy boldogságot érzek. Egyedül vágyom: filmszínésznő lenni. Bizom benne, hogy sikerül.

A magyar

Mátyus Mária. Aranyszőke és hozzá feketé szemmel. A termete és a mozdulatai méltóságosak. A szemek rendkívül kifejező. Egészen tökéletes, harmónikus szépség. 17 éves. Apja szegény, nyugalmazott államhivatalnok, aki minden felhajtható pénzt a lánya ruháira és egyéb költségeire adott most, csak hogy felvihesse a filmszerződéssel az egész szegény családot! Anyja hosszú ideje ágyhoz láncolt beteg. És két huga van, akikről azt mondja neked, hogy «még nálánál is szebbek». A rajongó bécsiek megrohanják autogramért. Két óra alatt legalább kétszáz autogramot kellett írnia.

Kérdem Mátyus Mária-tól, mit érez a döntés előtt és mit érez most, hogy tényleg is meg van róla állapítva, hogy szép? Miss Hungária azt mondja:

— El vagyok keseredve. Nem tudok érvényesülni. Ha nem volnék szép, nem bánán.

Kérdem tőle, nem kapott-e vagy száz bizalmasági ajánlatot Pesten, mióta Miss Hungária lett?

— Megvetlenegyet sem — mondja — és hájos mosollyal teszi hozzá: — Talán magam akarja megtenni az első?

Kérdem tőle, nem menne-e szívesebben férjhez egy pengőmilliomoshoz, mint Hollywoodba divának? Azt mondja, hogy:

— Inkább vagyok Hollywoodban statisztá, mint egy milliárdosnak felesége!

A cseh

Anna Posnerová. 18 éves és taga a prágai Nemzeti Színháznak. Barna, nagyon okos, szép, kifejező szemekkel. Okos szemek vannak. Újságírói családból való. A cseh női típusnak valóban gyönyörű inkarnációja. Azt feleli nekem:

— Most, az ítélet után, tudom, hogy szép vagyok. De csak a színház részére akarok szép lenni. Nem hiszem, hogy első leszek!

Az osztrák

Hilde Bird. Az egyetlen asszony mind közül. 19 éves. Egyesül szőke

szépségében minden, ami a bécsi »süses Mädel« teszi. Bájos, édes, drága, kedves, formás, gömbölyded, elragadó.
— Az eredmény? — Nekem már mindegy — feleli kérdésemre — van már szerződés és a Panametre nem is kell számítanom.

A lengyel

Anicka Bogucka. Táncosnő és zongoraművésznő egyben. Így mutatkozik te. Magas, pikáns szőkeség. Azt mondja kérdésemre, »odavan a boldogságtól«.

A bolgár

Zorkó Jordanova. 22 éves, a szófiai Nemzeti Színház művésznője.

— Én nem érzem magam szépségnek, legalább is a többiek szebbek, mint én. Ha mégis kiválasztanak, azért lesz, mert jó filmarcom van.

Magas szál nő, nagyskaláju szemekkel. Öntudat szól a szépségéből.

A lett

Ugynevezett »pikáns szépség«. Nagyon érdekes és egyéni szépség. Igazi szalonhölgy. Megvesztegetően kedves. 19 éves.

— Nem érzem, hogy szép vagyok. Még most se... De hát Lettországból nem voltak szebbek... Örülök, hogy módomban van most esetleg a filmhez kerülni, ami már gyerekkori vágyam.

Kérdem, boldog-e, hogy szép?

— Nem — mondja — ha az is vagyok, ezen nem tudok boldogságot érezni. A szépség isteni adomány. Boldog csak azért vagyok, hogy a filmhez kerülnék!

Neki is van már szerződése ebben.

*

Nagyon érdekes volt figyelni órák hosszat e testi zsenit, e testi tökéleteségek járását-kelését-tevést, mozdulatait, arciátékát a filmműteremben, ahol más-más helyzetben a felvevőgép elé álltak, a szünetekben pedig egy jazz-band ütemeire verték a táncot. (A charlestont verik, nem ropják!)

Érdekes volt az is, ahogy egymást figyelték. Mindegyik mindig látta a többit, ha távol volt is, az óriás terem valamely sarkában. Hogy szita és mérte mindegyik a többi minden apró fejtetését, szemsugárzását! De nem mond-

Értesítés
AZ ORVOS URAKNAK!
ARCANOL „Schering“
NÁTHALÁZ ellen
ismét kapható minden
gyógyszertárban

hatni, hogy e nézésben, e szivásban, e mérésben csak irigység volt, vagy káröröm. Nem, korántsem. Volt benne: csodálat, testvéri szeretet, sorsegyenlőségi bajtársiasság, irigység, káröröm, gyűlölet, megvetés, lenézés, elismerés: az emberi érzések csodás sokasága skálája.

Gömöri Jenő

Jugoszlávia közeledése Oroszországhoz nagy riadalmat kelt Romániában

A bukaresti sajtó a teljes izoláltságtól félti Romániát

Beogradból jelentik: Bukaresti jelentések szerint

Benes cseliszlovák külügyminiszter nyilatkozata a Szovjet-Oroszországgal való diplomáciai viszony helyreállításáról, román hivatalos körökben kínos benyomást keltett.

Igaz ugyan, hogy a Prága és Moszkva közti viszonyban beállt fordulat-

tot már régen várták és maga ez a tény nem is hatott volna annyira meglepetésszerűen, ha Romániában nem éreznék, hogy

a jugoszláv kormány is programjába vette a szovjetkormány elismerését és a normális viszony helyreállítását Oroszországgal.

valamint hogy a lengyel kormány is

biztonsági paktumot készülni kötni Oroszországgal. A román lapok ezeket a jelenségeket tárgyalva, rámutatnak arra a rezerváltságra, amelyet Olaszország a besszarábiai jegyzőkönyv ratifikálásának kérdésében tanusít. Felhívja a sajtó a mértékadó román körök figyelmét arra, hogy Románia minden jel szerint a teljes izoláltság állapotába jut.

A Népszövetség meghívja Genfbe a kantoni kormány képviselőjét

Valamennyi Európában működő kínai követ csatlakozott a kantoni kormányhoz — Csang-Cso-Lin békét köt a kínaiakkal

Londonból jelentik: A Morning Post értesülése szerint az Európában akkreditált kínai követek, akik a pekingi kormányt képviselik, legutóbb Rómában megbeszélést tartottak, amelyen a római, hágai, párisi, brüsszeli és berlini követek vettek részt. A konferencián elhatározták, hogy

együttesen felajánlják szolgálataikat a kantoni kormánynak

és csatlakozásra szólítják fel az Európában levő többi kínai diplomatát is. A válaszok már be is érkeztek és kivétel nélkül mind beleegyező.

Ugyancsak a Morning Post ad hírt arról is, hogy

a Népszövetség érintkezést keres a kantoni kormánnyal és kész Csen kantoni külügyminisztert hivatalosan elismerni, ha megbízottat küld Genfbe a Népszövetséghez.

A Daily News jelenti Sanghaiból, hogy

a kantoni hadsereg megerőltette Sun-Csuan-Fang sanghai-i fő-kormányzó csapatait,

mire Sun-Csuan-Fang egyik alvezére, Boi-Bosan tábornok a maga haderejével a déli hadsereghez pártolt. Pekingi jelentés szerint

Csang-Cso-Lin tábornagnak Hankau ellen indított offenzívája a déli fronton megakadt.

Csang-Cso-Lin csapatai elértek Human tartomány határát, amely tartomány Vu-Pej-Fu tábornagy közvetlen fennhatósága alá tartozik, aki tudomására hozta Csang-Cso-Lin-

nak, hogy nem fogja megengedni, hogy megszállja a tartományt.

Csang-Cso-Lin egyik bizalmas tábornoka utján közölte a pekingi kormánnyal, hogy valószínűleg békét köt a kantoniakkal.

A békének az északi és déli tartományok között semmiféle akadálya nincs, az esetben, ha a kantoni kormány ünnepélyesen kijelenti, hogy nem áll bolsevista eszének szolgálatában és nem akarja terjeszteni Kínában a bolsevizmust.

A Daily Teregraph úgy értesül, hogy

a hankau angol megbízott és Csen kantoni külügyminiszter között ideiglenes megállapodás jött létre,

amely most már csak az egyes részletekre nézve szorult kiegészítésre. A

kantoni és az angol kormány közt most már csak a kínaiakkal a nemzetközi koncessziókban való részvétele, a közigazgatásban való részvétel és a nemzetközi koncesszió rendőri szolgálatának ellátása ügyében vannak nézeteltérések.

Mint Newyorkból jelentik, az amerikai tengerész csapatoknak Manillából Sanghaiba küldött osztagát a *sanghai kikötőben horgonyzó amerikai hadihajókon osztották szét.* A csapatoknak az a rendeltetésük, hogy partra szállítsák őket abban a pillanatban, amikor amerikai állampolgárok élete és vagyona forog veszélyben. Ha pedig a kínai polgárháború során Sanghai más kezekbe kerülne, az amerikai csapatoknak az lesz a feladatuk, hogy az amerikai állampolgároknak oltalmat biztosítsanak a csöcselék zavargása ellen.

Párisban összeült a szocialista internacionálé végrehajtó bizottsága

Párisból jelentik: A szocialista internacionálé végrehajtóbizottságának felévi rendes konferenciája szombaton kezdődött meg Párisban.

A konferencián, mely Henderson angol munkásvezért választotta meg elnöknek, ötven delegátus vesz részt, 16 leg franciák, németek, angolok, belgák és svédok. A végrehajtóbizottság tár-

gvány fogja a leszerelés, a nyolcórás munkaidő és a világgazdaság kérdését. A kínai helyzetet a konferencia nem vitatja meg, ami arra mutat, hogy a szocialista pártok nem tulajdonítanak a kínai harcoknak nagy jelentőséget.

Az internacionálé végrehajtóbizottsága az év közepén előreláthatólag Londonban ül össze.

A divatos háromszög

vagy

Mindenki bizon a felesége hűségében

Beckerekre vagy az erkölcsök lettek rosszabbak, vagy az asszonyok lettek kevésbé óvatosak, mert soha annyi férj nem jött rá felesége hűségére, mint mostanában. De a beckereki házasságtörések rendszerint azzal a váratlan fordulattal szoktak befejeződni, hogy a hűlen feleség helyett mindig a tettenérő férj húzza a rövidebbet. Ha sokáig így tart, ugyancsak elmegy a kedvük a beckereki férjeknek attól, hogy a feleségeik titkos szerelmi ügyeibe beleavatkozzanak. A férjek okulására felsorolunk néhány ilyen esetet, hogy tanulhassanak belőle azok, akiket érdekel.

1.

Egy beckereki kereskedőt figyelmeztették a barátai arra, hogy a felesége következetesen megcsalja az üzletfeleivel. A férj nem akart hinni a beszédnek és felháborodva utasította vissza a gyanúsításokat. A gyanu azonban mégis mardosta a lelkét és egy este elrejtőzött, hogy meggyőződjön az igazságról. Biztosra vette, hogy a felesége szepítőlen erényei föltétlen diadalmaskodnak a rágalmon. Azonban csalódott: az asszony hűtlensége napnál világosabban kiderült. A férj felháborodva lépett az asszony elé:

— Egy napig sem élek többé veled. Azonnal hagyd el a házamat. — Az asszony nyugodtan válaszolt:

— Kérlekállassan, ahogy parancsolod. Add vissza a százezer dináromat, amit az üzletbe fektettél és azonnal távozom.

Meg lehet érteni, hogy a mai súlyos gazdasági viszonyok között, amikor a kereskedelem válságban van, a nagy adók, a magas kamatláb és a többi... szóval, hogy a végén az asszony mégis csak maradt, miután a férj megígérte, hogy többé nem fogja zaklatni alaptalan gyanúsításaival.

2.

Egyik előkelő vendéglő főpincére csak három hónapja, hogy megnősült. Elvette egy török cukorkaárus nevelt leányát, aki még nem volt egészen tizenhét éves. Egy éjjel a pincér a szokottnál korábban ment haza és hogy a felesége álmát meg ne zavarja, óvatosan nyitotta ki az ajtót és nesztelenül lopózott be a hálószobába. Amint azonban a villanyt felgyújtotta, meglepő látvány tárult elé: az ő helyét a felesége mellett az apósa foglalta el, a török cukros, a nevelőapa.

A szokatlan módon megcsalt főúr parázs botrányt csapott. De a csábító após nem vesztette el a nyugalma.

— Mit izgulsz? — mondta a vejének. — Hát mit gondoltál, talán neked neveltem ezt a lányt? Dehogy! Magamnak neveltem.

Ez a logikus érvelés azonban nem győzte meg a főpincért arról, hogy az öregnek csakugyan igaza van.

Undorral eltávozott.

3.

Legrosszabbul járt az összes megcsalt férjek között egy beckereki soffőr, aki szerencsétlenségére rossz időben talált hazamenni, amikor a felesége éppen látogatót fogadott. A látogató olyan hiányosan volt öltözve az asszonnyal együtt, hogy a soffőr gyanakodni kezdett. Rátámadt feleségére:

— Micsoda dolog ez. Hogy mersz te látogatókat fogadni?

Az idegen férfi védelmére kelt az asszonynak:

— Kikérem magamnak, hogy önagságát az én jelenlétémben sértegesse.

— Fogja be a száját! — felelte a férj udvariatlanul.

Erre az udvarló és a feleség, mintha csak összebészelték volna, nekiesetek a szerencsétlen soffőrnek és ütni, pofozni kezdték. A férj végül kénytelen volt könyörgésre fogni a dolgot. A lámadók nemeselelkűen meg is kegyelmezték neki, de előbb meg kellett fogadnia, hogy soha többé nem jön haza — szokatlan időben...

Mindezekből pedig az a tanulság, hogy a férj legjobban teszi, ha megbizik neje önagsága hűségében és nem teszi ki magát a tettenérésből származható súlyos következményeknek.

(L. L.)

Ötvennyolcmillió pénzbírság a bródi selyemcsempészési ügyben

Két kereskedőt és négy tisztviselőt ítelt el a pénzügyi hatóság

Bródból jelentik: A pénzügyi hatóság az ismert bródi selyemcsempészési ügyben olyan ítéletet hozott, amely a kiróti bírságösszegek horribilis nagyságával eddig példa nélkül áll. Zrnics Szevén vagyongyári tisztviselőt, a zagrebi Gaon C. Z. céget, Sterk István zagrebi kereskedőt, Princ Karlót, a bródi Jugometallgyár cégvezetőjét, Pilics Dusan vasúti tisztviselőt és Nikolics Péter pénzügyőrt ítelték el arra, hogy

az államnak a csempészség folytán elszemvedett kárát: 937.103 dinárt szolidárisan térítsék meg.

Továbbá, hogy egyenként ennek az összegnek tízszeresét, tehát fejenként 9.371.030 dinár büntetést; végül,

a perköltségek fejében valamennyien

külön-külön 271.320 dinárt fizessenek.

Abban az esetben, ha az elítéltek vagyona nem volna elegendő a büntetés fedezésére, a pénzbüntetés szabadságvesztéssé változatható át, mégpedig olyan módon, hogy tíz dinár egynapi fogságnak felel meg. A szabadságvesztés büntetés maximuma azonban fejenként egy év. Ezenkívül elhatározta a pénzügyi hatóság, hogy egy pénzügyi tisztviselőt, egy vámraktárnokot és egy vámkövetőt céget a fegyelmi bíróság elé utal, mert ezek mulasztása tette lehetővé a nagyarányú csempészséget. A csempészárut elkobozták és nyilvános árverésen el fogják adni. Az elítélteknek tíznapos felelősségi időt adott a pénzügyi hatóság.

A siketnéma bosszúja

Husz késszurással megölte haragosát

Noviszadról jelentik: A noviszadi törvénytörés vádja miatt szombaton foglalkozott a múlt évi december 26-án Szrbobrában elkövetett gyilkosság ügyével. Ezen a napon Nedics Jovan jómódu birtokos betért a község egyik vendéglőjébe, ahova röviddel utóbb Stefanovics Ljubomir siketnéma is bejött és vele volt Lutkics Lázár is. Stefanovics és Lutkics Nedics közvetlen közelébe telepedtek le és a siketnéma, aki régi haragosa Nedicsnek, mert az legutóbb házivédőszentünnepén kiutasította őt lakásából, azóta minden alkalommal, ahányszor csak találkozott Nedicsel öklével megfenyegette. Ezalkalommal is, amikor a két ellenfél szembe néztek, Stefanovics megrázta az öklét, Nedics nem jó érezte magát, mert a siketnéma társaságában volt Lutkics lelkét már többrendbeli súlyos cselekedetek terhelik és így iparkodott észrevételül megszökní. Az udvarba ment és onnan jutott ki az uccára, de Stefanovics utánament és pár perccel utóbb utólrta Nedicsét, akit röviddel utóbb vérben fetengve holan találtak meg.

A siketnéma valamivel utóbb Lutkicsal együtt véresen tért vissza a koreszmába, kezében a meggyilkolt Nedics

botja, sapkája és papucsai. Bejött a koreszmába, vizet kért, hogy megmosakodhasson és nem csinált titkot belőle, hogy Nedicsét ő szurta meg.

A csendőrök hamarosan eljötték mindkettőjüket és beszállították őket Noviszadra. Stefanovics beismerte, hogy ő szurta meg Nedicsét, de csak egyszer és azért, mert az egy fa mögött reá leselkedett és orozva megtámadta, ha több szurás van a meggyilkolt testén, azt Lutkics követhette el, mert ő visszamaradt az áldozattal és csak később érte utól Stefanovicsot, aki a koreszmába tért vissza. Stefanovics szerint Lutkicsnál balta volt. Lutkics tagadja a büncselekményben való minden részvételét, ő csak a tett elkövetése után találkozott újabb Stefanovicsal és vele ment a koreszmába.

Az orvosi vélemény szerint Nedics testén husz sebesülés volt, ebből tizennyolc éles késszurás, köztük több halálos és két sebesülés tompa tárgytól származott.

A vádtanács elrendelte Stefanovics ellen a vizsgálati fogságot, ellenben Lutkics ellen bizonyítékok hiányában megszüntette az eljárást és elrendelte szabdlábrahelyezését.

A Pomocs vezetősége ellen

Szentáról is bünvádi feljelen ést tettek

A szombori kihazasító e gylet ellen nem fejezték be a vizsgálatot

A szombori Pomocs kihazasító egyesület vezetősége ellen — mint a *Bácsme gyei Napló* már megírta — az ügyész ség feljelentések alapján bünvádi vizsgálatot indított és ezzel egyidejűleg zár alá vették az egyesület háromszázötz dinár vagyonát, amely az egyik szombori bankban volt elhelyezve. A vizsgálat, habár még múlt év júliusában kezdődött, még mindig nem fejeződött be és a szombori ügyész még most szólította fel a Pomocs szentai kirendeltségének vezetőit is, hogy az egyesület vezetősége elleni konkrét panaszokat haladéktalanul terjessze elő.

A Pomocs megalakulása után főképp a Tisza mentén toborzott tagokat és így Szentán is csaknem egy nagy számmal voltak tagjai, mint Szomborban, az egyesület székhelyén. Amikor kiderült, hogy az egyesület megkezdte működését anélkül, hogy alapszabályait jóvá hagyta volna a belügyminiszter és amikor ezért a szombori rendőrség beszurította az egyesület működését, a szentai fiókegyesület tagjai értekezletet tartottak, amelyen bizalmatlanságot szavaztak az anya-egyesület vezetőinek. Ezzel egyidejűleg intéző-bizottságot választottak, majd a belügyminisztertől kormánybiztos kinevezését kérték. Az-

óta állandó harc folyt a Pomocs központi és vidéki szervezetei között. Az ügyész ség felszólítására a szentai fiókegyesület tizenhat pontba foglalta panaszait, amelyek kivizsgálására szintén kiterjesztik a vizsgálatot. A szentai szervezet többek közt okirathamisítással vádolja az egyesület volt elnökjét és vezetőségi tagjait, mert a szervezés alkalmával kiadott körlevelekre nemlétező egyének neveit írták be. A szentai feljelentése közli azt is, hogy Cerkovics Ferenc ügyvezető alelnök szeptember elején Beogradba utazott, ahonnan Szövényi Károly mérnöknek, a szentai fiók vezetőjének azt táviratozta, hogy a belügyminiszter jóváhagyta az alapszabályokat, de negyvenezer dinárba került és ezt a pénzt küldjék le neki. Kiderült azonban, hogy az alapszabályokat ekkor sem hagyták jóvá a belügyminiszteriumban. Bejelentik a szentai fiók részéről azt is, hogy amikor az egyesület működését már felfüggesztették és így nem lett volna joga a vezetőségnek tagdíjak beszedésére, Inotai Józsefet elküldték pénzt beszedni. Inotai Huszár Istvántól Beckerekén és Novoszel Mihálytól Szentán tizenöt ezer dinárt vett fel, tagdíjak címén anélkül, hogy erre felhatalmazása lett volna.

TINTA

Orvosság

Ez az öreg a régies kucsujával azonnal fölkelte figyelmemet, míhelyt föl szállt a villamosba. Látszott, hogy ez számára nagy utazás. Ritkán kerülhetett már emberek közé.

Botjára támaszkodva ügyel-bajjal elhelyezkedett a pad szélén. Dörzsölgette a lábát. Körültekintett, várt valamit.

Jött a kalauz, akit már régóta keresett riadt, barna szemével. Megváltotta jegyét. Átnyújtotta a kezében készentartott menetdíjat, melyet néhány fillér borralalval meg is szerzett. A kalauz megolvasta a pénzt, tisztelgett.

Erre az öreg rápillantott:

— Kalauz ur — mondta — nagyon fáj a lábam.

A kalauz ezt részvétellel vette tudomásul. Egy darabig hallgatta az öreget, a ki elpanaszolta, hogy már évek óta szaggatja lábát a csusz, nem tudja meggyógyítani senki. De a kalauznak sok dolga akadt a kocsiiban. Miután figyelt rá annyit, amennyire a borralalval erkölcsileg kötelezte s biztosította, hogy a végállomásnál majd lecsigiti, eltávozott.

Ennélfogva az öreg magára maradt a villamosjeggyével meg a gyöttrő lábfejével. Közvetlen szomszédjait vette szemügyre. Mellette egy iparosasszony ült, vele szemben egy szemüveges fiatalember, aki valami német könyvet olvasott, rézsut szemközt én.

Először az asszonyhoz fordult.

— Ilyenkor kínzó kérem legjobban — magyarázta — mikor fordul az idő.

Az asszony az egyszerű emberek bőbeszédűségével különböző gyógyszereket ajánlott: lábsót, szarvasfaggyút, teát meg egy ismerősét, aki már sokaknak elmulasztotta a lábfejását. Nemsokára azonban lezárt.

Most a fiatalember következett.

— Próbáltam én már mindent — szölt hozzá az öreg.

A fiatalember ölébe tette német könyvét, megigazította teknőkeretes szemüvegét. Mosolyogva jegyezte meg, hogy ne hallgasson mindenkire, ő orvosnövendék, ha kívánja megadja címét, bármikor fölkeresheti a klinikán, ott ingyen, szakszerűen kezelik. Azzal leugrott a villamosról.

— Az öregség — nyögött szomszédom én felém, akit nem tudom miért legutoljára hagyott — az öregség.

Nekem újra elmesélte, amit már háromszor hallottam. Otthon nyilván unták meddő panaszait. Megmutatta a lábát is, aprólékos részletességgel ecsetelte, hogy nyíllal éjjel és nappal, szakadatlanul, úgy megáradt belőle a beszéd, hogy szóhoz se engedett, választ se várt. Bölöngáltam. Gyakran magunk is így szokunk panaszkodni szigorú télen, vagy kanikulában, mikor napjában százszor is elismételjük egymásnak: »Jaj de hideg van, jaj de meleg van.« merőben céltalanul és tehetetlenül, anélkül, hogy valami változást remélnénk. csak azért, hogy beszéljünk. Ez is orvosság. Hát hagytam. Nem zavartam. Tanácsot sem adtam, mint a kalauz, aki a lezállásnál kilátásba helyezte a segítségét, az iparosasszony, aki egy kuruzslóhoz utasította és az orvosnövendék, aki a klinikát javasolta.

Micsoda tanácsot s adhattam volna neki én? Legfőlebb azt, hogy írja meg...

Kosztolányi Dezső

VARRÓKOK és SZABÓK!

Legelősebban, leggyorsabban és a legnagyobb vázási szakként

AZ ÖSSZES TAVASZI és NYÁRI

DIVATLAPOKAT

— akis 1153

Papyrusnál, Novisad

Jevelika ul. 7., szerezheti be és fizethet el. Kérjen a gyűjtő. Kedvező előfizetés feltételek.

Saját érdekében

mielőtt RÁDIÓT vásárol

kérjen ajánlatot

Leipnik Testvérektől

Hol az összes alkatrész és kaphatók.

274 Terezijska ul. 5. Népkörről szemben

HIREK

VÁROSI SZÍNHÁZ. Február 14-én: *Cigányszerelem*, Lehár Ferenc operettje. (Az oszljeki színház vendégjátéka.)

Február 15.: *Marica grófnő*, Kálmán Imre operettje. (Az oszljeki színház vendégjátéka.)

VÁROSI MOZI. Február 13-án: *A vidám tölcsök*, Lya Mara, Harry Liedtke, Verebes Ernővel a főszerepben és *Monstrum*, Lon Chaney fantasztikus filmje.

*

— Nyugdíjazták a noviszadi agrárhivatali kirendeltség vezetőjét. Noviszadról jelentik: Az agrárminisztérium nyugdíjazta Mrazovác Tomát, a noviszadi agrárhivatali kirendeltség vezetőjét. Utódja még nincs kinevezve.

— Áthelyezések és nyugdíjazások a horvátországi postánál. Zagrebből jelentik: A Radics-párt ellenzékbe vonulása óta a postaügyi rezortban tömeges áthelyezések és nyugdíjazások történtek. Különösen sok olyan zagrebi és spliti postafőtisztviselőt helyeztek át és nyugdíjaztak, akiket ezelőtt két évvel dr. Superina nevezett ki és akiről köztudomású, hogy Radics-pártiak. A nyugdíjazott és áthelyezett tisztviselők helyébe azokat a radikális párti tisztviselőket nevezték ki, akiket két évvel ezelőtt ugyanonnan helyezték el. A Radics-párt a napokban a tömeges áthelyezések és nyugdíjazások miatt interpellációt fog beterjeszteni a parlamentben.

— Február 15-ig lehet jövedelmi adóvallomási ivateket benyújtani. A városi adóhivatal felhívja azokat az adófizetőket, akik 1926-ban először fizettek jövedelmi adót, de eddig nem nyújtották be adóvallomásukat, hogy azt legkésőbb február 15-ig nyújtsák be a városi adóhivatalnál.

— **Pellegrinetti pápai nuncius fogadódélutánja.** Beogradból jelentik: Pellegrinetti pápai nuncius szombaton fogadódélután tartott, amelyen megjelent az egész beogradi diplomáciai testület és a jugoszláv politikai élet számos kitűnősége, köztük Korosec Antun, a szlovén néppárt vezére.

— **A noviszadi magyar párt 1300 választó felvételét kérte a névjegyzékbe.** Noviszadról jelentik: Achs Izor, a noviszadi magyar párt alelnöke 1300 magyar választó felvételét kérte a választók névjegyzékébe és az erről szóló jegyzéket a paktum értelmében átadta dr. Ilics Bránkó radikális-párti elnöknek, aki azt a városi tanácshoz továbbította. A magyar párt változatlanul ragaszkodik a paktumban megállapított husz kiszélesített tanács tag kinevezéséhez. A belügyminisztérium — értesüléseink szerint — a rendőrhelyettesi hivatal kimutatása szerint megállapította, hogy Noviszadon a nemzeti kisebbségek a lakosság harminc százalékát teszik ki és csak ebben az arányban hajlandó a kisebbségeket képviselőket juttatni. Minthogy a német párt vezetősége igényt jelentett be tagjai számára tíz tanács tag helyre, ennek következtében a magyarok nem jutának a paktumban biztosított husz tagsági helyhez, hanem megosztanák ezt a husz helyet a németekkel és a zsidókkal.

— **A volt román trónörökös kibékült a feleségével.** Párisból jelentik: A Chicago Tribune bukaresti lejelentése szerint Heléna hercegnő, aki visszaérkezett olaszországi utjáról, kijelentette, hogy Rapallóban kibékült férjével. Károly volt román trónörökösével.

— **A szuboticali kiskereskedők és iparosok tiltakozása a vasárnap reggeli üzletzárás ellen.** A szuboticali kiskereskedők és iparosok klubja vasárnap délután tíz órakor saját helyiségeiben, Cara Dusana-uca 4. alatt rendkívüli ülést tart, amelyen tiltakozni fognak a vasárnapi üzletzárás ellen. A vezetőség kéri, hogy az érdekeltek minél nagyobb számban jelenjenek meg az értekezleten.

— **Einstein legegyszerűbb magyarázata a relativitásról.** Párisból jelentik: A Figaro írja ezt a kedves Einstein-anekdótát. A relativitás híres tudósa vascsorára volt hivatalos. A ház ura megkérte a professzort: — Nézze tanár ur, én bevallom őszintén, nem értem az ön elméletét. Magyarázza meg nekem pár szóban a relativitást. — Hát asszonyom, az úgy van — felelte mosolyogva Einstein — hogy ha az elmélet igaznak bizonyul, akkor én Németországban német vagyok, Franciaországban — zsidó. Ha viszont az elmélet hibás, akkor én Németországban vagyok zsidó és Franciaországban — német!

— **Dinamitrobbanás a lengyel—orosz határon.** Varsóból jelentik: Zolbunovban, a lengyel—orosz határállomáson egy Oroszországból érkezett vasércszállítmány kirakása közben dinamitrobbanás történt. A robbanásnak egy vasúti munkás esett áldozatul, kislfia pedig súlyosan megsebesült.

— **Öt halálos ítéletet hoztak Litvániában.** Kovnából jelentik: A hadi-iróság ítélete alapján kivégezték egy baloldali zsidó politkai napilap két munkatársát. A rodicai hadbíróóság szintén halálraítelt két litván és egy zsidó polgárt. Ezt a három halálos ítéletet is végrehajtották.

— **A Noszty-flu esete Tóth Marival.** Mikszáth—Harsányi kitűnő szindarabja február 13-ikán ötödször kerül színre a Népkörben. A vasárnapi előadást a premiért megelőző érdeklődéssel várják.

— **Összeszúrta a vendéglőst.** Szentáról jelentik: Páló József szentai gazda szombaton betört Szilágyi József vendéglőjébe. A vendéglős és a vendég között szóváltás keletkezett, melynek során Páló bicskát rántott és összeszúrta Szilágyit. Páló Józsefet letartóztatták.

— **Ha a gyerek kiesik a vonatból.** Reimsből jelentik: A suippes—reimsi személyvonat egyik fuikéjéből menekülőben kiesett egy öt éves gyerek. A megrémült utasok azonnal meghúzták a vészféket. Alig állott meg a vonat, a kislfiu máris megjelent. Csodálatos módon semmi baja nem történt és amint feltápáskodott, sírva és állíliának megkiáltásokkal szaladt a vonat után.

— **Képviselőtestületi választás a bajmoki katolikus hitközségben.** Bajmokról jelentik: Pénteken tartották meg a katolikus hitközségi választásokat, a melyek az ellenzéki lista váratlan győzelmével végződtek. Összesen 1056 választó szavazott le, a szavazás eredménye pedig a következő: Rendes tagok lettek: Basics Márk, Szresics József, Kecsenovics Zakár, id. Urbanovszki József, Beslity Miklós, Mandity Máté, Babity Lázár, Anisics István, ifj. Zsigmond Márk, Lengyel István, Kokay Károly, Wilhelm Károly, Szöke Károly, Schoffhauser József Mihály, Czindel Lajos, Romoda József, Lehotkay József, Kanizsai Antal, Ferenczi János, Molnár Simon, Schäfer József, Schmidt István, ifj. Svoboda Antal, Czetti Ferenc, Werner János, Rüscher Márton, Amstadt Ferenc, Kunzer Péter, Döbrené Mátyás, Nuszpl János, Pöttagok: Budanovics Daniel, Franciszkovics András, Margetity Mihály, Berényi Antal, Bagi János, Lukács Simon, Halász György, Richter Mátyás, Pfeiffer János, Nuszpl József.

— **Közzemfén a forgalmi adójavaslatok.** A szuboticali adóhivatal az 1921—1925. évre kivetett forgalmi adójavaslatokat az I, II, III. és IV. körre szombaton közzemlére tette ki. Az érdeklődők február 21-ikén tekinthetik meg a városháza I. emelet 62. számú szobájában a javaslatokat.

— **A legrégebb noviszadi görög-keleti templom szlavája.** Noviszadról jelentik: Noviszad legrégebb görög keleti temploma, az Almási templom szombaton ünnepelte szlaváját. Ezt a napot, miat minden évben, most is fényesen megünnepelték. Dél előtt a templomban Vélcs Györgye plébános nagy papi segédlettel misét celebrált, délután pedig a templom előtti téren ünnepélyt rendeztek.

— **A Bunyevacska Matica Noviszadon.** Noviszadról jelentik: A szubotical Bunyevacska Matica hatvankét tagja Gyogyevics Dragoslávné vezetésével szombat délután Noviszadra érkezett. A vasúti állomáson nagy ünnepséggel fogadták a Bunyevacska Matica tagjait. A fogadtatásnál ott voltak: Popovicki Pavle országgyűlési képviselő, Klicin Mita, Mihaldzsics Sztanoje rendőrfőkapitány, dr. Popovics Jefta, dr. Milutinovics Arzen, dr. Adamovics Sándor, Markovics Rája járásbíró, dr. Gavrilovics Ceca, Zsivojnovics Koszta, Csuhun Jován, Klicin Mitáné, Popovicki Pavlené és még sokan. Klicin Mita a Narodna Zabava rendezőbizottsága nevében üdvözölte a Bunyevacska Matica tagjait, mire Gyogyevics Dragoslávné kedves szavakkal válaszolt. Ezután mindannyian autókban a városba hajtottak. Szombat este a radikális párt a Szlobodában népmulatságot rendezett. A Bunyevacska Matica tagjai a népmulatságon jól sikerült hangversenyt rendeztek.

— **Goromba levélért tizenöt napi elzárás.** Szentáról jelentik: A szentai járásbíróóság tizenöt napi elzárásra és 30 dinár pénzbüntetésre ítélte Pollák Fülöp szentai kereskedőt, aki sértőhangú levelet írt dr. Shick Béla ügyvédnek. Pollák felebbezett az ítélet ellen, Shick pedig az ítélet felfüggesztése ellen.

— **A pacséri énekkar műkedvelő-előadása.** Pacsérről jelentik: A pacséri református énekkar műkedvelői február hatodikán nagy sikerrel adták elő Aboynyi Lajosnak »A betyár kendője« című népsziművét. Az előadásról közölt tudósításunkból azonban tévedés folytán kimaradtak a következő szereplők nevei: Lestár Juliska, Zsugovics Mancika, Bekler Károly, Szombath Imre, Hencz Vilmos, Donjau Sándor és Lestár Antal, akik szintén nagy sikert arattak.

— **Felmentett noviszadi kiszélesített városi tanács tagok.** Noviszadról jelentik: A belügyminiszter felmentette kiszélesített városi tanács tagoktól a noviszadi radikális ellenzék következő öt tagját: dr. Ilics Raduskót, Prodanovics Sztójánt, Bugarszki Velimirt, Baics Luka Mikajovot és Vjaskalics Szávát. A belügyminiszter rendelete pénteken érkezett le a városhoz.

— **Iskolásgyerekek megfázástól, náthától és influenzától az ANACOT PASZTILLÁK használatával óvhatják meg magukat.**

— **A noviszadi jogászbál.** Noviszadról jelentik: A noviszadi jogászbál péntek este zajlott le fényes keretek között a Szloboda nagytermében. A jogászbál védnökei Dimsics Alekszander semmitőszéki elnök, dr. Popovics Milvoj felebbvnyeli bírósági, dr. Belajdzsics Vladimir törvényszéki elnök és dr. Adamovics István, volt főispán, a vajdasági ügyvédi kamara elnöke voltak, míg a főrendezői teendőket dr. Nikolics Richard főáll. műgyész helyettes végezte sok körültekintéssel. A bálát dr. Adamovics István védnök dr. Mics Sándornal nyitotta meg. A bál a legjobb hangulatban hajnalig tartott.

— **Eljegyzés.** Klein Rózsika (Szubotical) és Kőrösi Imre (Keeskemét) jegyesek.

— **Szentai tanító nyerte meg az első díjat a szuboticali Népkör novella pályázatán.** Szentáról jelentik: A szuboticali Népkör pályázatot hirdetett népies hangú novellára. A legjobb novellára kitűzött 500 dinárt Novoszel Andor szentai tanító nyerte el »Péter, aki gatyát kap« című novellájával.

— **Meteorhullás Feketicen.** Feketicenről jelentik: Érdekes légköri tüneményt észleltek szerdán délelőtt Feketicen. Tizenegy óra tájban hirtelen recsegő, ézengésszerű zaj hallatszott, noha ez égből teljesen derült volt. A furesa zaj harminc másodpercig tartott. Kozma Pál, a feketiesi meteorológiai állomás vezetője megállapította, hogy az ézengés a lehulló meteor-köveknél a levegővel való surlódásából keletkezett. Kozma Pál észleletéről jelentést tett a beogradi és zagrebi meteorológiai intézetnek.

— **Egy milánói postáskisasszony — kíváncsi volt Mussolini feleségének levelére.** Milanóból jelentik: A milánói postaigazgatóság feljelentette egyik alkalmazottját, Rosa Rawaint levéltörő megsértéséért. A kíváncsi postáskisasszonyt a rendőrség nyomban le is tartóztatta. Büne — amint a nyomozás megállapította — az volt, hogy felbontogatta a leveleket, többek között egy ajánlott levelet is, amely a »Duce« feleségének, Donna Rachele Mussolininak szólt.

— **A szuboticali orvosszövetség februárban nem tart ülést.** A szuboticali orvosszövetség értesíti tagjait, hogy a szövetség februári ülése elmarad. A legközelebbi ülés március 15-ikén lesz.

HA KELL ALKATRÉSZ, RADIO — A CIM NOVISAD, ALTERNO

— **Halálozás.** Noviszadról jelentik: Szombaton délelőtt Noviszadon meghalt Gyukics Ljubomir noviszadi kereskedő, a kiben dr. Gyukics Bogdán felebbviteli bíró testvéröccsét, Rakics Radenkó főkapitány helyettes sógorát gyászolja. Az elhunytat vasárnap délután három órakor temetik. A temetésen a Zeneegylet énekkarával vesz részt, mert az elhunyt a Zeneegylet egyik első alapítótágya volt.

— **Tánc közben meghalt egy asszony.** Linzből jelentik: A veterán egyesület Petermandel nevű linzi vendéglős felesége fáradhatatlanul táncolt. Éjfél felé tánc közben összerogyott és mire orvosi segítség érkezett, már meghalt. Szívszélhűdés ölte meg. A mulatságot félbeszakították.

RÁDIÓKÉSZÜLÉKEK és ALKATRÉSZEK
lemezokban
SAVA MIODRAGOVIC
334 Novisad, Kr. Petra ul. 13

— **A Carnegie-intézet amerikai újságírókat küld Európába.** Newyorkból jelentik: A Carnegie-intézet költségén harminc amerikai hírlapíró júliustól októberig európai tanulmányutat tesz, hogy a nemzetközi béke érdekében tapasztalatokat gyűjtsön a háboru után bekövetkezett gazdasági és politikai viszonyokról. Utjuk első állomáshelye London lesz, majd Páris, Hága, Bern, Prága, Bécs, München és Genf következik. A hágai nemzetközi törvényszek és a genfi Népszövetség ünnepiesen fogja fogadni az amerikai hírlapírókat.

**'ALADDIN'
CSODALÁMPA**

1 petróleummal **16** óráig
liter **80** óráig át
gyertyafénnyel világít!
Nem kell levegőt pumpálni és elő melegíteni.
BARZEL D. D.
„Aladdin”-osztálya, Subotica/3
Kérjen árjegyzéket. 316

— A ringben szerzett pénzzel fako-
reskedő lett Berlenbach ex-világ bajnok.
Newyorkból jelentik: Berlenbach, a volt
bokszelembajnok többé nem áll ki a
porondra. A sportlapok közlik, hogy
Berlenbach azzal a körülbelül egy
százmillió dollárral, amit a mérkőzésen
szerzett, belépett egy fakoreskedelmi
vállalatba.

— Tolvaj cigányok. Szomborból je-
lentik: Kiszácon pénteken hajnalban
Gorzsza András ottani földmives házába
ismeretlen cigányok behatoltak az abla-
kon és elloptak négyezer dinár értékű
holmit. Temerin határában reggel hat
órákor a szolgálatot teljesítő csendőr
észrevette, hogy négy cigány és egy
cigányasszony kocsin igyekszik tava.
Üldözöbe vette a kocsi, amelynek
egyik kereke eközben eltört. A cigá-
nyok ekkor gyalog folytatták a mene-
külést és sikerült eltűnniök a még söté-
t hajnalban, hátrahagyva kocsi, lovat
és a lopott holmit, amit a csendőr be-
szállított a temerini község házára. A
tolvaj cigányok után nyomoz a csend-
őrség.

— Herzl Rózi iparművész nő új kur-
zusai február 15-ikén kezdődnek. Tanít
tervezést, batikolást, selyemfestést, ké-
zimunkát (tüllhímzést) stb. Strossmaje-
va utca 11. II. emelet.

TUNGSRAM

RÁDIÓLÁMPÁKKAL
MEGLÉPŐ EREDMÉNYT FOG ELÉRNI
ÁRA CSAK 66 DINÁR

— Mellbelötte magát a színház irodá-
jában, mert nem fogadták el a darabját.
Berlínből jelentik: A Junge Bühne szin-
ház igazgatói irodájában péntek dél-
előtt öngyilkossági kísérletet követett el
egy fiatal kezdő színművész, akinek drá-
máját a színház igazgatója nem fogad-
ta el előadásra. Egy Ender nevű cseh-
szlovákiai fiatal ember postán megér-
tebben elküldötte színművét dr. Selzer
Mikszának, a Junge Bühne igazgatójának,
akj el is olvasta a darabot és érte-
sítette a szerzőt, hogy első színpadi
művében sok talentumot lát, de a darab
még kezdetleges és nem adhatja elő.
A fiatal ember Csehszlovákiából Ber-
linbe jött és felkereste a színház igazgatót.
Dr. Selzer szívesen fogadta, megbeszél-
te vele színművének hibáit s közben,
mikor a könyves-szekrény felé ment,
Ender revolvert rántott elő és mellbe-
lötte magát. A színháznál nagy rémüle-
tet keltett az öngyilkosság. A golyó a
tüdőt is megsértette, de az orvosok
mégis remélik, hogy megmenekül az
életnek a fiatal drámaíró.

— Rablók garázdálkodnak Jeruzsálem
környékén. Jeruzsálemből jelentik: Egy
társaságot, amely Ramallahból automo-
bilon ment Jeruzsálembe, Jeruzsálem-
től fél órányira fegyveres rablók fel-
tartóztattak és kiraboltak. Az utasok
egyikét lövéssel megsebesítették. A ki-
rabolt emberek között van a jeruzsále-
mi egyiptomi konzulátus titkára, tovább-
há több tekintélyes kereskedő.

— Brandes György haldoklik. Kop-
penhágából jelentik: Brandes György, a
világhírű kritikus, aki már hosszabb
ideje bérlakban szenved, halálán van.
Pénteken operációt hajtottak végre,
amely ugyan sikerült, azonban a be-
teg állapota változatlanul kritikus.

— Meggyilkolta törvénytelen gyer-
mekét és öngyilkos lett, hogy ne kell-
jen tartásdíjat fizetnie. Münchenből je-
lentik: Augsburg egyik külvárosában
egy vendéglős hazahozta az iskolából
házasságon kívül született fiát, akivel
bezárkózott egy szobába és a gyermek-
nek felvágta a nyakát, majd elvágta sa-
ját ütőereit. Mire a borzalmas tettet ész-
revették, már mindketten halottak vol-
tak. A vendéglős levelet hagyott hátra,
amelyben azt írja, hogy a gyermek any-
ja, bár vagyonszerűen ment feleségül,
pörrel zaklatta tartásdíjért, sőt el akarta
árvereztetni vendéglőjét és ezért szán-
ta rá magát a borzalmas cselekedetre.

— Meglopta a munkástársait. Szom-
borból jelentik: Doncigli Lajos, a szta-
riszváci cukorgyár építésénél dolgozó
kőműves feljelentést tett a csendőrségen,
hogy Debelják Lipót szlovéniai illető-
ségű munkástársa éjjel behatolt a laká-
sába és elloptott onnan kétezer dinár ér-
tékű ruhaheműt, valamint háromszáz-
hetvennyolc dinár készpénzt. Feljelen-
tést tett Debelják ellen Kalos József is,
akitől kilencszáz dinár értékű fehérne-
műt lopott és a tett elkövetése után
megszökött.

— Öt hónap óta kriptában élt egy
anya öt gyermekével. Madridból je-
lentik: A régi fővárosi temetőben, ahová
már régen nem temetnek, egy ősi csa-
ládi kriptában hajléktalan családot ta-
láltak, özvegy anyát három nagyobb és
két kis gyermekével, akik ott húzták
meg magukat a télre. Az asszony és a
gyermek napközben a templomok
előtt koldultak és estéknél kimentek a
temetőbe meghalni. Lassanként kihord-
ták a kriptába egy és más szegényes
holmit, rongyos pokrócokat, ütött-kopott
kis vaskályhát s mikor rájuk akadtak,
éppen szegényes vacsorájukat főzték.
Öt hónap óta laktak a kriptában.

— Goffjáték közben lelötte ellenfelét,
azután fejbelötte magát. Los Angeles-
ből jelentik: A Bellevue golfklub játszó-
terén véres esemény történt. Két gaz-
dag kereskedő és toledói partnereik ösz-
szeszesztek, mikor Cornelius Calahan
állítólag hamisan jelezte poenjeit. An-
dré Janovszki nevű ellenfele ezen any-
nyira dühbe jött, hogy revolvert rántott
elő és lelötte Calahant, aki azonnal
meghalt. Mikor tudatára ébredt csele-
kedetének, Janovszki fobelötte magát.

TUNGSRAM

VEVŐKÉSZÜLÉKEK

PELŐLMULHATATLANOK A WESTERN, TUNGSRAM 44 TELEFUNKEN SZABADALMAK

— Kiadatási eljárás indult Békessy
Imre ellen. Bécsből jelentik: Békessy
Imre, a Die Stunde és a Die Börse volt
szerkesztőjének ügyében megindult a
kiadatási eljárás. Békessy az ellene sza-
rolás és hamis tamuzás miatt megindí-
tott per vizsgálata során nem volt haj-
landó Párisból Bécsbe jönni, csak azzal
a feltétellel, ha salvus conductust kap.
Az ügyészség most azzal a megokolás-
sal, hogy Békessy nem hajlandó a bi-
róság rendelkezésére állni és mivel kö-
zönséges büncselekménnyel vádolják,
megindította ellene a kiadatási eljárást.

— Eljegyzések. Sinkovits Péter földbir-
tokos leányát, Terikét, eljegyezte Forgó
Imre gazdálkodó Csantavir. (Minden külön
értesítés helyett.)

— Engler Ibolya Szubotica, Gertner
Károly Pécs jegyesek. (Minden külön
értesítés helyett.)

— Kaszás Margitka és Teleky Károly
Szeňa jegyesek. (Minden külön értesí-
tés helyett.)

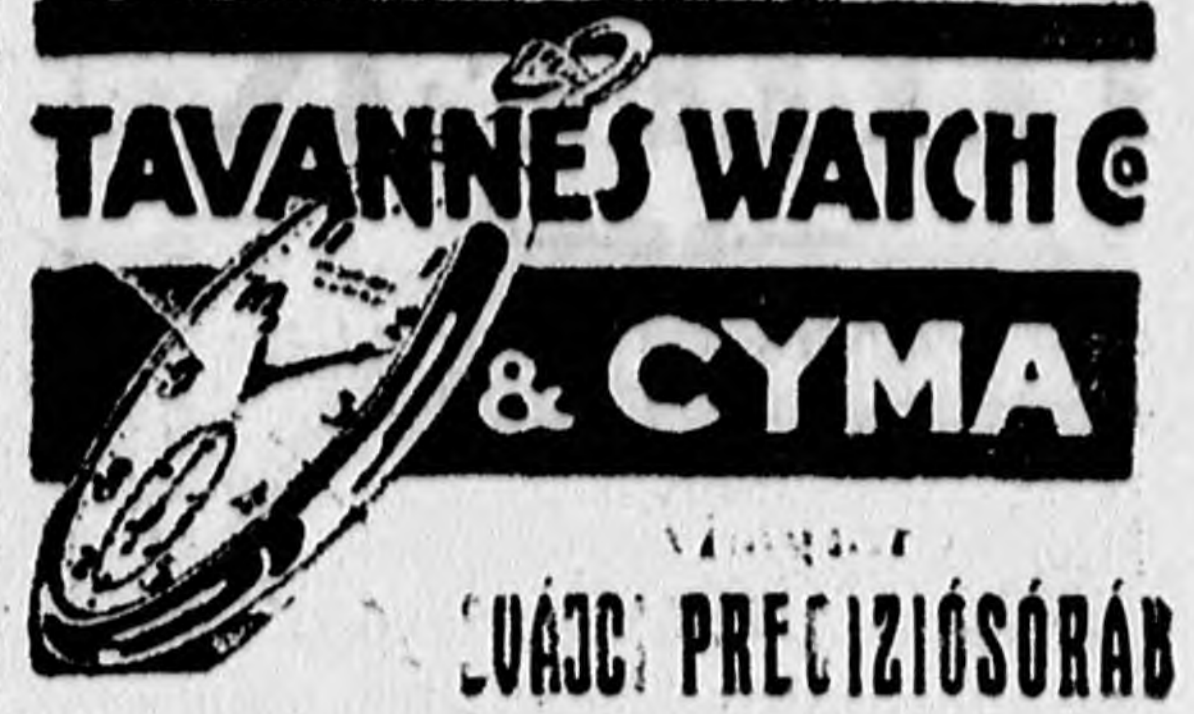
— Ritmikus tornaiskola Szubotican.
Grünwald Margit, aki a Dóra Menzler-
féle ritmikus tornaiskola kiváló műve-
lője, Szubotican tornaiskolát nyitott. A
modern testkultúrát, mely világvárosok-
ban egyre nagyobb térrel hódít, senki
sem nélkülözheti, aki egészséges, harmo-
nikus testi életet akar. Különösen a nők
számára fontos, hogy felismerjék a rit-
mikus torna hatását a szépség és a fia-
taltság megtartására. Grünwald Margit
csoporthoz és egyenként is vállal fel-
nőtteket éppoly mint gyermekeket. Je-
lentkezni lehet Rudics-ucca 4. számú
I. emelet.

— Katasztrófális hőomlás Korzika-
szigetén. Párisból jelentik: Korzika-szi-
getén hatalmas hőtömegek zúdultak alá,
amelyek a vasúti összeköttetés és a vil-
lamos vezetékeket megszakították. A le-
omló hőtömegek egy barakkot, amely-
ben olasz szénégetők laktak, bedőntöttek
és a barakk lakói közül tizenhárman
meghaltak, négyen pedig súlyosan
megsebesültek.

— Egy évi fogház vasúti katasztrófa
előidézése miatt. Budapestről jelentik:
A törvénytiszt szombaton tárgyalta a
rákosszentmihályi vasúti katasztrófa
ügyét, amely 1925 május 29-én történt.
A rákosi rendező pályaudvaron egy sze-
mélyvonat belefutott egy tehervonatba és
az utasok közül ketten meghaltak és
ötvenegyen súlyosan megsebesültek. A
törvénytiszt a katasztrófa előidézésével
vádolt Szép János mozdonyvezetőt egy
évi fogházra, Kerekes Tibor államvasúti
főtisztet pedig hat havi fogházra és hi-
vatalvesztésre ítélte.

— A színinövendék halála. Budapest-
ről jelentik: Néhány héttel ezelőtt nagy
feltűnést keltett Budapesten László Git-
ta huszonegy éves színinövendék várat-
lan halála. A viruló egészségu leányt
egy budapesti szanatóriumban ápolták,
ahol két napi kínos szenvedés után meg-
halt, az orvosi megállapítás szerint
hashártyagyulladás következtében. László
Gitta halála után a rendőrség megin-
dította a nyomozást és miután súlyos
adatok vannak arra nézve, hogy a lány
tiltott műtér áldozata és az ezzel kap-
csolatos komplikációk okozták halálát,
a vizsgálóbíró most elrendelte holtas-
tének exhumálását.

— A legnagyobb amerikai lapkoncérn
tulajdonosa — volt pincér. Newyorkból
jelentik: A Newyork Times, Amerika
egyik legelterjedtebb lapja pénteken a
Howard-koncern tulajdonába ment át. A
lap politikai irányva változatlan maradt.
A Howard-koncern most már hasonlít
nagy amerikai lappal rendelkezik és a
koncern tulajdonosa, a negyvennégy éves
Howard 1902-ben még pincér volt az
egyik newyorki szállodában.

— A leomló part maga alá temetett
egy kisfiút. Sztaribecsejről jelentik:
Obadov Miloje turjat fiafiu a dombol-
dal alatt játszott. A hírtelen leomló part
a fiút maga alá temette és mire észre-
vették, a fiú meghalt.

— A szerb nyelv gyors és teljes elsajá-
títása. Bogdanov Vászó gimnáziumi tan-
nár gyakorlati (direkt) módszer szerint
órákat ad felnőtteknek a szerb nyelv-
ből. Kezdők hat hónap alatt, haladók
még rövidebb időn belül teljesen elsajá-
títhatják a szerb nyelvet. Óradij méltá-
nyos. Jelentkezni lehet minden dél-
előtt a főgimnáziumban.

— Meghülésnél, náthánál, torokfájásnál,
idegfájdalmaknál, szaggatásnál napon-
ta fél pohár természetes »Ferenc Jó-
zsef« keserűviz rendes gyomor- és bé-
lműködést biztosít. Egyetemi orvostaná-
rok véleménye szerint a »Ferenc József«
viz hatása gyors, kellemes és megbiz-
ható. Kapható gyógyszerárakban, dro-
gériákban és fűszerüzletekben.

— Öngyilkos nyomdász. Noviszadról
jelentik: Pollák Nándor betűszedő pént-
teken reggel a Slovacska-ucca 16. szám
alatti lakásán öngyilkossági szándékból
felvágta ereit. A mentők a kórházba
szállították, ahol pénteken délelőtt meg-
halt. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

— Az Izraelita Nőegylet és Népkonyha
március hó 5-ikén tartja rádiószkecs-
estélyét.

— Med. univ. dr. Hubai Imre volt pra-
gái klinikai orvos rendelőjét (diathermia
stb.) Novibecsejen megnyitotta.

TUNGSRAM

FEJHALLGATÓK
A LEGDRÁGÁB GYÁRTMÁNYOKKAL
EGYENÉRTÉKŰEK, NOHA ÁRUK CSAK 136. D.

TŐZSDE

Zürich, febr. 12. Zárlat: Beograd 9.135,
Páris 20.425, London 25.2175, Newyork
518.75, Brüsszel 72.30, Milanó 22.35, Am-
sterdam 208.10, Berlin 123.225, Bécs
73.275, Szófia 3.75, Prága 15.405, Varsó
58.05, Budapest 90.90, Bukarest 2.925.

Budapesti értéktőzsde, febr. 12. Ma-
gyar Hitel 82.1, Osztrák Hitel 12.8, Ke-
reskedelmi Bank 113.2, Magyar Cukor
206.5, Georgia 25.9, Rimamurányi 88.3,
Salgó 54, Kőszén 447, Birci Vagon 5.2,
Beocsini Cement 148, Nacsi 167, Ganz
Danubius 187.5, Ganz Villamos 146.7,
Athenaeum 23.2, Nova 36.4, Levante
27.2. Irányzat barátságos.

Budapesti gabontőzsde, febr. 12. A
gabontőzsdén a határidőpiacon minden
cikknél árcsökkenés állt be, a készru-
piac irányzata azonban nem egységes:
a buza és a rozs olcsóbbodott, de a
tengeri és zab szilárd és áremelkedést
is fel tud mutatni. Hivatalos árfolyamok
pengő-értékben a határidőpiacon: Buza
márciusra 32.95—32.98, zárlat 32.95—33,
májusra 33.45—33.65, zárlat 33.55—33.58,
októberre 29.02—29.06, zárlat 29.02—
29.04, rozs márciusra 26.98—27.05, zár-
lat 26.98—27.02, áprilisra 27.45—27.50,
zárlat 27.40—27.45, októberre 22.35, zár-
lat 22.35—22.40. A készrupeiacon: Buza
32.30—34.80, rozs 26.40—26.80, árpa
22—23.40, sörárpa 25.60—27.60, köles
15.50—16, tengeri 19.20—19.60, zab 20.60
—20.80, korpa 15.60—15.80.

REUMA

Köszönőlevél

„Radio Balsamika“ laboratorium
Beograd, Kosovska 43

Az Ön orvossága egészen kigyógyított
annnyira kintott a reuma, amelyben 15 éve
feküdtem, hogy nem volt reményem a
felgyógyulásra. Köszönet és hála az Ön
„Radio Balsamika“ jáért, mert ma telje-
sen kigyógyultam érzem magam Petrovac
(požarevac i), 1926. XII. 29. Sava M.
Perović, Mlavske Štedionice likvidatora.

Az utóbbi öt évben, amióta már kész-
jűk, győz szerünk a „Radio Balsamika“
számos orvosi tiszteletteljes kijelentése alap-
án a leghatásosabbnak bizonyult a reuma
ellen, amit számtalan köszönőlevél is
bizonyít, am t csaknem minden nap karunk
teljesen kigyógyult betegektől. Kihaszánlva
a „Radio Balsamika“ hnevet, utóbbi
időben különféle orvoságok jelentek meg
hasonló név alatt. Éppen ezért felhívjuk
a t. özőnség figyelmét hogy ne t vess e
össze ezen készítményeket a „Radio
Balsamika“val.

A „Radio Balsamika“ orvosságot ké-
szít, eladja és küldi utánvétel Dr. J.
Rahlejev „Radio Balsamika“ laboratoriuma,
Beograd, Kosovska 43, földszint 6 1498

KINTORNA

— Kalauz ur, nem tudna csak egy csöpp helyet szorítani az én részemre?

*

Hideg téli napon Berkovits urat az uccán megszólitja Tropf, aki szembe jön vele:

— Kedves Berkovits ur, legyen szives, mondja meg, hány óra van?

Berkovits kigombolja a bundáját, a kis kabátját és kiveszi az óráját és azt mondja:

— Három óra, de, hogy van az, Tropf ur, hogy ön olyan nagyszerű bundában jár és nincs órája, vagy talán megállt az órája?

Erre azt mondja Tropf:
— Hogyne volna óráim, kedves Berkovits ur, de csak nem gondolja, hogy ebben a hidegben kigombolkozom!

*

Baumné áldott állapotban volt és nagyon szerette volna előre tudni, hogy fia születik-e vagy leánya.

Élmént tehát a bölcs rabbihoz és megkérdezte, meg tudná-e neki mondani, milyen nemű lesz a kis Baum-ivadék?

A bölcs rabbi mosolyogva mondta:

— Sétálj egy kicsit jobbra.

Baumné jobbra sétált.

— Hogy érzed most magad?

— Kitünően.

— Akkor most sétálj balra.

Baumné balra sétált.

— Hogy érzed most magad?

— Kitünően.

— Na, most sétálj előre.

Baumné előre sétált.

— Most hogy érzed magad?

— Kitünően.

— Sétálj most hátrafelé.

Baumné hátrafelé sétált.

— Most hogy érzed magad?

— Kitünően.

FEHÉR HÉT!

- Női fehérnemű vászon... 8.50 D.-tól
- Schroll sifonok... 16.—
- Férfi alsór... 20.—
- Len törülközők... 22.—
- Frotir törülközők... 40.—
- Rumburgi cínna vásznak... 50.—
- 6 szem. kávé garnitúrák... 95.—

80 cm. női fehérnemű selyem színekben métere 36 dinár

A legjobban és legolcsóbban

SZÉKELY

divatruházában vásárolhat

8520

— Na, most menj nyugodtan haza, fiu lesz.

Pár hónap múlva megszületett egy fiu. Baumné elragadtatással sietett fel a bölcs rabbihoz és miután jól kihálálkodta magát, megkérdezte:

— De mondd meg, bölcs rabbi, honnan tudtad te biztosan, hogy fiu lesz?

— Nézd — mondta a rabbi — én megsétáltattalak jobbra, balra, előre, hátra és te mindig kitünően éreztél magad.

— Na és?

— Na és egy nő ilyen kitünően csak egy fiuval érezheti magát.

KÖZGAZDASÁG

Felemlik Ausztriában a gabonavámokat

Az élő és vágott marha vámjá is magasabb lesz

Bécsből jelentik: A kormány megkezdte a vámtarifa novella javaslatának a tárgyalását és ezzel egyidejűleg a javaslatot megküldte a gazdasági szervezeteknek is véleményezés végett.

A javaslat szerint a fokozatos gabona vámokat fix-vámokkal helyettesítik és a búzának, rozsnak négy, az árónak, valamint a zabnak három aranykorona lesz a vámjá. A liszt vámjá ugyanannyi, mint a buza és a rozs vámjá, de azonkívül még nyolc aranykorona pótvámot kell fizetni.

Intézkedik a javaslat a szarvasmarha- és a vágómarha vámjának a felemeléséről is. A vágómarha vámját székilogrammonként tizenkét aranykoronáról tizenöt aranykoronára emelik fel. A tenyész-állat és növendékmarha vámját 50, illetve 30 aranykoronáról 75, illetve 46 aranykoronára emelik fel darabonként. Ugyancsak felmelelik a lovak és az édesvízi halak vámját is. A gabona vámtarifa életbe lépésének határnapját a kormány rendeleti úton fogja megállapítani.

A vámtarifák felemelése különösen Magyarországot és Jugoszláviát érinti, mert ebből a két országból importált Ausztria nagymennyiségben úgy gabonát, mint marhát.

Csöd. Noviszadról jelentik: Pavlovics Nikola sztapári kereskedő cég fizetési képtelenségét jelentett be és 50%-os egyezségi ajánlatot tett. Az ajánlatot azonban a hitelezők visszautasították, mire Pavlovics csődöt kért maga ellen.

A noviszadi Lloyd titkára a budapesti jugoszláv kereskedelmi ügynökség igazgatója lett. Noviszadról jelentik: A budapesti jugoszláv kereskedelmi ügynökség Grcsics Gruját, a noviszadi kereskedők és gyáriparosok egyesületének (Lloyd) titkárát igazgatójává szerződtette. Grcsics Gruja, aki Noviszad gazdasági és politikai életében élénk szerepet játszott, még e hó folyamán elfoglalja új hivatalát.

Fővonal lesz a Vrsac—pancevoí vasút. Vrsacról jelentik: A legutóbbi vasúti konferencián elhatározták, hogy a Pancevo—Vladimirovác—Kovin—Alibunár—Vrsac és a Belacrka—Vrsac közötti vasutakat fővonalakká építik ki. Akció indult meg abban az irányban is hogy új fővonalat létesítsenek, amelyik Belacrkváról kiindulva Vrsacon, Alibunáron, Orlovátón, Beckereken, Novibecsen, Vrsazon, Szomboron, Oszijeken és Varasdinon át Mariborig vezetne.

Szakelőadások a kómföbetegekről. Noviszadról jelentik: Dr. Kovacevics Zseljko, az oszjeki mezőgazdasági kísérleti állomás főnöke a földművelésügyi minisztérium utasítására Bácska komlótermő vidékein szakelőadásokat tart a kómlót pusztító bacillusokról és az azok elleni védekezésről. Kovacevics tanár előadásait a lakosság összetétele szerint szerb és német nyelven tartja és eddig Odzsacin, Szelenécen, Pivnicán, Szilbácson, Tovarisevón, Bácska-Palánkán, Csében, Rokon, Novitukon, Kiszácson, Pasicsevón és Petrovácson

Vérszegények!
Gyengék!
Idegesek!
Sápadtak!
Álmatlanok!
A Grossinger-féle
MALACHIN

(vasas a'aga-bor)

friss v. t., r. t., nyugodt közérzést, egészséget nyújt. Nem keserű orvosság, hanem pompás ízű, gyógyszer-jei bor, amelyből naponként egy kis pohárával evés előtt kell inni. **Kapható minden gyógyszer-tárban s drogériában,** vagy megrende lehet a gyári irodáktól közvetlenül.

Grossinger-gyógy-szertár
Novi ad, Szabadság tér
fél literes üveg 50 dinár.
Ügyeljen a védjegyre s a **Ma-la-chin** nevre.

tartott szakelőadásokat. Dr. Kovacevics tanár Noviszadon felkereste a Vajdasági Komlótermelők Szövetségét és rendelkezésére bocsájtotta előadásának anyagát, melyet a szövetség kinyomtat és tagjai közt szétosztat.

Az osztrák iparvállalatok a magas adók elől Magyarországra és Csehszlovákiába menekülnek. Bécsből jelentik: Az Ausztriában elharapódzó tulajdonosi társaságok miatt a vállalatok és gyárak egészen sok elköszülteket küldtek arra, hogy Csehszlovákiába és Magyarországra tegye át üzemét, vagy annak legalább is jelentékeny részét. Többek közt egy nagy villamosági vállalat és egy építési anyagokat gyártó üzem Magyarországra teszi át székhelyét.

Eisj és a v. z. ó. társaság

Fuvarlevélminták

Az 1927 évi hajózás megnyitásának napjától fogva további intézkedésként új fuvarlevelek kerülnek használatba. A gyors- és expresszárakra szolgáló fuvarlevelek egy vörös sávval vannak fent és lent megjelölve. A sávnélküli fuvarlevelek teher árú küldeményekre szolgálnak. Az eddig használatban volt fuvarlevelek a fentjelölt naptól fogva többé nem fogadhatnak el.

Beograd, 1927. február hó 11-én.

1364

A sztaribecseji kereskedő egyesület évi közgyűlése. Sztaribecseiről jelentik: A sztaribecseji kereskedelmi egyesület pénteken február 11-ikén tartotta meg évi rendes közgyűlését Radoszavljevics Vladimir elnöke alatt. A közgyűlés tudomásul vette a választmány működéséről szóló jelentést, valamint a pénztáros és a felügyelő-bizottság jelentését is és megadta a felmentvenyt a választmányának. Ezután megejtették a választásokat. Elnök lett Radoszavljevics Vladimir, alelnök: dr. Székely Ignác, titkár: Dabics Jankó, pénztáros: Agyanszki Zsivko.

SPORT

ZAGREB:

Concordia—Jedinstvo (Beograd) 3:2 (3:1). A beogradi csapat súlyos vereséget szenvedett az első osztály utolsó helyén álló zagrebi csapattól. A Jedinstvo vasárnap a zagrebi Hask-kal játszik.

RADIÓ-MŰSOR

(A város melletti szám a hullámhosszt jelenti)

Vasárnap, február 13

- Bécs (517.2): 10: Kórus. 11: Szimfonikus hangverseny. 16: Koncert. 18.45: Kamarazene.
- Zagreb (310): 17: Operettelőadás. 19.45: Operettelőadás.
- Milanó (315.8): 16.15: Koncert. 20.45: Hangverseny. 22.45: Jazzband.
- Prága (348.9): 9.30: Mise. 11: Matiné. 17: Hangverseny. 18: Áriaest. 19: Smetana: Dalibor.
- London (361.4): 16.30: Zenekari hangverseny. 22.15: Kamarazene.
- Lipce (365.8): 8.30: Orgonakonzert. 12: Modern kamarazene. 16: Kórus. 18.30: Tannhäuser. 22: Tánczene.

Már kapható a

NEUTROVOX

ötlámpás apparátus

Minden eddigi felülmúl!!

Konrad d. d. Subotecz

- Róma (449): 10.30: Egyházi hangverseny. 17: Jazzband. 21: Az U. R. J. hangversenye.
- Berlin (483.9): 16.30: Hangverseny. 18.30: Tannhäuser. 22.30: Tánczene.
- Budapest (555.6): 9.15: Hírek, szépségápolás. 10: Nagymise. 11.45: Szimfonikus hangverseny. 18: Dalok. 20.15: Koncert. utána jazzband.

Hét ó, február 14

- Bécs (517.2): 11: Koncert. 16.15: Hangverseny. 20.05: Fuchs Róbert-est.
- Zagreb (310): 17: Modern operett-részletek. 18.45: Hangverseny.
- Milanó (315.8): 16.30: Jazzband. 21: Hangverseny. 22.45: Jazzband.
- Prága (348.9): 12.15: Déli zene. 16.30: Koncert. 20.08: Szórakoztató zene. 21: Hangverseny.
- London (361.4): 17: Tánczene. 19: Zenekari hangverseny. 20.45: Szextett. 22.45: Operaelőadás.
- Lipce (365.8): 16: Koncert. 20.15: Hangverseny. 22.15: Tánczene.
- Róma (449): 14: Koncert. 17.15: Zenekari hangverseny. 22.45: Részletek Donizetti «Don Pasquale» operájából.
- Berlin (483.9): 17: Diák- és katona-dalok. 20.30: Zenekari hangverseny.
- Budapest (555.6): 9.20, 12 és 15: Hírek, közgazdaság. 19.30: «Pagliacci» Piccaver vendéglátéka. Utána cigányzene.

NAPRÓL NAPRA

Hogyan nyert az ango' állampénztár a trónörökös utazásán?

Mostanában történt, hogy Nagybritánia trónjának örököse, meg akarván ismerni a rá szálló világbirodalom távolabbi részét is, látogatást tett Délafrikában. Nagyon természetes, hogy a hű alattvalók, a tartományi kormányok égettek a vágytól, hogy leendő királyuk tartózkodását minél kellemesebbé tegyék s ezért nyakra-főre rendezték tiszteletére a pazarnál-pazarabb ünnepeket. A trónörökös valóban a legkellemesebb emlékekkel tért haza, de annál kellemetlenebb meglepetést okozott utazása a kincstár első lordjának, a pénzügyminiszternek, aki még a miniszterelnök előtt is panaszkodva hozta szóba a dolgot:

— Hát bizony, ami sok, az sok. Szép dolog volt az utazás, szükség is volt rá — de számlája kissé borsos. Huszonötezer font sterling! Ez bizony még a mi költségvetésünkben is elég csinos összeg. Meghallotta a pénzügyminiszter e kifakadását az épen jelenlévő igazságügyminiszter s sietett elosztatni a felhököt:

— Nincs semmi baj, uraim. Én megvigasztalhatom a pénzügyminiszter urat, azzal, hogy öfensége utazása még haszonnal járt az állampénztárra nézve.

A miniszterek csupa kérdőjellel változott arccal fordultak a kollegához:

— Hogyan? Hogyan?

— Ugy, hogy ámbár a parádé 25.000 fontba került, viszont a herceg oly bőkezűen osztogatta az amnesztiát mindenfelé, ahová csak ellátogatott, oly tömérdek fegyencnek elengedte a hátralévő büntetését, hogy tartási költségeken legalább 41.000 fontot megtakarítottunk! Huszonötezer levonva negyvenegyezerből, marad tizenhatezer. Ennyi az államkincstár tiszta haszna!

— All right! — bólintottak erre örvendezve a miniszterek. S a pénzügyminiszter már is azon töri a fejét, hová küldje utazni ismét a walesi herceget?

Szinészek, akiket hógolyókkal kerget el a közönség a szinpadra

Novi-Piemontban napok óta hatalmas plakátok hirdették előre a »Primaria Compagnia Italiana di Riviste« társulat felléptét a »Carlo Alberto Színházban«. A nagy hangon hirdetett társulat operetteket és táncos revüket akart előadni Észak-Olaszországnak ebben a kedves, csöndes városkájában. De már az első estén — befagyott az egész büszke program. »Asszonyom, ön tuzok!« a címe annak a revünek, amellyel bemutatkoztak, a közönség azonban nemcsak hogy nem lelkesedett az előadásért, hanem igen hidegen is fogadta. Az első felvonás után harsány füttyök hangzotak fel. A második felvonás alatt pedig egyszerűen megállt az előadás. A könnyen hevülő olasz közönség ez alkalommal nem krumplit és paradicsomot dobált fel lesújtó kritika gyanánt a szinpadra, hanem kirihant az uccára, amely frissen hullott hóval volt borítva, gyorsan hógolyókat gyurt és — azzal rohant vissza a nézőtérre, ahonnan a hógolyók sortüze indult meg a szinpad felé. A primadonnát éppen fején találta egy hatalmas hógolyó, amire a függőnyt gyorsan leeresztették és másnapra a társulat sietve távozott a piemonti városkából, ahol ilyen »hideg fogadtatásra« találtak.

Pezsgő-dugó — tőzsde

A huszadi század mindent rendszeresít, mindent intézményesít, elsorvasztja, megöli az egyéni kezdeményezéseket. Szervezkedés: ez a jelszó.

Ki halott arról, hogy Londonban már van pezsgődugó — tőzsde is? A francia borkereskedők váltig panaszkodnak miatta.

Eddig az volt a szokás, hogy a londoni vendéglőkben a kiszolgáló pincérek, vagy a főpincérek megőrizték azoknak a pezsgőpalackoknak a dugóit, melyeket vendégeik megrendeltek, aztán a dugókat elvitték a különböző gyárakhoz. Ahány dugót mutattak be, annyi jutalékot kaptak. A jutalék fél shilling és két shil-

ling között váltakozott, aszerint, hogy milyen volt a dugó, mennyi volt a pezsgőnek az ára.

A borkereskedők azt mondják, hogy a pincérek már csak azokat a pezsgőket árulják, melyek legdrágábbak, mert akkor több pénz veri markukat. Akárhogy is van ez, Londonban megalakult a pezsgődugó-tőzsde, hogy a leszámítást megkönnyítsék. Itten minden bemutatott

dugó után a tőzsde azonnal kifizeti a jutalékot, aztán a gyárostól megkapja a maga díját.

Vajjon hihet-e a vendég a pincérnek? A régi bizalmas viszony ime megrendült, a két barát közé odafurakodott az üzletesség. Ma még csak pezsgődugó tőzsde van, de holnap már talán megalakul a lerdőgött csontok és kiköpött magok tőzsdéje is.

Ezrek a deportáltak szigetén...

Mussolini megtisztítja Olaszországot

Rómából jelentik: A legutóbbi mű-merénylet után megkezdődött Olaszországban a külön erre a célra hozott törvény alapján a fasizmus tagadóinak tömeges deportációja. Hivatalos jelentések is beszámolnak a tömeg-Internálásokról és ezek szerint is 525 antifasizistát szállítottak azokra a szigetekre, melyeknek maláriás, beteg területére eddig a súlyos gonosztevőket szokták küldeni.

A mindössze 525 deportáltról szóló hivatalos adatok hamisak, mert a Mussolini és banditái által a lassu halálba küldött emberek száma ennél sokkal nagyobb. Egész Itália egyetlen nagy fegyház; de a fasizmus legdrágább rendszabályai sem tudták megakályozni, hogy az illegális forradalmi sajtó el ne terjedjen az országban és a gyári üzemekben. Ez a sajtó rögtön beszámol minden terrorselekedetről. Ebből a sajtóból derült ki, hogy eddig a kommunista pártnak ezernél több funkcionáriusát hurcolták el. De ezek a végeredményben halálos és még az egyszeri halálnál is rosszabb rendszabályok nemcsak a kommunisták ellen irányulnak.

500 ellenzéki szocialista van már a halálszigeten, de a deportáltak közt van Mussolini számos katolikus ellene is. Ezek a számok egyre emelkednek, mert a rendőrség még nem tudta a kiadott parancsokat mind végrehajtani. Turini tartományból elhurcolták a többi közt: a famunkások szakszervezeteinek titkárát, Obertit és egy hivatalnokát, Volát; továbbá Babezzana volt kommunista, Borberis és Romita volt maximalista képviselőket. Ezenkívül a képviselők egész sora van a deportálandók névjegyzékén; míg ez meg nem történik, a legszigorúbb rendőri felügyelet alatt állanak.

Napi két lírből élmeznek egy-egy deportáltat.

Meg van tiltva minden gyűjtés és a családtagok a legkisebb összegeket sem juttathatják el a boldogtalanokhoz. A legutóbbi napokban Milanóban több aszszonyt letartóztattak, mert férjüknek pár lírát akartak becsempészetni.

Óriási rendőri és katonai készenlét vigyáz a deportáltakra, akik barakjaik zsúfoltságában nyáron megfúlnak, télen megfagynak, ha ugyan már előbb éhen nem haltak.

Kereskedelmi összeköttetésünk Németországgal

A Wirtschaft und Export Ze tung Leipzig számára írta Ottó Fischer a berlini kereskedelmi főkonzulátus attachéja

A legutolsó hat évben az SHS királyság külkereskedelme öröndetes módon fejlődött. A külkereskedelmi mérleg évről-évre javul, 1921-ben 50 %-kal passzív, 1924-ben 16 %-al aktív lett. Az eddig beérkezett jelentések szerint az 1926. év első hét hónapjában is aktív a külkereskedelmi mérleg. A legnagyobb kereskedelmi forgalmat az SHS királyság kezdetlől fogva Olaszországgal, Ausztriával és Csehszlovákiával bonyolította le, míg Németország mint import-állam mint export-állam

Sok esetben Ausztria és Csehszlovákia közvetítő szerepet játszottak a SHS királysággal lebonyolított kereskedelemben. Sok árut vettek és adtak el ezek az államok idegen számlára. Eddig a SHS állam külkereskedelmi forgalmában Németország hol a hatodik, hol a hetedik helyet foglalta el, ami mindkét államra nézve elég sajnálatos, mert a

két állam között sokkal aktívabb kereskedelemnek kellene kifejlőnie.

A külkereskedelem Németországgal az utolsó évben is javult és semmi akadály nincs, hogy Németország újabb piacokat szerezzen a SHS királyságban. Csak az volna szükséges, hogy Németország is hasonló feltételekkel és szokásokkal dolgozzon, mint Olaszország, Ausztria és Csehszlovákia. Mindenekelőtt szükséges volna, hogy Németország tanulmányozza, milyen speciális cikkeket készítsen a SHS királyság részére. Ha a német ipar megérti, mit jelent ez a piac, amelynek évi külkereskedelme 17 milliárd dinár, áruit jól fogja elhelyezni. Sok nyersanyagot és élelmiszert importálhatna Németország a SHS királyságból, a Duna, mint vizlet predestinálva van arra, hogy nagy árucserre forgalmat bonyolítson le a két ország között. Viszont Németország megfelelő hitelnyújtással sok gépet, elektrotechnikai cikket, festékeket stb. exportálhatna az SHS királyságba.

A külkereskedelem fejlődését a két állam között élénken illusztrálja a következő táblázat:

Év	Import Din.	százalékban	Export Din.	százalékban
1922	462.047.000	7.17 %	301.005.000	8.43 %
1923	724.248.000	8.71 %	339.324.000	4.22 %
1924	628.123.000	8.30 %	388.962.000	4.08 %
1925	866.323.055	9.90 %	636.850.113	7.15 %
1926 (6 hó)	455.611.537	12.05 %	318.866.097	8.10 %

Örömmel állapítható meg, hogy ugy az import, mint az export növekszik. Csak a német infláció következtében volt 1922-ben természetes csökkenés. 1926.

1. Nyersrész	4.000.000 kg	Din. 94.300.150.—	értékben	
2. Tojás	5.042.431 »	» 93.447.885.—	»	
3. Hus és élőállatok	2.539.683 »	» 41.774.431.—	»	
4. Aszalt szilva	4.803.583 »	» 27.710.658.—	»	
5. Kender és len	1.236.057 »	» 9.635.986.—	»	
6. Fa	8.241.183 »	» 6.695.301.—	»	
7. Komló	101.469 »	» 5.407.839.—	»	
8. Opium	9.858 »	» 4.790.100.—	»	
9. Ólom	415.410 »	» 4.314.400.—	»	
10. Kukorica	3.048.468 »	» 4.292.100.—	»	
11. Feldolgozott húsrak	97.908 »	» 2.774.958.—	»	
12. Friss alma	725.034 »	» 2.205.655.—	»	
13. Prémek és bőrök	8.492 »	» 2.070.054.—	»	

Továbbá friss halak, kalcium-karbid, disznózsir stb.

szeptember 1-i összeállítás szerint a SHS királyság Németországba a következő árutak exportálta:

1926. első felében a SHS királyság exportálta Németországba számszerint:

34.620.563 kg Din. 316.959.864.— értékben
46.782 db » 1.906.233.— »
összesen Din. 318.866.097.—
vagyis a SHS királyság exportjának 8.10 %-a.

Ugyanebben az időben Németország a következőket exportálta a SHS királyságban összesen Din. 455.611.531.— értékben:

1. gépek, 2. vasgyártmányok, 3. szövetek és gvadiu, 4. elektrotechnikai cikkek, 5. vasúti anyagok, 6. pamutharisnyák és keztyük, 7. feldolgozatlan prémek és bőrök, 8. kész bőrök, 9. vitriol, vas és cinklorid, 10. járművek, 11. mesterséges és organikus festékek, továbbá pamutszövetek, vasfélggyártmányok, pléh, csomagolt orvosságok, szén, különféle pamutárak, magvak, kaucsuk gyártmányok, porcellán, orvosi és sebészeti eszközök stb. Ezek szerint az importált áruk 12.05 %-át szerezte be a SHS királyság Németországban.

A hivatalos kimutatásokból megállapítható, hogy Németország mindenhol vevő a következő cikkekben: bab, burgonya, dohány, főzelék, szőlő, dió, szárított alma és körte, diófa, sertés, szárnyasok, hus, szalonna, hal, sajt, vaj, liszt, magnesit, cement, porcellánföld, vas, réz és más ércék. Ajánlatos volna erre az érdekeltek körök, az exporteurók figyelmét felhívni.

Németország erősen indusztriálizált állam, az SHS királyság agrárország. Semmi akadály nincs a két egymásraturalt állami közötti intenzív kereskedelmi kapcsolatnak. Az érdekeltek körök dolgozhatnak országban fáradozni, hogy eredményeket érjenek el — mindkét állam érdekében.

Fordította: Hós Imre

Az ellismert dívat 677
POUDRE MON PARFUM
BOURJOIS-PARIS

KORSÓS ZOLTÁN:

A kék mulatóban

Az égen hőszin, kőszá felhők szállnak,
A földre sápadt, holdas éj borul,
Meleg lokálban csendben muzsikálnak
Halk sordánóval lágyan, olvadón
Tallán zenészek otthoni nótákat.

Venezia, azurkék Grand Kanál,
Rajt uszik a virágüzéres bárka,
Szent Márk piazzán egy lélek se jár;
Az érc vitézek vad pörölycsapása
Éjtelt ütött az ós torony vasán.

És felesendül egy régi barkarola,
Mint szinarany, ugy zeng a bariton,
Esengőn peng a mandolinok hurja:
Csak szépet álmodj s váljon mind valóra
Én ugy szerelmem kis szivedbe zárom
S jövel, jövel te boldog pdszoróra!

Az égen hamvasszöke felhők szállnak,
Langy nyári éj borul Veneziára,
Óh, holdas éj, palazzók, tünde árnyak,
Elhunyt szerelmek ihu, édes álma,
Óh, merre vagy, örökre visszavágylak!

A nóta sir, remegve szomorán,
Tallán zenészek szemé könnybe lábbad
De rájuk szót megcsufolón egy ur,
Belévonaglik panaszlón a hur —
S tallán zenészek shimmit muzsikálnak.

Forog a tánc, megejt, mint a varázslat
Szeretni éhes, esdő sziveket,
Rongy élet vigad, mint a citra bánat,
Kilestett arc, még mutatós, de ványadt
És vigyorogva, kajánul temet.

Venezia, ezüst kapuk, gyöngy házak,
A sorsunk máma másfelé vezet,
Rózsák között, ufongva, mint a Pán had,
Az Illuszág, a Szépség járt Te ndlad,
Beh kár, hogy elmúlt, régen elveszett —
S mi megmaradt, csak bus emlékezet.

RÁDIÓAMATŐRÖK

szakvéleményt adok, készülékeik felülvizsgálását, javítását végzem, új készülékek sz keszerű felállítását, mindennemű alkateszt szállítok legolcsóbban

CZUCZY EMIL OEL MÉRŐR

SUBOTICA 181

ASSAR KOVA 25.

Mennyi illetéket kell fizetni?

Különböző okiratok szabályos felülbélyegzése és az ezekre járó bélyegilleték nagysága

Az illeték törvény 13. §-a előírja, hogy a *különböző szerződésekre, meghatalmazásokra, kötelezvényekre, törlést engedélyekre és számlákra ragasztott bélyegek a szöveg első sorának a bekezdésével irandók át, mert különben nem létezőnek tekintenek.*

Ellenben a *különböző kérvényekre, panaszokra, beadványokra s ezek mellékleteire ragasztott bélyegeket nem kell átírni.*

Azok az okmányok, amelyek 1927 január hó 31. előtti dátummal vannak ellátva, régi bélyegekkel látandók el az azutáni keletűeket pedig új kiadási bélyeggel.

Az egyes gyakrabban előforduló okmányokra járó bélyegilleték nagyságát az alábbiakban közöljük:

Az egyszerű adás-vétel szerződésekre 2 dinár jár.

5 dináros illeték alá esnek a következők: azon *ajándékozási szerződés* amely szülők és gyermekek, nagyszülők és unokák között köttetik. *Ajándékozási szerződés, amely oldalágiak között jött létre de azzal, hogy a magánajándékozó az átadott ingatlant élethossziglan haszonélvezi, vagyis a megajándékozott csak az ajándékozó halála után lép haszonélvezetbe a kapott ingatlanra.* *Ajándékozási szerződés, mely idegenek (nem rokonok) között jött létre oly feltétellel, hogy az átadott ingatlant az átadó élethossziglan haszonélvezi.* *Vételi szerződés, amelynek az egyik vevő az élethossziglan haszonélvezetet kapja míg a másik vevő a tulajdoni jogot.* *Vételi szerződés, amely szerint a vevők a vett ingatlanra (vagy azok egy részére) a szülők vagy más javára élethossziglan haszonélvezetet biztosítanak.* *Életjáradéki szerződés, mely szerint az átadó az átadott ingatlant ellenértékül élethossziglan tartást kap, azon nyilatkozat, amellyel élethossziglan haszonélvezeti jog, vagy tartási jog (peszura) biztosítása és megszűntetése.*

Ezen okiratokra felragasztott 5 dináros bélyeg az okirat első sorával kereszttel irandó.

5 dináros bélyeg jár még: Kérvények, beadványok és jegyzőkönyvek, a városon keresztül hordozott hirdetésekre, kisüdvélre és igazolványra (személyenként), leltárak után ivenkint, tánc, zene, ének, mozi mutatványok rendőrhatalmasi engedély, vámbeljelentések (kivéve a postait), vámdékláció — postai, külföldi árak bizonyítványa, adó, vagy illeték bejelentés után, egy évre szóló tartózkodási jegy után.

10 dinár illetéket fizetnek a következők: Másolási illeték, hitelesítési illeték egy iv után, cselédbizonyítványokra, dobolási díj 5000 lakosnál kisebb helyen, löfgyver váltás bejelentése, telekkönyvi biztosítás iránti kérvény 500 dinárig, szerződés felmondás után, vasúti szállítmány elhárnyítási kérvénye, anyakönyvi kivonatok után.

20 dináros illetékek: Bizonyítványok, határozatok és végzések, felebbezések (első fokúak), társasági szerződés haszonrészesedés nélkül. Meghatalmazás — korlátlan, folyó- és nyílt számlák után évenként, mesteri bizonyítványok, kihágási ügybeni panasz vizsgálata és ítélete után, üzlet nyitására 2000 lakosu helyen vagy házalás után az uccán, telekkönyvi törles kérvénye, — ha nem adnak ki végzést, lefoglalt, letiltott dolgok eladhatóságát kérvény, szövetkezetek, ipari szövetkezetek cégjegyzése és cégváltoztatásáért, üzlet megszüntetésének kihirdetése után, tárgyalás elhatalmasítási kérvényre, fuvarlevél és áru átruházási deklaráció, árak vizsgálata és vegyelemzési bizonyítvány, fogyasztási szövetkezet alapszabály jóváhagyásáért.

30 dinár: Vendéglősök rendőri kihágási ügybeni felebbezése, árúnak más vámbívatálnál való elvámolásáért, pénzügyi kihágási ítélet elleni panasz, leltár összeállításáért.

50 dinár rovándó le: Fegyelmi ügybeni bírósági ítélet, államtanácsokhoz ukáz elleni panasz, vendéglősök rendőri kihágása ügybeni ítélet, dobolási díj 5000 lakoson felüli helyen, névváltoztatás jóváhagyásáért, ipari és kereskedelmi kihágás ügybeni vizsgálat, marhalevél nélküli eladás ügybeni ítélet, fegyvertartási engedélyért, bírói eljárás elleni panasz, holtá, eltűntté nyilváníttási kérvény, telekkönyvi törlési kérvény — ha végzés adatik ki, végrendeletnek bírósági örökséért, végrendelet felbontási és kihirdetése kérvénye, cégbejegyzés kézműiparos részére, cégtag változás bejegyzése személyenként, felebbezés a semmitörvényesség, kihágási ügyben magánpanaszra ítélet, büntető ügybeni ítélet elleni felebbezés, dohánybevéltő bizottság elleni panasz, dohány, szesz, bélyeg eladási engedély mezővárosban, kártya és dominó után évente, műszaki felülvizsgálás.

150 dinár illeték: Reklám után egy köbméteren felül évente, keresked. ipari cégbejegyzés községekben, végrendelet közjegyzőnél, bíróságnál.

200 dinár rovándó le: Autó, fiakker, cseza bejelentése, csődnyitási kérvény, ha hivatalból történik, végrendelet kiállítás, megerősítése (bírószágon kívül), fe-

lebbezés a semmitörvényesség, áruval autót a vámügyi határátlépése, dohány, szesz, bélyegeladási engedély nagy városban, mérnöki vizsga letétele alóli felmentés.

250 dinár rovándó le: Csődnyitási kérvény több személy ellen, utlevél tengeren túli országba.

300 dinár: Orvosi gyakorlati engedély 10.000 lakoson aluli helyen, perilleték megbecsülhetlen értékű perekben, végrendelet (trodán kívül készült), műszaki felülvizsgálat épület átadásnál városban

400 dinár: Állampolgári oklevél, felebbezés a semmitörvényességhez.

500 dinár: Két fogatúfiakkerért az évi taksa, gyógyszerári, drogériai engedélyért, nagykorúsítás iránti kérvény, butornak a lakoson való megvámolásáért, ipari vállalat engedélyének megváltoztatása.

ORVOSI DOLGOK

A tej

— Hogyan? — kérdi az orvosi rovat szorgalmas olvasója — hát ilyen közismert dologról is lehet írni?

A kérdés feltétlenül jogosult. Valóban magunk is furesáljuk a dolgot, de eleve is megvigasztalhatjuk az olvasót, hogy ezáltal a tejről sok új és érdekes dolgot közzölhetünk. Azon kezdjük, hogy a tejet nem is olyan régen még *hizókúrára* használták, ma pedig a *fogyókúrára* talál alkalmazást. A *Karell-féle* fogyókúránál az elhízottak napi egy liter tejet élnek és nagyszerűen — fogynak. Aztán ugyan melyik orvos merészelte volna tiz esztendővel ezelőtt megállapítani, hogy a közel jövőben a reumát, a borbajokat, a fertőző és nemi betegségeket *tejinjekciókkal* foglalják gyógyítani?

A régi orvosok sokat tudnának arról beszélni, hogy a *tüdővészettel* mennyi tejet itattak meg naponta, hogy *hizzanak*, holott ma a *hizáló* kuránál egészen jelentéktelen szerep jut a jó öreg tejnek.

Tudni való, hogy a tejnek mintegy kilencven percentje víz és csak tíz százaléka tápláló. Egy liter tejből tehát kilenc deci a víztartalom és egy deci a tápanyag. Hasonlítsuk össze a tej tápértékét más ételekkel:

- 100 grm. tehéntej kaloriatartalma 50
- 100 grm. tejszín kaloriatartalma 250
- Ugyanolyan mennyiségű burgonyáé 100
- Sajt, 100 grm. kaloriaértéke 400
- Vaj, 100 grm. kaloriaértéke 800
- Libasült, 100 grm. kaloriaértéke 750
- 100 grm. fehér kenyér kaloriaértéke 250
- Kecske, biskuit 400

A tej tápértéke tehát feltűnő csekély és éppen ez a legtöbb hibája a tejjel való táplálkozásnak, hogy

a beteg nagymennyiségű folyadék felvételére kényszerül, ha valahogy el akarja érni a normális táplálkozás — minimumát.

Ha egy nem dolgozó egyént kizárólag tejjel akarnánk táplálni, akkor legalább négy liter tejet kellene vele megitatni, hogy napi kalóriaszükségletét éppen, hogy elérje. Ilyen nagy folyadékmennyiség felvétele már csak azért se kívánatos, mert a sok folyadék gyomortágulást, gyomorsüvedést okozhat. A tej magában egyesíti a szervezetre szükséges fehérjét, zsírt és szénhidrátot, könnyen emészthető, de *távolról se olyan tápláló, mint ahogy azt a laikusok általában hiszik.* A zsírt finom cseppemulzió alakjában tartalmazza, de hiányzik a tejből olyan tápanyagok, amelyek a szervezet gépezetéhez feltétlenül szükségesek, így első sorban hiányzik belőle a *vas*.

Ujabb vizsgálatok derítették ki, hogy a tej nem annyira táperezének, mint inkább vitamindus tartalmának köszönheti jótékony hatását. **A tej az életre nélkülözhetetlen vitaminok valamennyi fajtajából tartalmaz jelentékeny mennyiségét.**

Vitamint azonban csak a *nyers tej* tartalmaz, főzéssel a vitaminok teljesen tönkremennek.

A városok lakói kénytelenek forranni a tejet, ha meg akarják magukat és gyermekeiket védeni a *tuberkulózis*

fertőzés ellen. A *tehtuberkulózis*, a *gyöngykór* igen gyakori állatbetegség: a gyöngykóros tehén teje *tuberkulózis* bacillusokkal van megfertőzve. **Egyes orvoskutatók szerint a gyermekek tuberkulózisos megbetegedéseinek mintegy fele tej útján való gyöngykóros fertőzés.** A ragályos »bovin-típusú« bacilluskok a béibe kerülnek, onnan a vérbe szivódnak fel és előszeretettel telepsznek meg a nyaki, tüdő- és bélmirigyekben. A tehénből származott bacilluskok elsődlegesen csak ritkán okoznak *tüdővést*, de annál gyakrabban: *csont, bőr és ízületi gümös megbetegedéseket.* A forralatlan tej *tífusz* bacilluskok is tartalmazhat és így súlyos fertőzés kuforrása lehet. Tíz percig tartó forralás megöli a bacilluskokat, de *tönkretesz a pasztörizálás* is, ami hatvanhárom fok Celsiusnál, fél óráig tartó hevítésnek felel meg.

Az orvosok már régen tudják, hogy a gyermekek *angolkóráját* nyers tejjel (kúrál) igen előnyösen lehet befolyásolni.

Angol kóránál a gyógyító hatást csaknem kizárólag a tej vitamintartalmának tudják be.

És éppen ezen pontnál akadt meg a tudomány: *vitamin csak a nyers tejből* tudom, ha meg nyersen itatjuk a tejet a különben is vézna, gyenge gyerekkel, akkor a *tuberkulózis* veszélyének tesszük ki szervezetét.

Hosszas kutatások után végre a *Falkenheim* és *Hottinger* tanároknak sikerült ezt a kérdést is megoldani.

Falkenheim professzor mutatta be először kísérleteivel, hogy *az istállóban tartott tehén teje távolról se olyan vitamindus, mint a napsütött mezőn legelő tehéné.* Ezt a megfigyelést újabb kísérletek követték: *mesterséges magaslati napfényvel* kezelték az istállóban tartott teheneket és kiderült, hogy

az ultraviolet sugarakkal kezelt tehének teje rendkívül vitamindus és az ilyen tejjel szennyezés eredményeket lehet elérni az angolkór gyógyítása körül.

A baseli orvosprofesszornak, *Hottinger*nek sikerült ezen az alapon először előállítani a *mesterséges vitamint.* Hottinger fedezte fel, hogy az emberi és állati szervezetben található *zsírszerű anyag, a cholesterin* ultraviolet sugarak segítségével aktiválható, illetve *mesterséges vitaminné alakítható át.* Ez a mesterséges vitamin teljesen pótolni tudja a természetet. Ebből a zseniális felfedezésből indultak ki a svájci orvosok, amikor a vitamintól megfosztott forralt tejet ultraviolet besugárzásokkal újból vitamindussá teszik. A tej meglehetősen sok cholesterint tartalmaz és a cholesterin tartalom teszi, éppen alkalmassá erre a reaktívhatóságra.

De vitamindussá tehetiük a forralt, vitaminszegény tejet, ha napsugarak behatásának tesszük ki.

A napfényvel, mintegy negyedóránál besugározott tej épügy visszakupja vitamintartalmát, mintha kizárólag ultraviolet sugarak hatásának tennék ki. **És éppen ez a körülmény ad a felfede-**

zésnek beláthatatlan nagy gyakorlati jelentőséget, hogy a mesterséges vitamin előállításához szükséges napsugarakat a természet díjtalanul szolgáltatja. A napsugárral, illetve ultraviolet besugárzásokkal kezelt tejjel máris szép gyogyeredményeket értek el a svájci orvosok angolkóros, rosszul fejlett, vészegény gyermekek gyógykezelésével.

Az anyatej bőségesen tartalmaz vitaminokat, de meg magas tápértéke is minden más tej fölé helyezi. Az alábbi táblázatban összehasonlítást tehetünk az anyatej és a többi ismert tejfajták között.

Egy liter (1000 grm.) tej tartalmaz:

TEJ	Fehérje	Zsír	Cukor	Só	Kalória
Anyatej	10 gr	35 gr	70 gr	2 gr	700
Tehéntej	35 gr	37 gr	49 gr	7 gr	650
Kecske tej	40 gr	43 gr	36 gr	8 gr	680
Szamártelj	22 gr	16 gr	60 gr	5 gr	480
Kancatej	20 gr	16 gr	57 gr	4 gr	480

Egy liter anyatej tehát hétszáz kalória értéknek felel meg és ezzel a számmal vezet a kimutatás élén. A kecske tej zsírban és fehérjében a legdusabb, míg az anyatej cukortartalma a legnagyobb. A nyers kecsketej fogyasztása nálunk roppant népszerűségnek örvend és valóban a kecské tuberkulózisa és a kecsketejjel való fertőzés ritkaságszámba megy. **A nép még ma is számrtejjel gyógyítja a gyermekek számrköhögését.** Mondanunk se kell, hogy ez a különös gyógymód tisztára babona, vagy hogy stilszerűek legyünk: — számrtság. Ha a városi számrköhögéses gyereket falura visszük számrtejjel, akkor a *tevegövdltözés* hat jótékonyan, nem pedig a számrtej. **Oroszországban a kancatejnek tudóvszgyógyító hatást tulajdonítanak** és a betegek tavasszal tatárlakta falvakba zárandokolnak, ahol az élelmes tatár kereskedők a kancatejből erejsztő gombák segítségével izletes italt készítenek, az ugynevezett *kumyszt.* A friss falusi leyegő, a pihe-nés és a kumysz együttesen néhány héten belül valóban megjavítják a *tüdőbajosok* testi kondícióját.

Különböző fermentek, erjesztők hozzáadásával készül az izletes *Yoghurt* és a *Kefir.* A nyers *tejtermékek*, mint a vaj, tejszín és tejfél, hacsak nem állandó állatorvosi felügyelet mellett *termelő* mintagazdaságokból kerülnek ki, *épgy fertőzöttek lehetnek bacillusokkal, mint maga a tej.*

A városok tejfogyasztóinak azonban a bacillusokon kívül még a **tejhamisítók**

is kell harcolniok. A tejhamisítók meg azt a csekély tápértőt is kicsempészik a tejből, amire pedig a városi embernek és gyermeknek oly nagy szüksége volna. Néhány órai állás után *leföldözik* a tej felszínén uszó tápanyagdus tejszint, helyébe vizet öntenek és a tej sűrűségét krétopporral és liszttel igyekeznek fokozni.

A nagyobb városok tejjelátása és a tejhamisítások körüli visszasságok egyetlen megoldása az volna, ha

a városok a lakosság tejjelátását házikézelésbe vennék.

Ha már házikézelésben tudják tartani a városok az elektromos világitást és vasutat, a gyárakat, a gyógyhelyeket és színházakat, mért ne tudnának minta tejjelátásokat, tejjelkózpontokat is szervezni, amelyek a lakosságot tisztá, egészséges tejjel látják el?

A tejjelátás központosításával sok sok ezer gyermeket menthetnének meg a tuberkulózisos fertőzéstől!

Dr. Munk Arthur

Valódi francia
VALDA-PASZTILLA
sportolók részére fáradság előtt, közben és után
Kapható minden gyógyszerárban és drogériában 9687

Szerkesztői üzenetek

E. M. Beli-Monasztir. Ha ön elérte a nagykorúságot, a szombori árvaszék dollárvalutában fogja az önre eső öszszegzet kifizetni.

B. B. Vel-Becskek. A tanulmányi engedély iránt a Min. Prosvete-hez kell fordulni Becskerek város polgármesteri hivatala utján felterjesztendő kérvényben. A kérvényben azt kell igazolni, hogy az ön vagyoni viszonyai olyanok, hogy tanári fizetésből leánya neveltetéséről nem tud gondoskodni. Erről Becskerek város kiadhat hatósági bizonyítványt, azonkívül tanácsos volna Szegedről egy hatósági bizonyítványt beszerezni, amelyben ottani testvérei kijelentik, hogy ők elvállalják gyermekei nevelését. Ezt azután le kellene fordítani államnyelvre és csatolni a kérvényhez és Beogradban valakivel utánanézetni, mert Beogradban ezeket a kérvényeket késedelmesen szokták elintézni.

N. K. Beograd. Az Egyesült-Államokba fizikai munkás csak a kvóta terhére vándorolhat ki. A beogradi amerikai konzultátum mi nem tudjuk megrendszabályozni, nincs más mód, mint türelemmel várni. Halászatról szóló könyvet megrendelhet a Bácsmezei Napló könyvosztályánál is, amelynek ára kb. 40 dinár. Ahhoz, hogy valaki akárcsak picézzen is, hatósági engedély kell.

J. M. Blace. Vattacukorgép ügyében sziveskedik Lakos Alajos cukrászati gének raktára, Budapest, Veres Pálné uca vagy pedig Kann és Heller, Budapest, Vilmos Császár u. fordulni.

B. N. Szombor. Nagybátvia felkutatása érdekében a legmegfelelőbb, ha a newyorki magyar konzulátushoz fordul, esetleg irion Gőndör Ferencnek, New-York 362 East 79 Th. Street, talán ő is tehet az ön érdekében valamit.

U. M. Vel-Becskek. Az illető kihazasító egyesület működik, alapszabállyal azonban csak a belügy- és kereskedelmi a belügyminisztérium és a kereskedelmi minisztérium által vannak jóváhagyva. A kifizetések az alapszabály szerint történnek, azonban minden hónapban ki-sorsolnak az isérvjogosultak között annvit, amennyi pénz van.

G. F. Sztaramoravica. A pénzügyi hatóságoknak dohánvsempészés esetén joguk van a bírságot króni, minthogy fia ez ellen nem élt felelősséggel, a bírság jogerős és azt vagy meg kell fizetni, vagy le kell ülni.

Sz. M. Goszpozvinci. A legnagyobb készséggel állunk önnek rendelkezésre és közöljük, hogy az a rendelkezés, hogy a nyugdíjazott orvosok csak akkor kapnak nyugdíjelölveket, ha magánorvorkorlatot nem folytatnak, nem értelmezhető úgy, hogy azok, akiket nyugdíjba helyeznek, nem folytathatnak majd magánorvorkorlatot. A nyugdíjelölveket Bácsmezei folyósítia azoknak az orvosoknak, akiknek nincs meg a megélhetésük, addig, míg a nyugdíjat meg nem kapják. A többi kérdéseire nézve pár nap múlva adunk részletes felvilágosítást, mert irtunk Bács-Palánkára megbízottunknak, hogy a kérdezettekre adion felvilágosítást.

D. B. Debeliaca. A mult évben Beogradban megtartott jugoszláv-magyar gazdasági tárgyalások alkalmával szó került már az 1918 előtt a postatakarék-pénztárba elhelyezett betétek kifizetéséről, azonban végleges megegyezés nem jött létre. Amint az erre vonatkozó megegyezés a két ország között létrejött, azt a napilapok okvetlenül közölni fogják.

M. A. Noviszad. Az ön ügye teljesen azonos sok ezer ilyen ügyvel és mindaddig, amíg az állampolgársági törvény meg nem jelenik, nincs is semmi kilátás arra, hogy az ön és az ehhez hasonló ügyeket elintézzik. Annak sincs semmi értelme, hogy külön kérje az állampolgárságot, mert tapasztalatból tudjuk, hogy a minisztériumban az illető referensnél 30.000 ilyen kérvény fekszik elintézés nélkül és nem is lesz addig elintéztve míg a törvény meg nem jelenik.

»Egy fiu szenvedése«. Gyenge kísérletezés. Nem biztathatjuk a további írásra.

S. H. Beograd. Mi ezt természetesen nem tudjuk, hogy igaz-e, hogy Franciaországban évekkal ezelőtt 1.000.000 dollár díjat tűzött ki annak, aki az alumínium forrasztást feltalálja. Sietünk azonban közölni, hogy ez a hír ebben a

formában nagyon fantasztikus, de mi mindenesetre érdeklődünk valamelyik külföldi feminari szaklap szerkesztőségénél. Önnek pedig azt tanácsoljuk, hogy forduljon a beogradi Udruženje Inžiniera i Arhitekta-hoz, ha van ilyen pályadíj kitűzve, ott bizonyosan tudnak róla. Amint mi erre vonatkozólag valamilyen választ kapunk, azonnal értesítjük önt.

Petőfit kell keresni. Jóindulatu, de primitív írás, nem közölhető.

K. I. Bácska-Palánka. Legnagyobb sajnálatunkra nem bírunk a kérdéses cikke ráakadni.

R. V. Szubotica. Az utlevelet itt Szuboticán megkaphatja az utlevélosztálynál, amelyre magyar vizumot köteles

szerezni. A magyar vizum alapján azonban állandóan nem tartózkodhat Budapesten, próbáljon inkább a beogradi magyar követséghez fordulni, ahol mutassa meg nagybátviának a nyilatkozatát, hogy az ön ellátásáról ő fog gondoskodni, mert ön árvalány. Esetleg kérien magyar utlevelet.

Többeknek. A mult vasárnapi számban közöltük, hogy a közegészségügyi minisztérium 34.096. szám rendeletében, amely a Sluzbene Novine 1926 október 27-i 244. számában jelent meg, eltörölték a mérées anyagok árusításához szükséges vizsgát és minden ország-részben a régi helyzet lépett életbe. Ezel szemben egyes pénzügyi hatóságok úgy értelmezik ezt, hogy a vizsga csak a szerbiai és montenegrói területeken

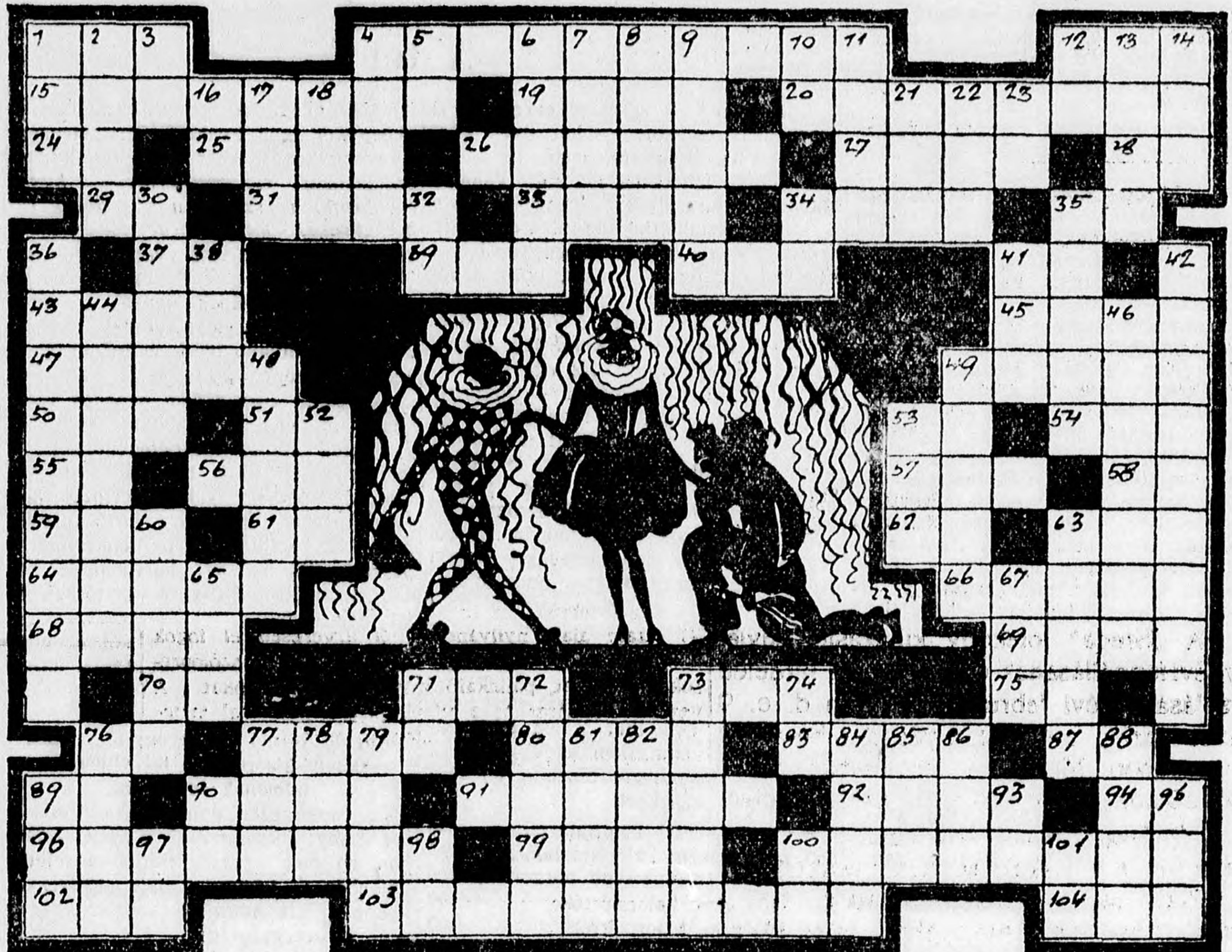
van eltörölve. Mindenesetre forduljanak önk kérvénnyel a becskerei Kereskedelmi és Iparkamarához.

Bácsmezei Napló hii olvasó. Szentelky Kornél a vaidasági irodalomról irt közleményével mi is mindenben egyetértünk. A szerkesztőség részéről a cikkhez fűzött megjegyzés Szentelkynek általunk is legnagyobb mértékben elismert kiválóságát nem érinti esepán, arra vonatkozik, hogy az író keserű igazságot mondott nemesak a vaidasági irodalomról, hanem a vaidasági közállapotokról is.

Kovin. Olvassa el a »Többeknek« című üzenetet. Önnek is szól.

M. G. Lično Pravo-ra minden italmérésnek szüksége van.

Keresztsoros rejtvény

Vízszintes:

1. Történelmi kor idegen szóval
4. Salamon királyé híres
12. Segédige
15. Ezzel volt esete a Noszty-fiúnak
19. Olyan, mint a Lánchíd
20. Híres történelmi női név
24. Erősítő szócska
25. Az emberi test motora
26. Utód
27. Ennek az égi mása a költészet Voittina Ars Poetikája szerint
28. Kereskedelmi kifejezés
29. Csak összetételben használt magyar szó
31. Nemcsak sportegylet
33. A szarkával együtt emlegetett ige
34. Időhatározószó
35. Híres ókori uralkodó monogramja
37. Latin ige
39. Ige parancsoló módban
40. Ami mindent megegyőit
41. Német összetett mássalhangzó
43. Ilven méz is van
45. Híres magyar butorgvár
47. Nagy francia szobrász
49. Sem — sem boldog őse
50. Szeretet latinul
51. Ezik kutva a másik . . .
53. Két egyforma mássalhangzó
54. Keskeny fadarab neve
55. Boldogság az élet . . . ia
56. Ekrotikus állat
57. Szerb prepozíció
58. Szubotica származásu magyar zenészerző monogramja

59. Mássalhangzó fon. kettőzve
61. Mássalhangzó fonetikusán
62. Mássalhangzó fonetikusán
63. — és földi szerelem
64. Pusztá
66. Könyvtérü szinonimája

68. Folyó Szlovenszkóban a magánhangzók felcsereje
69. Összenőtt szemöldök lezöje
70. Kötőszó
71. Német névelő
73. Táncmulatság
75. Prepozíció
76. Ige
77. Részlet idecentül
80. Verik, mint a . . .
83. Nem jó, ha a zsír ilyen
87. Indulatszó
89. Kötőszó
90. Különböző gyümölcsök nedvével kevert bor
91. Lumpol máskén
92. Mindenkinek az őse
94. A gvanu . . .
96. Határozói igenév
99. A lilium állandó lakása
100. A színpad egy része névelővel
102. Női név hibásan
103. Matematikai kifejezés
104. A sedesi németek neve

Függőleges:

1. Görög betű
2. Európai főváros
3. Igekötő
4. Színházi kifejezés
5. Kötőszó
6. Jókedvű más szóval
7. Erre vigyáznak a nők
8. Istennő
9. Narkotikus szer nevéből képzett melléknév
10. Mássalhangzó fon.
11. Ebbe kötik a gabonát
12. Kinaiak harci kiáltása
13. Minden mester itt kezd
14. Sokat ül — nem szivesen
16. Pesti színész monogramja
17. A cigány igez eiti ki a névelő
18. Rizsma. idegen nyelven
21. Keleti leidelem

22. Osztrák városka
25. Házállat
30. Ilven állomás is van
32. Névmas
34. Ige is, főnév is
35. Helyhatározószó
36. Igazságügyi funkcionárius
38. Becéző női név
41. Helyhatározószó
42. Ez illatosítia be májusban az utcákat
44. Női foglalkozás
46. Régi magyar szó
48. Valamikor nagy szerepet játszott
49. Vizi közlekedési eszköz népiesen
52. Gyerekek mondják játék közben
53. Mértani fogalom
60. Csak az ilven eszima szép
63. Ős norvég istennő
65. Ma már nem divatos
67. Hal faj
71. Erősítőszó államnyelven
72. Az energia technikai forrása
74. Indulatszó
76. Az álmos ember teszi
77. Helyhatározó rag
78. A katonai poszt
79. A sivatag hajója
81. Második betűje után kicsi itó kénzót téve — írástól
82. Csittitást fejez ki
84. Ilven terem van minden áll. másón
85. Költő neve fonetikusán
86. A csik ritkábban használt kifejezése
88. Festő neve, felesleges ékezzel
89. Ital
90. Angol szó
93. Időhatározó
95. A Bácsmezei Napló is az
97. Névmas
98. Ékezzel — a fa része
100. Ékezzel — igezőtő
101. Magyar író monogramja

NYILT-TÉR

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, akik felejthetetlen drága halottunk **Mumper Jánosné** elhalálozása kor részvételükkel mélyhatalmas nagy fájdalomunkat enyhíteni igyekeztek, vagy az elhunytat utolsó útján elkísérték, fogadják ezuton hálás köszönetünket. Velika-Kikinda, 1927. február 7-én.

A gyászoló család nevében:
MUMPER JÁNOS
épitőmester

1321

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak kik családfőnk

Medjanski Glisa

elhunyta alkalmánál ól részvételükkel bármilyen módon így kezték fájdalomunkat enyhíteni, fogadják ezuton őszinte hálánkat

gyászoló
MEDJANSKI család

1362

Köszönetnyilvánítás.

Mély gyászunkban, mely bennünket hozzátartozónk:

KLEKKER MÁRTON

elhalálozásával ért, a Benzec Antal és fia I. nagybecskerekii temetőkezési intézetet biztuk meg drága halottunknak Davosból (Schweitz) Klekkre való szállításával. Megbizásunk gondos és meglepő gyors keresztül teléért, különösen pedig a korrekt költségvetésért ezuton is teljes megelégedettségünknek és hálás köszönetünknek adunk kifejezést.

Klekk, 1927 február 2.

Mathias Klekker
Nikolaus Hartmann

1127

Hirdetmény

A „Sreća“ jótékony kiházasító egyesület egy évi fennállásának évfordulójára hirdetett sorsolását f. évi február hó 20-án d. e. 9 órakor tartja meg az egyesület hivatalos helyiségében. Minden a sorsolásban résztvevő 50 könyvecske után 1 lesz kisorsolva.

Mindazon tagok akik ezen a sorsoláson résztvenni akarnak könyvecskéiket f. hó 18-án este 6 óráig mutassák be az egyesület hivatalos helyiségében, mert ellenkező esetben a sorsolásban részt nem vehetnek.

1347

Az igazgatóság

Meghívó

A „Concordia“ Temetőkezési Egyesületnek azokat a tagjait és kedvezményezetteit, akik az új alapszabályokat sérelmesnek tartják, fölkérjük arra, hogy az 1927. február 13-án d. u. 3 órakor a „Hungária“ helyiségében tartandó értekezletre saját érdekükben tagkönyveikkel megjelenni szíveskedjenek.

Subotica, 1927. február 8

1164

Az előkészítő bizottság

A legsikkesebb párisi modelkalapok

„ESZTERKA“

modern új üzletében kaphatók (a korzón első a vasutól.) Megrendelésük, alakítások a leggondosabban készülnek b'csi mamsell vezetése mellett.

1020

Szolid árak!

Tagfelvétel

A „Sreća“ Jótékony Kiházasító Egyesület a már kiházasított 200 tag helyére ezennel tagfelvételt hirdet.

Az egyesületnek tagja lehet minden SHS királyságbeli önjogi állampolgár.

A kiházasítási segély 6.500 din rtól 70.000 dinárig terjed. Ismertetést készséggel küld

Az igazgatóság

Átutazók

A subotici vasutal szemben levő „Obilic“ vendéglőt átvettem, szépen átrenováltam és barátságos otthonnak rendeztem be, ahol a t. közönségnek kitűnő olcsó konyha és elsőrendű italok állanak rendelkezésre. Pontos és udvarias kiszolgálás.

A t. közönség pártfogását kéri

Jovan Vuča!

165

Konkurs

Okružni Ured za Osiguranje Radnika u Subotici raspisuje

konkurs

na jedno mesto ugovornog lekara u B. Topoli s prinađeznostima u iznosu od Din. 13.000 godišnj.

Usluvi su vidljivi kod Okružnog Ureda u Subotici.

Kompetentni su dužni predati svoje molbe kod Okružnog Ureda u Subotici najkasnije 28 februara 1927. god. do 12 sati.

Kasnije prispelje molbe neće se uzimati u obzir. Subotica, dne 12. februara 1927.

1348

Okružni Ured

KÉRJEN MINDENÜTT REKORD

REKLAMARAK!

gummi cipősarkot,

amely elsőrangú amerikai és angol nyersanyagból, a legjobb kidolgozásban készül és ennek folytán a használatban a legjobb és tartósság tekintetében felülmulhatatlan, amelyről mindenki az első próba után meggyőződik et. 125

Arverési hirdetmény

1927. február 18-án d. e. 10 órakor Kelebián, 71. szám alatt nyilvános bírói árverésen el fogok adni borokat, hordókat, kőzeteket, lovakat, szőlőpréseket, kádakat, pálinkafőzősütőket és szőlőházakat. A vevő a vételárat és a vételi mértéket azonnal tartozik kifizetni. Ugyancsak azonnal tartozik a vevő a megvett ingóságokat átvenni és elvitetni. Közelebbi feltételek a hivatalos órák alatt írodásban tudhatók meg.

Szabotica, 1927. február 8.

1193

Dr. Loránt Zoltán ügyvéd

Broj: 21085/1926. sen.

Oglas

Senat grada Subotice raspisuje ovime javnu pismenu ofertalnu licitaciju za nabavu kancelarijskog materijala.

Svi oni, koji na ovoj ofertalnoj licitaciji učestvovali žele, dužni su pravilno taksiranu (snabdevenu sa taksenom markom od 100 din.) pismenu ponudu u zapečaćenom omotu predati u senatski exhibit (gradska taksenom markom od 100 din.) pismenu ponudu u 26. februara 1927. god.

Kasnije podnete ponude neće se uzimati u obzir.

Na ponudi spolja ima se označiti potpuno ime ili sudbena uknjižena firma ponudioca i da je ponuda podneta za liferovanje kancelarijskog materijala.

Uzorc, koji se liferovati nameravaju sa strane pojedinih ponudioca — imaju predati gr. senatskom exhibitu (gradska kuća polusprat br. 14.) i to prigodnom podnašanju ponude.

Otvoranje prispelih ponuda izvršiti će se 28-og februara 1927. god. pre podne u 9 časova u prostorijama gr. ekonomskog odeljenja (gr. kuća II. sprat br. 129.) na kojoj mogu učestvovali ponudioci, ili njihovi zastupnici.

Ostali uslovi licitacije mogu se doznati za vreme zvaničnih časova u uredu gr. ekonomskog odeljenja.

U Subotici, 8-og februara 1927. g.

1330

GRADSKI SENAT.

GRAND HOTEL, POZAREVAC (SZERBIA)

elegáns, ujonnan berendezett jöhrnevi szálloda, étterem és kávéház.

hosszabb szerződésrel, kedvező feltételek mellett atadó. — Bővebbet

Rácz Lajos szállóáí, Pozarevac

1195

Mindenki csak a PYRAM

cipőkrémet használja!

SZENZÁCIÓ! SZENZÁCIÓ!

MEGÉRKEZETT

A LEGUJABB PÁRISI KOZMETIKAI TALÁLMÁNY

AZ »ORADO«

RADIOAKTIV BŐRÁPOLÓSZER

CSODAHATÁSA RÖGTÖN ÉREZHEŐ!

ORADO radioaktivitását a Faculté des Sciences de Paris, Institut de Radium, Laboratoire Curie igazolja.

ORADO egyszerű bekenés által az ideális kéz- és gépnélküli **önműködő massage**. A legpetyhütebb arcbört üdévé, hamvassá és bársonysímává teszi. Ráncokat, bőrszíroságot, mitesszereket és egyéb bőrtisztálanságokat, nyílt pórusokat radikálisan eltávolítja és az arcki-fejezést csodásan fiatalítja

Főelárusító: **Drogeria Herczl Subotica** Aleksandrova uica 1 Hotel Beográddal szemben

Kapható mindenütt!!

Postai rendeléseket utánvétellel azonnal elküldünk

TATAI SZÉN

Egyedárusítás egész S. H. S. részére (a Felsőbácska kivételével).

Kapható csakis

„CARBON“
ADOLF NÁTHÁN & Co K. D.-nél
NOVISAD. — TELEFON 483.

Asztalosok Butorgyárosok Bognárok Faárugyárosok figyelmebe!

Subotici raktárából igen olcsón kiárusítom:

- 1 drb Szalagfűrészgép 700—800—900 mm.
- 3 „ „ kombinálva maro-körfűrész-furóval
- 1 „ Kombinált, abrichter-fugoló keletög p 400 mm.
- 5 „ „ keletög- és vastagsági gép 600 mm.
- 1 „ „ keletög-, vastagsági és furógép 500 mm.
- 5 „ Vastagsági gyalogép 260—500—600—700 mm.
- 1 „ Kézi véső és furógép
- 3 „ Marógép csapoló és anélkül
- 1 „ Dekopirgép furóval
- 1 „ Dupla külög kopirgép
- 1 „ Egytetemes kerék yártógép, komplett
- 4 „ G alakú kő zöüögép
- 4 „ Fűrész-fog hajtógatógép
- 4 „ Hosszuluk fur gép
- 1 „ Két aru tűzfáaprító balta
- 1 „ 8 HP. Nye o ajmotor (Deutsche Werkö) Elő étek, szerszámok stb. stb.

Jellinek József, Subotica

Paje Kujundžiceva ul. 4.

129

ÁLLATTENYÉSZTŐK!

Az országban már mindenki tudja, hogy májmetélykór ellen a legjobb szer a

„DISTOL“

amelyet a hazai KASTEL d. d. vegyészeti, gyógyszerészeti gyár r. t. gyárt.

Őrizkedjék utána o'któl és hamis Distol-tól

Csak olyan kapszulát fogadjon el, amelyen a „DISTOL“ bélyegző látható

A „DISTOL“ árai:

Kapszula bárányoknak drbja 3-50 din.
szarvasmarháknak „ 10-50 „

Kapható minden gyógyszerboltban
Utasítással és felvilágosítással szorgalmat a gyár

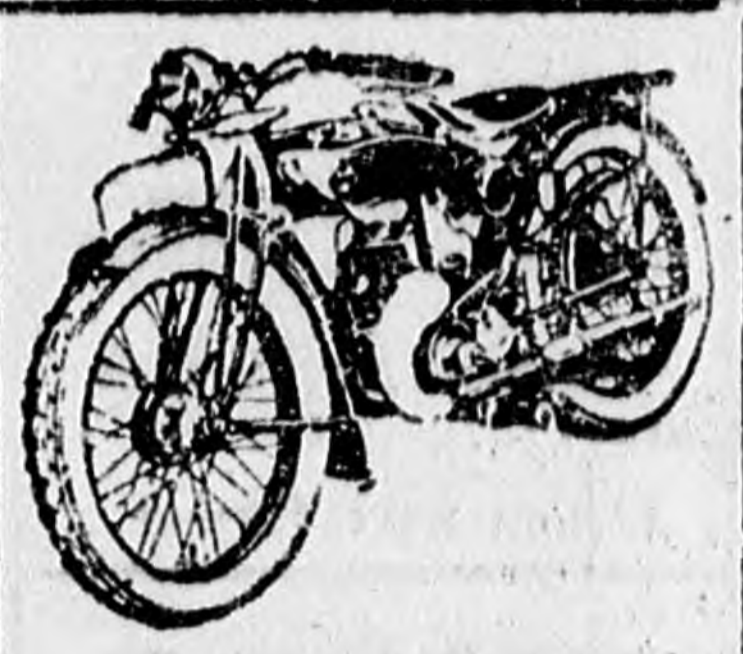
ADAGOLÁSI TÁBLÁZAT

Bárányok és kecskék:			
20 kg.-ig	2	bárányok való kapszulát	2 napra
20-25 „	3	„	„
25-35 „	4	„	„
35-45 „	5	„	„
45-55 „	6	„	„
Szarvasmarhák:			
50 kg.-ig	2	marháknak való kapszulát	4 napra
50-100 „	4	„	„
100-150 „	6	„	„
150-200 „	8	„	„
200-250 „	10	„	„
250-300 „	12	„	„
300-350 „	14	„	„
350-400 „	16	„	„
400-450 „	18	„	„
450-500 „	22	„	„
500-550 „	22	„	„

„KASTEL“ tvornica kemijaka — farmaceutikih proizvoda d. d., KARLOVAC 8159

Komplett téglagyári gépek
új 60 PS Lanz lokomobil 1 prés (Stein rüch) napi 20 000 darab kapacitással, 1 kisebb etecseréprés, vátók, hilténó kocik, emelők és más gépek. Személyes átadás miatt a adók. Felelős: Sza azólgó va Dg la, gradjevinsko p. duzeće Sub Jan. Gruberjevo náb. reznje 8. 151

A legregibb becsi szarvasmarha- és sertésbizományi és exportüzlet
Otto Benedekovits
Wien, III/4 — St. Marx
Telefon interurbán 92—402
Alapítva 1.63 - Elj. i tel. 98.402
Sanatorium Semmering
Tulaj. o. o. z.
Otto Benedekovits
Telefon: Semmering 10
Egész éven át nyitva!

DKW
motorkerékpár
A világ legregibb, 2301-es sorozatú 101.000 motorkerékpár használatban.
Kérje a „MOTO 190“ PROSPEKTUSUNKAT VEZÉRKÉPVISELET ÉS LEHETŐSÉGEK KAT AZ SHS KIR. LYSÁGR.
Opšte Trg.-ind. Kontor BEOGRAD
KRALJA PETRA UL. 52-54

Keresek jó állapotban levő tüzbiztos könyvszekrényt
a gyártmány és ár megjelölésével
SIMA EC STEIN
NOVISAD 127

Artezi kuta a furasá 600 méterig, az ország bármely részén, régi eliszárodott kútak mosását teljes felösség mellett vállalom
BALOGH MÁTYÁS
mélykút furó mester
Novakanizsán (Bánát)

Tüzi fa
100 kg.-ként
Elsőrendű bükkhasábja 33.—
Elsőrendű bükkhasáb felvágva és aprítva 38.—
Bükkfa felvágva és aprítva 30.—
Kötegelte bükkfa lécfelvágva 26.—
Gyors és pontos kiszállítás! Leg.ise b. mennyi get is házhoz szállít.
I. ETVEŠ
Paja Fajundžićeva 45
(W. saelényi-ut)

1 liter kitűző 6 din.
1 liter kitűző fehér bor 7 din.
Tearam, cognac, liqueur, palinkafék kimérve és palackokban leszállított árban kaphatók 152
Szilasi Sándornál,
Trumbićeva ul. 16, csirkepiac

Rellef-hímzéshez tű és anyag kapható
353
AIDA
ézimunkaüzletben
Subotica, Csirkepiac
Tanítás ingyenes

Üljázzon a szemére!
Csak szemüveget en vásároljon!
A valódi „ZEISS“ szemüvegek gyári lerakása
A. MAYERHOFF
a legregibb és legmegbízhatóbb szakoptikusnál
Subotica, Aleksandrova ul. 9
V. Bečkork, Aleksandrova ul. 10

Nem fáj a feje
ha v. sa szohz Jelz. csü „Specia“ v. s. löszöl asznál
1 kg-os leblomait csomagokban minden üzserkereskedésben kapható. Nem drágább, mint más faszén.
Kereskedők!
Levezetőlap vagy helyi utazók után rendeljék meg. A legkisebb mennyiséget is azonnal házhoz szállítom.
Szabók részére:
Zsárba kimérve a ható raktárból, Subotica, Pokoška ul. (Gombkötő-ucca) 17
Ipári célokra:
Szívógázmotorok és bádósok szerenek raján atoll
Hilgen Károly
építési és tűzvédező anyagok kereskedője 619

LYFFHÄUSER-TECHNIKUM
FRANKENHAUSEN
(NÉMETORSZÁG) 261
Gép- és autópilészet mérnöki iskola. Elektrotechnika. Egyetlen külön osztály mezőgazdasági gépekre és repülőtechnikára.

Sárga eckendorfi
eredeti németországi takarmány répamag garantált plombált zsákokban nagyon olcsón kapható engross és endetail. Eladás
Szügyi József cégnél Kula, Bačka

Mielőtt autót vásárol
írja meg nekünk, hogy milyen célra kell Önnek az autó. Mi ajánlatot adunk Önnek, hogy miként fizetődik ki és válik jövedelmező az autóhasználat és a célnak megfelelő autót fogunk ajánlani. Megkeresések
NOVISAD, postafiók 119.

ELSŐRENDŰ SZLAVJNIAI TÖLGYFAKOMLÓOSZLOPOKAT
ajánlunk 7 és 8 méter hosszban 11—16 cm. vékony, végén lehántolva legelősebben bácskai állomásra szállítva
SCHWARZ TESTVÉREK FAKERESKEDŐK
NOVISAD, RIBNI TRG 11.

Garantált üzemképes jéggyár
megvételre kerestetik
Ajánlatokat Schmolka hirdetőirodába Novisad, Jevrejska ulica 7. továbbít.

BUTORSZÜKSÉGLÉTÉT LEGOLCSÓBBAN SZEREZHETI BE
NAGY VARJAS RÓKUS
ASZTALOSMESTERNÉL, SUBOTICA, VI. VUKOVIĆEVA 3.

Rőfös- és kézműáru-üzletemet ugyanazon házba, kapu mellé helyeztem át.
LEJKÓ BÉLA
Rudics-ucca. Átjáró ház
1308

Utazó képviselőt keresünk
a vojvodinai szabóüzletek látogatására
Specialno skladište krojačkog pribora
ZAGREB, Bogovićevo 3.

Leipzig mintavásárra és Berlinbe utazom!
Gépi-, elektrotechnikai-, vegyészeti és minden egyéb ipari szakmában információk és ajánlatok beszerzése és vásárlások eszözésére vállalkozom. Érdeklődések „Okl. mérnök, Leipzig“ címre a kiadójavata ba keretnek 119

„JUGOPROTEZIA“ ZEMUN
ÉRTELMEZŐ:
Műlabakat és műkarokat
Ortopéd apparátusokat beteg vagy koros és görbe végtagokra
Ortopéd fűzőt ferde és görbénövésű testrészekhez
Kötőfűzők, köldök és bandázásokat az alsó test különböző elváltozásaihoz. Sünyedés, sérv és köldöknek
Hygienikus fűző a test formálására és fűzésére. Az összes cíkek az egész sárga lapokhoz és a betegség gyógyításához. **Specialis lido góza** Minden orvosi felügyelet mellett. — Orvosi rendelők és kórházi berendezések. Kivétel tekintetében a külföldön mint a beföldön konkurrenciával.

Szőlőoltványok
2-3 éves gyökeres oltványok, egy éves amerikai gyökeres és sárga vadesszők minden fajban valamint nemesített 2-3 éves gyümölcsfák megrende hetők
SÉVAR LASZLO
mintaszőlő és szőlőoltvány telepe
PETROVARADIN (Ma' u) Posta író 1/
(Lerakat a vasuti raktárral szemben)

»HUBERTUS«
önborotvapenge olcsósága és jósága elismert
Kapható minden szaküzletben
Megrendelhető az SHS. vezérképviseletnél
Deutsch Sámuel Subotica

Hogy a **JUNIPER**
zöld sósorszesz bármely más gyártmánynál jobb és hatásosabb, erről könnyen meggyőződhet, ha fűszerkereskedőjétől kér egy ingyen próbába üvevecskét utasítással.
Ahol nem kapható, kérje levélileg
JUNIPER
laboratorium, Subotica, Strossmajerova 11
Fűszerkereskedőknél jól bevezetett jutalékos ügynökök ajánlkoznak!

Gazdák! Védjék gyümölcsfaikat!
„Dendra“ gyümölcsfakarbolineum
télén használandó rügyfakadás előtt, kipsztit vértetűt és minden kártevőt.
„Kapsul“ kaliforniai lé
télén használandó rügyfakadás előtt, lisztharmat, pajzstetvek, gyümölcslepényes, varasodás, levél- és gyümölcscrágó rovarok, gombák stb. ellen.
Kipróbált és elismert legjobb minőségben kaphatók:
Schweiger M. Lajos vegyészeti gyárában
Subotica, Tolstojeva ulica 17. — Telefon 85.

ÉRTESEITÉS
Van szerencsénk bejelenteni, hogy a mai napon társulva megnyitottuk **vasmegmunkáló-, motor- és gépjavitó-műhelyünket**
MARTINZ ALADÁR ÉS CSONKA
cég alatt 1155
Jukićeva ul. 41 (Vajković J. és Tsa cég fa telepén)
Vállalunk mindennemű motor- és gépjavitást, szívógázmotorok átalakítását fafűtésre, benzinforrást, új dugattyúk és karikák, hengerfejek, hengeretétek stb. elkészítését ép úgy, mint ahogy végzünk: réz-, fém- és vasöntést rajz vagy minta szerint, autogénheggesztést és bármely más vaszerkezeti munkát, valamint hengerrovátkolást és mindennemű csiszolást. — Kérve a szives támogatást, vagyunk tisztelettel:
Martinz Aladár és Csonka Lajos

LEVELEZÉS

Milli moj Uroše. Zašto ne dodješ? Umreću od želja. 1276

HAZASSAG

Házasságot előkelő körökben diszkrétan közvetít Amor házasságközvetítő iroda. Temesvár Városház-u. 16. Románia. 11050

Házasságot lezlobb családoknál diszkrétan elintézők megbízást elfogad. »Doktorné« Szubotica. Uicim: Pašičeva 3.

Házasságot urikörökben, úgy bel., mint külállamokból is létrehozok a legnagyobb, diszkréciával. Marie Feies. Vel.-Kikinda. Cara Lazara ulica br. 1625.

35 éves önálló iparos vagyok, önhibámon kívül elvált férj, keresem oly özvegy vagy hajadon ismeretséget házasság céljából, aki némi hozománnyal rendelkezik. Teljes című leveleket »Boldog jövő« jellegre a kiadóba kérek. 1240

Nősülne 30 éves fiatalnő, róm. kat. vallású, önálló iparos, háza, jóforgalmu üzlete van, 100.000 D. készpénz azonnali hozománnyal rendelkező leányt vennék feleségül. Csak komoly és fényképpel ellátott levelekre válaszolok. Leveleket »Megunt magányos életem« jellegre a kiadóhivatal továbbítja. 1270

Házasság céljából megismerkednék intelligens úrral, 23 éves, csinosnak mondott hajadon vagyok. Hozománnyom 400.000 dinár készpénz és kisebb földbirtok. Teljes című leveleket »Disztigvált« jellegre a kiadóba. 1299

20 éves, csinos hajadon, 600.000 dinár készpénz hozománnyal és 100 hold bácskai földbirtokkal férjhez menni óhajt. Megbízva: »Amor« közvetítő iroda Temesvár, Városház-ucca 16. 1298

GALANTERISTA

És sör ingu munkás azonnali felvételi: állandó munkái a. — Fizetési igények megjelölésével, írásbeli ajánatok 1001

Mockó i Drug

Novisad úde d

FOGLALKOZÁS

End izést (olszegés, betétek, csipkék applikálása) készít »Aida« közimunka üzlet Subotica, (csirkepiac) 365

Selyemharisnyán szemjavítást, harisnya fejelést és talpalást olcsó áron vállal Harisnya kötő Zrinjski trg 2. gyümölcs piac. 1130

Mészegető március 1-re állást keres. Cim Papp Mátyás Bayer és Decker címen Cijdobra. 1163

Több évi bank- és vállalati praxissal rendelkező nőlen egyén, ki a magyar és német nyelvet tökéletesen bírja e két nyelven levelez is, nagyobb kaucióval bizalmi állást keres. Szives értesítéseket Kardos hirdető iroda, Novisad »Organisatio« jellegre kérem. 1178

»Sir Richmond Hardy« Jou went trough countrys but with a bed consilier, whou cannot help you. 1277

Fügépész ki egyben elektrotechnikus és villamos szerelő, gépészeti szakiskolát végzett, állást keres bármikori belépésre, akármilyen üzemnél. Szives megkereséseket a kiadóba kérek. »Jó szakembere« jellegre. 1196

Gyümölcsfapermetező carbolinum

preperatum már m. st elpusztítja a peté et és álcákat. Kizárólag sugár Manónál kapható. 591

Márlegköpes perfekt könyvelő, magyar, német, szerb nyelvismérettel, állást keres. Szives megkereséseket »Könyvelő« jellegre Kardos hirdetőirodába Novisad kérek. 1236

Masamód, ügyes, jó munkás, magas fizetéssel azonnal felvétetik. Cim a kiadóban. 1235

Intelligens árvaleány házikisasszonyi állást keres idősebb urinó vagy 1-2 gyermek mellé három éves bizonyítvánnyal. Beszél németül és magyarul. Post-restant, Bočar. 1239

Apolónének beteghez ajánlikozik. Cim a kiadóban. 1246

Deutsches Fräulein mit Jahreszeugnissen wird gesucht aufs Land zu einem sechsjährigen Mädchen. Persönliche Vorstellung unter Adresse: Schaffer, Dobanovacki ul. 13. 1249

Rózsaburonyát vöröshagymát, diót, narancsot, citromot, füget és szilvát a legolcsóbb napiáron szállít KUNTNER JAKAB déligyümölcskereskedő Sombor Telefon 155 137

32 éves kereskedő, a vas-és fűszerszakmában, valamint irodai teendőket járta a Vojvodinában bevezetett utazó, bármily állást keres. Beszél magyarul, németül és szerbül. Szives ajánlatokat »Képviselő« jellegre a kiadó továbbítja. 1146

Diplomás virág- és konyhakertész, tisztességes, szolid nőlen, szorgalmas, önálló állást keres. Matija Kis Beograd, Cirila Metodijeva br. 15. 1142

Házmaster család felvétetik. Szoba, konyha, speizlakást adok. Bővebbet dr. Blumnál, Subotica. Használt butor eladó. 1294

Suche deutsches Fräulein zu meinem 3 1/2 jährigen Sönschen, Somborski put 3. 1322

Suche solides, intelligentes deutsches Fräulein zu meinem 12 jährigen Mädchen, mit perfekt serbischen Sprachkenntnissen. Offerte mit Jahreszeugnissen und Lichtbilde werden erbeten Adresse in der Administration. 1368

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és ártalmatlan tartalommal. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felhívogratott jellegű leveleket továbbítunk. Kérdéseket a kiadóba kérem.

Erteile Stunden in deutscher und französischer Sprache vorbereitete Schüler für Gymnasium und Handels-Akademie. Sprechstunde 1-3. Paje Kujundžica 50. M. Reichardt. 1344

ELÖNYONDÁT MODERNÜ FELSZERELVE, LEGOLCSÓBBAN SZÁLLIT Leopold Sámuel előnyomda berendezésül gyára Senta 482

Koresea egy dob helyiséget, aki jól tud bubifejet vágni, magas fizetés mellett, csak határozott jó munkaeőre jelentkezzen. Urszuleszku Péter uri és pő fodrász, Murska Sobota. 1311

Cukrászsegédet, ki önállóan dolgozik, azonnali belépésre keres. Szegvárok cukrász Vel. Kikinda. 1304

Házvezetőnek ajánlikozik többéves bizonyítványokkal rendelkező 35 éves, keresztény nő, a háztartás minden ágában, fehérművarrásban is jártas, szerb magyar, német nyelven beszél. Szives ajánlatok »Megbízható« jellegre e lap novisadi kiadóhivatalába kéretnek. 1224

Zen. orsz. Pianók a vilg legjobb márkát Huszár árátu részletei az a legnagyobb raklár az országban KAIN hangszerkészítő Subotica, Vörösház-é-ület.

Ugyes söröz azonnali belépésre állást keres. Cim: Péter István György fia, Mali Idős. 1233

Asztalosüzem, különféle gépekkel, 15 HP szivógázmoztorral eladó. A motor külön is eladó. Berényi János, St. Kanjiza. 1244

Házvezető, jobb megjelenésű 24 éves leány házvezetésben jártas, házvezető, női vagy ehhez megfelelő állást keres idősebb házaspárnál, vagy urnál. »Arvaleány« jellegre Mol. 1229

Fiatalkertészsegédet, ki a kertészet minden ágában jártas, felveszek. Giga Jovanović kertészete, Novibedej. 1257

Fogtechnikus gyakornokot, négy polgári végzettséggel felveszek. Dentist Schäffer. 1252

Szakácsnő és szobaleány keresetkik egy előkelő szerbiai családhoz, jó fizetéssel. Cim a kiadóban. 1278

»Szükséges« családot keresek kocsmám részére, aki szeret kerttel, földdel. korcsmával dolgozni. 6 és fél szántó, gyümölcsösöm van. Zenetudás szükséges. Eladó esetleg percentre kiadó. Cim a kiadóban. 1262

Intelligens hölgy házvezetőnő, nevelőnő vagy társalkodónő állást keres háziasszony nélküli háztartásban vagy paplakban. Winter, Graz, Steyrergasse 166. 1263

Kinderfräulein, intelligens, deutsch-kroatisch, mit Praxis und Jahreszeugnissen, sucht selbständigen Wirkungskreis ab 1. oder 15. März. Adresse in der Administration. 1274

Vincellér márciusi belépésre alkalmazást keres. Megkeresések Márton János címén Požerovačka ul. 11. Subotica. 1355

FUTÓ URI és NŐI ANGOL SZABÓSÁG SZUBOTICA II. Mlnkova u. 6. Pošta és ba k lözött 5. saro 108

Perfekt szakácsnő, kitűnő éves bizonyítványokkal állást keres uraságnál vagy pusztán, ahová 10 éves kislányát is magával vihetné. Dóza Margit Szubotica Jelašičeva ul. 7. 1353

Tisztviselő 10 éves irodai gyakorlattal, éves bizonyítványokkal, német, magyar szerb nyelvismérettel, szerény fizetéssel állást keres. Cim a kiadóban. 1098

Suche zu ein 3 Jähriges Mädchen und einem 7 Jähriges knaben Perfektes freulein mit Jahres zeignisse. Dr. Zoltán Lusztig Bačka-Topola. 1289

Szesszszakmabeli üzemvezető, szlovén, német szerbhorvát nyelvtudással, megfelelő állást keres. Megkereséseket »Üzemvezető-könyvelő« jellegre a kiadóhivatal továbbítja. 1275

Felcs konyhakertész vagy árendás kerestetik kertiföldre. Szegedi-ut, menhely mellett Tálóssy-kert. 1352

CIPŐ-különlegességek Mérték után rendléseket a leg olcsóbban készít RÓKA cipészster Subotica, Zrinjski trg. 2.

Eladó a Párhuzamos uton, majsai kapunál, 23. számú lakóház azonnali beköltözéssel. Érdeklődők forduljanak Jovan Gabrić majsai kapu vámház örehez. 1228

VÉTEL-ELADÁS

150 dinár egy vagon dunai homok vagonha rakva, Dunapart, Bogojevo. A szállítókat az árvi uán újra megkezdte m. Ádám Józ ef 113

Eladó 8 HP MÁV. cséplőgarnitúra teljes felszereléssel, minden elfogadható ártért Csermis György, Mali Idjós. 1007

Gummi és combine fűzők, fehér és színes. a legjobb kivitelben Gutai Ferencnél, VIII, Ostojičeva ul. 29

Eladó százöt hektóliter két éves, jöminőségű horgosi bor. Megtekinthető Horgosin az Országos Hitelbank pincéjében. 1043

Szalmarázó és törekrázó tengelyeket Jugoszláviában legjutányosabb áron szállít Kozma Imre, Čantavir. 860

Vegyeskereskedés igen élénk, forgalmas bánáti nagyobb községben házzal együtt eladó. Esetleg bérbéadó. Bega hirdető és közvetítő Velikibecskerek. 1076

Zsiroshordók, 60, 100, 200 és 250 literig, 7 drb. légerhordó, 13-tól 25 hektóig valamint boros, likörös és pálinkás hordók, jókarban olcsón eladók. Horváth István, Belackva. 1082

Bácska topolai vasuti vendéglő teljes berendezéssel, vendégszobákkal, azonnal eladó örök áron. Tulajdonos: Szilágyi Gergely, Mali Idjós 1085

Angol motorkerékpár, alig használt állapotban, világosnárka, olcsón eladó. Érdeklődni lehet: Fischer-nyomda, Subotica, Senec ul. 726

Eladó Subotica legforgalmasabb útján, nagy telepen téglából épült modern ház forgalmas üzlettel. Malomnak, gyárnak, fátelnek bármily iparvállalatnak alkalmas. Cim a kiadóban. 1114

Egy családi ház és egy pianino eladó. Plebanijska ul. 39. 1148

Keresek megvételre benzinnyersolaj vagy szivógáz magánjáró cséplőgarnitúrát. Ajánlatokat ár megjelölésével Koszorus János Zabalj kér. 1158

Pantlan részletfizetésre várta áron heti vagy havvi fizetésre. Raktáron klot és vatta minden mennyiségben, paplanok minden színben és minőségben 140.— dinártól felicbb, paplan-varrás 55.— dinár. Buljovčić Béláné. Német Margit paplanos. Subotica, Pašičeva 8. — Pécénvpiac. Gőzfürdő során. 9549

Keresek éjjeli üzletet megvételre vagy bérbé vidéken. Cim a kiadóban. 1202

Eladó egy kisebb családi ház az V-ik körben Birkás fátelap mögött, a kis uccában, Rudnička ul. 10. Érdeklődni csak ünnepek és vasárnap délután lehet. 1198

Eladó 35. HP Höcker félstabil gőzgép, kihuzható kazánal, ára 20.000 din. 40. HP Langen és Wolf szivógázmoztor, 4 éves ára 45 ezer dinár, Mamuzić János gépkereskedő, Szubotica, Sudareva ul. 9 1200

Novakanjizán, a városban, egyedüli jóforgalmu delikatesüzlet, 5 éves üzlethelyiséggel, más vállalkozás miatt jutányos áron eladó. Cim a kiadóban. 1213

Pékség, jóforgalmu, betegség miatt teljes felszereléssel eladó. Milos Stankov Svet. Jovana ul. Horgos. 1241

Orvosoknak! Reickert mikroskop, 3 revolveres, 1/16 immersio, 4a-6a objectio, II. és IV. okular, kék lemez, mattlemez, minden hozzávalóval, kemény fakazetáiban, eladó. Bővebbet s megtekintés Sombor, Atanackovičeva ul. 19. jobbra a délutáni órákban. 1242

Üzleti kocsi, négykerékű, kézi huzásra, eladó. Kőrösi Géza, Rudič ul. 4. 1248

Eladó kedvező fizetési feltételek mellett 6 HP magánjáró garnitúra, 6 HP magányos séplő és egy 8 HP magányos séplő. Róza Ferenc, St. Kanjiza. 1272

Vendéglő, főccán, házzal együtt, teljes berendezéssel eladó. Bővebbet: Faddy, Conoplja (Bačka) 1284

Legolcsóbb áron ajánlok szénát, szalmát és szecskát kicsinyben és nagyban. Horváth József, Subotica, Trenkova ul. 8. 1286

Eladó prima klumpa (facipő) férfi és női, párja 10.— din. osztályozva párja 9 din. Gyermek párja 8 din. árért kapható. Merkl Jánosnál, Sonta. 1325

Ház, 4 szoba, konyha, 2 kamra, 6 lóra istálló, 3 baromfiól téglából, 45.000 dinárért eladó. VI. Stipe Grgiča ul. 33. (Kálmán) 1184

Magyar állami, 6 HP fogas magánjáró, tavaly nyomattott kazán, gyári elevátor, fecskendő-vinta, fűszij, eladók. Geiszler Ágoston, Pačir. 1139

Sörfűtőgép, körforgós, dugaszoló pumpával 7000 üveg eladó. Lichtneckert Jánosnál, Bajmok. 1140

8-10 HP, 15 éven aluli cséplőgarnitúrát keresek megvételre. Körtvélyesi József, Čurug. 1141

Keresek jöknök megvételre használt, jókarban levő, 12 fűtőfelületű, 8-10 atm. álló kazánt megfelelő garanciával. Meglevő 8 fűtőfelületű kazánunk esetleg becserekeszendő. Ajánlatokat Čakovčeka tvornica kandida i čokolade Heinrich i Pogány, Čakovec. 1143

Kézi szövőszéket, gyorsjárattal, 100 centi széleset, vászonszövőre, három darabot megvételre keres: Franjo Drach, Sarvaš kod Osijeka. 1324

Dunai homok ab vagon átlomás Bogojevo 10.000 kiló 200.— Dunaparti vágány 150 dinár. Kapható Merkl Jánosnál, Sonta. 1326

Autóbuszt 14-20 személyest, lehetőleg Fordot, használt, de jó állapotban megvételre keres Csudán szállító, Vel. Kikinda. 1305

ROMLÓZSINEG minőség szerint kg.-ként 25.— dinártól feljebb Avram Schiff zs'neg-, zsák- és ponyvanagy tere kődnél NOVISAD — Telefon 403. — Kérjen árajánlatot — Távirat: Ju'cšif Manilla kéveketőzők

Széljegyzetek

a vajdasági magyar irodalom kérdéseihez

Nem vagyok egészen biztos benne: Adomos-e részemről ehhez az újabb sokat hánytorgatott kérdéshez hozzászólnom. Rögóta összenöttem a tollammal, néhány könyv címlapján ott szerénykedik a nevem és ha a külső eslekvés itt mérvadó lehet: író volnék ha nem másért, hát azért, mert rengeteg papírra tett betű protezsál a nyilvánosságnak ennek a minőségnek némi elismerése irányában. Igen ám, de hiszen itt éppen a vajdasági tollforgatókról van szó, akiknek szerényen a háttérben állik maradniuk, amikor őket csepegtetik, vagy nekik veregetik meg a vállukat. Hogy e kérdésben mégis hallatom a szavamat: annak a B. N. megfeszítő felhívása az oka.

Az első kérdés, amit e lap hasábjain felvetettek: van-e itt egyáltalán irodalom és ha — minden ellenkező látszat mellett is — volna ilyesféle, vajon az vajdaságinak tekinthető-e? Nem tudom, vajon az első kérdésnek pusztán felvetésével, tehát annak a hangoztatásával, hogy amit itt az irodalom cégére alatt fiatalja és öregje művel, esetleg nem is érdemli meg a magasabb írásművészetnek kiáró fogalmi meghatározást, — szolgáljuk-e egyáltalán az irodalom megerősödését? Nem méltóztatnak észrevenni, mennyi lekicsinylést, milyen generális lebecsülést foglal magában minden itt élő, szépet akaró, tollal áldott, vagy vert íróval szemben ez a kérdés? Lehet-e ily kérdés felvetésével sarkalni, buzdítani azt az amugyis egészen kicsiny, többnyire a közöny Szaharján szárnyaszegetten bandukoló gárdát, amelynek életét levegője egyesegyedül a több-kevesebb elismerés? Ha nincs irodalom: úgy Baedeker kivételes tehetsége hosszú évtizedek óta hiába sugárzik a Vajdaságban élő lelkekre, úgy Szentelky Kornél finoman cizellált gondolatái hiába rajznak a magyar értelm felé, úgy Tamás István friss és száz színben tündöklő meglátásai hiába rajzolódhatnak fel a mi borongós horizontunkra?

Ami pedig azt a másik kérdést illeti: vajdaságinak minősíthető-e ez az irodalom — ebben a tekintetben dr. Szántó Miklós széles okfejtéssel megalapozott cikkéhez is szeretnék még egyet-mást hozzáfűzni. A Vajdaság geográfiailag meghatározott terület, de nem — az irodalom számára. Mert tessék elhinni, a szubotical szállások körül élő magyarság lelki összetételében ma még vajmi keveset különbözik a szeged-tanyai magyartól. Ezzel szemben D. J. rámutat az újabb idők nagy változásaira és úgy véli, hogy az itt élő magyarság új élete, új vágyai, új standard-ja a figyelő szem és az ihletes írói kéz számára kiemethetetlen kincsésbányát jelent. De nem gondolja D. J., hogy a nagy változás óta eltelt nyolc esztendő, tehát ez az aránylag rövid idő az itt élő magyar lelkét még nem individualizálta annyira, hogy a minden eredeti lelkiségre szeizmografyszerűen reagáló irodalom ebben a megváltozott életben, tollal még át nem szántott, szűz területet láthatná? Ez az új élet a tiszta irodalom számára ma még nem anyag, mert még nem vonta át a történelem bronz-patínája, mert csak talközletről lehet szemlélni és mert a toll, ha erre a területre téved, léptenyomon politikába ütköznék, holott művészetet keres. Cikket, reflexiót ezerszámra lehet róla írni, éppen csak regényt, drámát, novellát vagy verset nem. Vajon a sokkal gazdagabb, történelmileg is egészségesebb Erdély irodalma ki-termelte-e már a tegnaptól különböző mai székegy új figuráját? Hát Szlovenszko mai magyarjára hol akadt rá D. J. az oitani írók műveiben?

Azután meg: az általános érvégű irodalmi szempontok mellett kicsoda külön értéke van az irodalmi műnek, ha ennek speciális rajnamekét, themepartí vagy vajdasági lellege van? De még ha volna is: bizony a madarat nem lehet más énekre tanítani, mint amivel a ter-

meszet megajándékozta és az eredendő hajlandósággal fémjelzett írónak sem lehet leckét feladni olyképp, hogy elgondolásainak szárnyalását kormányozza ezentúl más irányok felé. Ezért is nem látom gyakorlati értékét ennek a kérdésnek, vagy szemrehányásnak.

És nem látom sem aktualitását, sem célját annak a figyelmeztetésnek, hogy tessék a jelentkező tehetségtelenséget agyonütni, a tehetséget pedig elnéző támogatással, jóakaró gyöngédséggel ajnázni. Hát olyan sok jó tolong a vajdasági irodalom berkeiben, hogy ebben a rakoncátlan táborban egyszer már aztán rendet kell teremteni?! Persze, hogy a gyöngéség előtt nem szabad az elismerés mesebeli kapuját kitárni, de ezt a Kikindató! Tokióig érvényes szabályt miért kell a Vajdaság számára külön aláhúzással hangoztatni? És nem persze, hogy az írói értéket szerető gondoskodással és atyai jóindulattal kellene kezelni, mert az igazi talentumnak nem elnéző gyámolításra van szüksége, hanem arra, hogy egy európai látkörű, tudásánál és izlésénél fogva minden összehasonlításra képes, nagy írói kvalitásokkal rendelkező kritika, az itélkező ar-espág méltóságával, helyezve el az írói terméket az ő megillető rangfokozatba. A kritikus tolla nem kard és nem kellemesen csiklandozó pávatoll, hanem finom mérőeszköz. A kritikus a közönség (és nem az író) számára méri le az irodalmi mű értéket és ezzel a személyt nem látó munkával teszi egyuttal az írónak is a legnagyobb szolgálatot. Az elnéző, kegyes és szeretettel teljes

kritikának emellett, hogy sérti az író önértékét, fanyar melléklizo is van, ami az érdeklődő közönségnek elveszi az étvágyát. Komoly, tárgyilagos, hogy úgy mondjam: méltóságteljes kritika méltó egyedül az igazi tehetség rangjelzéséhez.

Még valami. Nem lehet, még a pusztuló irodalom megmentése céljából sem, a közönséghez oly falta intellemmel fordulni, hogy igaz ugyan, hogy itt komoly irodalom nincs, de azért, jó magyarom, mégis kötelességed, azt az ilyen-olyan magyar könyvet elolvasnod. Nem hiszem, hogy az ilyen buzdításnak bármilyen fogantaja lenne, mert a könyvolvasásnak lelki élvezet a célja, kötelességszerűen pedig élvezni nem lehet. Ennél a módszernél még jobb, ha a létező vagy nem létező vajdasági magyar irodalmat a saját erejére bízzuk és minél kevésbé vetjük fel a kérdést, van-e vagy nincs erre felé magyar irodalom?

Ha pedig irodalom-politika nélkül még sem lehet az itteni magyar irodalom ügyét előbbre vinni, úgy legfeljebb azt kell megtenni, amit vagy husz esztendővel ezelőtt tettem meg Budapesten az arra hivatottak: gondoskodtak arról, hogy a tehetségesnek tartott író neve minél inkább kerüljön forgalomba, hogy tiszta és messzire hangzó csengést adjanak ennek a névnek, hogy azt szinte beleégessék a közönség tudatába.

Buzdítani, lelkesíteni, gyámolítani író és irodalmat mindenképpen lehet, éppen csak azzal a közlegyintéssel nem, amellyel — lelkes mondatok közé takarva a lényegét — kétségbe vonják még az irodalom létezését is.

Dr. Borsodi Lajos

Irodalmi levél

Írta: Baedeker

Semmise bizonyíthatja meggyőzőbben, hogy van irodalom a Vajdaságban mint az az esztetikai társalgás, amely hetek óta folvik róla, — az a sok tartalmas cikk, amely foglalkozik vele, akár azt erősíti, hogy van, akár azt panaszolja föl, hogy nincs. Ahol irodalomról beszélnek, ott már van irodalom... Ha egy áldozatrakész kiadó — például a *Bácsmegeyi Napló* tulajdonosa — kötetbe gyűjtve közrebocsátaná az írásokat, amelyek e problémát három esztendő óta vitatják, a kételkedő és bizalmatlan publikum is látná, milyen erősen akaró és mily sokat ígérő szellemi élet próbál életre kelni ez ország rész kulturál szempontból terméketlen és köves talajából! Maga az az előkelő színvonalu disputa, amelyet évekkal ezelőtt a lelkes Havas Emil (aki azóta nagy sajnálatomra hűtlen lett az irodalomhoz), a mult év karácsonyán pedig a nagy tudású és történelmi távlatól szemlélő Béta indított meg, ez a két szövegváltás is irodalom, még pedig a javából, mert komoly vitákban ad hangot az esengő vágyunk, hogy itt — ebben a sötétben — is legyen világosság, azaz irodalom, s legyen kritika, amely azt csatornázza, mederbe szorítsa és gyümölcsözővé tegye.

E vágyakozók egyike különleges vajdasági irodalmat sürget amely kifejezője és tükrözője legyen ez ország rész jellemének, megvilágítója a vajdasági magyar lélek vívódásának és reális festése a legújabb kor uiszerű és másszerű helyi életének. Aki erre buzdít, a kitűnő D. J., ha nem is vicinális szellemi életre, de határvonalasra, geo- és etnografiaiilag a magyar irodalomra egyéb vidékeiktől és termékeiktől különböző írásokra gondol itt született és itt dolgozó író társaiban azt az ambíciót óhajtja fölkelteni, hogy lokálkoloritos szépirodalmat teremtsenek, amelynek írói, hősei és történései magukon hordják a talajnak, levegőnek és embermillióknak a jellegét, amelyből az alkotásuk kibontantak.

A másik főfogás, amelynek a finomtollu Szentelky Kornél a szó-

szólója, megelégszik azzal, ha irodalom fejlődik és virágzik e határonkon, falakon és környezetben belül s lemond arról, hogy az vajdasági legyen. Még is okolja, hogy miért nem támadhat itt sajátos ország-rész irodalom, s bizonyítja, hogy létrejövetele és fejlődésének nem kedvez a történelmi mult, megbénítja azt a lelkesítő tradíció lánya és gátat vet neki a millió sívársága s az a *Kultur-ableiter*, amely az intézményeinket s a közönségünket gondosan óvja a csabos kultúra veszedelmes hatásaitól.

Elmés és ötletes bajvívás volt a polémia, mellet a B. N. kitűnő dolgozó társai (Béta, D. J. és Szentelky) a közönség előtt acélos fegyverekkel: a becsületes meggyőződéssel s a szellemes érveléssel viták. Ami közbül jelent meg a tárgyról, egy jóindulatu és jóhiszemű dilettánsnak (Tóth Ferenc urnak) és a lap szombori szerkesztőjének (dr. Szántó Miklósnak) a tollából, szintén érdekes megnyilatkozása volt annak az érdeklődésnek, amelyet a fölvetett kérdés mindenfelé keltett. Semmi kétség, — a vita még folytatódik (egyhamar aligha lesz vége), s néhány megjegyzéssel én is részt kívánok benne venni, mert az irodalom régi szerelmem nekem, s a vonzalmam hozzá oly őszinte, hogy nem hallgathatok egészen, amikor a kollektív vitatkoznak róla.

A problémának egyéb részletei — oldalösvényei és mellékvágányai — is vannak. Például, hogy ki az író és ki a műkedvelő, hogy kell bátorítani a tehetségeket, mint kell elősegíteni könyveknek és folyóiratnak a megjelenését, mi az olvasók kötelessége, mi az íróké, és mi a kiadóké, akik bizony egyáltalában nincsenek?... Mind alkalmas arra, hogy ahány fej (s illetve író), annyi meggyőződés, vélemény és elmélet kibontakozzon ki belőle. Egyszer csak a *főkérdéshez* lesz pár szavam, ahhoz, hogy van-e vajdasági magyar irodalom s hogy van-e rá szükség? S itt, nem tehetek róla, teljes meggyőződésemmel a Szentelky pártján vagyok. Le kell mondaní arról, hogy itt vajdasági magyar irodalom

túra támadhasson. — nemcsak azért, mert hiányoznak az összes előföltételei, de azért is, mert *nincsen rá szükség*. Aimore szükség van itt, az némi magyar irodalom, s az van is, olyan amilyen, — hiszen mi írók szeretnők legjobban, ha az izmosabb és kifele imponálóbb volna, de mi megbecsüljük azt a kicsit, ami van, abban a reményben, hogy meg fog nőni s ezt az üdvös fejlődést joggal várjuk el a közönségtől is. Tudniillik, hogy az is nőjön meg számban és nőjön meg az irodalmunk megbecsülésében.

Mert ne tessék elfelejteni: *az irodalom fejlődése nem kevésbé függ a publikumtól mint az íróktól*. Nemcsak talentumos írókra, de lelkes, megértő és elnéző olvasókra is van szükség, hogy egészséges könyvek születhessenek, s nem olyanokra (akikre az egyik hozzászólás céloz), akik csak azokat tekintik íróknak és olvasásra érdemeseknek, akik dosz-tojevski-szabásu regényeket és maupassant-i szerkezetű novellákat produkálnak. Senkinek se kötelessége megelégedni azzal a magyar irodalommal, amely nehéz viszonyok és nehezítő akadályok között itt próbálja bontogatni a szárnyait, s még az se baj, ha egyáltalában nem olvassa a mi szerény írásainkat, de aki itt lakik, s van komoly kulturérzéke s nem szakadt el teljesen a talajtól, amelyen élnie és hálnia kell, annak kívánnia kell, hogy legyen itt (mentül virágzóbb) magyar irodalom, sőt illik, hogy e célért áldozatot is hozzon. A nézet, hogy az ember a legjobb dolgokat — *vom Guten das Beste* — olvassa, igen egészséges nézet, s arra vall, hogy aki vallja, annak distingvált az esztetikai izlése. De kicsoda sívár lélek az a »kulturférfit«, ha ily finomult kritikai érzék mellett közömbös neki, vajon fejlődik-e itt is kulturélet, irodalom, zene és egyéb művészet, s nem hajlandó érte semmi áldozatra, mert hiszen az úgy se lehet olyan je entékeny, mint a nyugati nagyvárosok szellemi életének a ragyogó megnyilvánulása, s nem ad pénzt egy itt megjelent könyvért, mert azt nem a tiz legnagyobb író egyike írta! (De most kapom magam rajta: mellékvágányra tévedtem. Sietek vissza afővonalra.)

Érthető, hogy másik barátom, az élénk kritikai érzékű D. J. vajdaságinak szeretné a mi szerény-szegény irodalmunkat. Szegedről jött ide, ahol megértő figyelemmel volt tanuja, mint csirázót ki és szökött magasba az alföldi tanyák népéletéből egy egészen speciális vidéki-magyar irodalom, s csak felénk dobogó szívének a rokonszenvét bizonyítja, ha hasonlóan jó, saját külön irodalmat kíván vajdaságiaknak is. Őt szentdön által a mi egyhangú és minden költségek híján szűkölködő életünket is jóindulatu érdeklődéssel kísérte, de éppen mert érdemünkön fölül kedvelt meg minket (s a legokosabb ember szeretete is vak), nem vette észre, amit a véletlenül itt született — őh vannak ily csodás véletlenek! — francia finomságú és byron-i érzékenységu Szentelky kénytelen volt megállapítani: ez a levegő nem oly illatos, ez az erkölcsi humor nem elége termő, az itteni őslakosság kevésbé eredeti, a falvaink nem oly falusiasak s a városaink nem annyira városiasak, hogy egészséges lokális irodalom fakadhasson belőlük. De, mondom, szükség sincs rá. Goethe már több mint száz év előtt meg a nemzeti irodalmat (a *Nationallitteratur*-t) is lebecsülte az eszményként óhajtott világirodalom (*Weltliteratur*) mellett, — azt hiszem hát, nem követünk el felségsértést a népünk szuverenitása ellen, ha mi meg többre taksáljuk és szívesebben ápoljuk a magyar irodalmat által-

ban (minden különleges bácskai-bánai iztől-szagtól eltekintve) mint a néhány vármegyére határoltat. A kérdés mindig az marad: van-e értéke annak, amit az itteni író produkál? Ha magában értékes, akkor igazán közömbös, minő a koloritja és megérzik-e rajta a földnek szaga, amelyben megtermett. A Palicson megérett francia baracknak nem hibája, hogy olyan ízű, mint ha Languedoc-ban szedték volna le a fáról, sőt előnye, s ha egy vajdasági kollégám olyan regényt ír, amely Itáliában vagy Japánban játszik, s amely semmivel se árulja el, hogy idevalósi termés, szívesen olvasom, ha csak jó a regény.

Igaz, időnkint és egyes nemzeteknél kiemelkedik olyan irodalom, amely az ország egy részére vagy egy nyelvszigetre terjed s nyelvi tekintetben meg téma szerint helyi színezetű, de ezek az iskolák, irányok, irodalmi csoportok s départmenti vagy tartományi produktumok sohasem voltak oly jelentékeny gazdagodásai a kérdéses nép nemzeti vagy általános irodalmának, mint az etnografiai szempontoktól mentes vagy azokat csak eszközül felhasználó írások, amelyek épen ezért könnyebben kapcsolódhatnak be a világirodalomba s annak is becses leltári értékeivé tudnak lenni. A *couleur locale* ilyformán bizonyos korlátoltságot, szinte inferioritást jelent. Ha magától támad s egyes írók benne és általa élnek ki az irodalmi életüket, méltánylással kell fogadni, mint érdekes természeti jelenséget, amely szintén szaporítja a szellemi élet kincsét, de törekedni utána mint eszményre és célra kár volna, mert ha csak nem különösen szerencsés talentum az, aki csinálja, alighanem másodrendű litteratura lesz belőle. Mily nagy íróknak kell lenni annak, aki speciális tartományi vagy megyei életfestéssel akar halhatatlan műveket alkotni! Végigtekintve a Vajdaságban élő magyar írók során, csak gratulálhatok nekik, hogy nem vajdasági magyar irodalmat akarnak csinálni, hanem csak magyart. Ha lesz köztük (s van is) igazán szerencsés tehetség, nagy magyar író lesz belőle, ha itt él és itt ír is köztünk, mint ahogy Móricz Zsigmond nem volna kisebb elbeszélő, ha nem Leányfalván és Budapesten, de Bácskában vagy Dunántul írta a pompás regényeit és novelláit, míg akár ő, akár más, bármily tökéletes formában adna is kifejezést a Vajdaság életének és érzéseinek, félek, inkább produkálna helyiérdekű és érdekességű irodalmat, mint halhatatlan nemzeti és világirodalmi becsű műveket.

Ennél a témánál néhány svájci „illetőségű” német íróknak a neve jut eszembe: Gottfried Keller, K. F. Meyer, Leu hold és a csak nemrég elhunyt Spitteler, — elsőrendű költők, szinte halhatatlanok mind. Közülük csak egyről lehet határozottan állítani, hogy a „svájci irodalom”-nak volt munkása: a *Zöld Henrik* kitűnő szerzőjéről, s kérdés, az ő írásaiban is értékesebbek és érdekesebbek-e azok a fejezetek, amelyek svájci életet és svájci mentalitást tükröznek, azoknál, amelyek általános emberi érzéseket és gondolatokat reviválnak? A többi három épen úgy volt Svájcban élő német poéta, mint ahogy a mieink (betűrendben Ambrus Balázstól Vidor Imréig) Vajdaságban élő magyar írók, — *et rien de plus*. Véletlen, hogy ott éltek, valamint véletlen — és pedig szerencsés véletlen — hogy ezek meg itt, köztünk, Beeskereken, Szivacon és Szuboticán élnek... Konrad Ferdinand Meyer a klasszikus veretű elbeszéléseit és formaszép verséit az Isar, a Spree vagy a Rajna mellett ugyanugy alkototta volna meg remekbe, s ugyanezt lehet megállapítani a kitűnő Spitteler és az érzékeny Leuthold szép költeményeiről. Német költők voltak ők, akik bérce hazájuknak világszép tavai körül laktak s a mi közönségünknek

dult nálunk a szellemi élet. is meg kell szokni, hogy néhány magyar író él itt, akik nem tartományi vagy megyei, de magyar irodalmat írnak, bármilyen szerényet, ugyanazon nyelven és hasonló eszközökkel, mint az irodalom többi magyarjai és a magyarság többi írói. S azért nem kell kevesebbre becsülni őket, — ellenkezőleg: *többre*. Mert, ugye, mindenütt könnyebb írni mint itt, ezen az irodalomellenes területen?

Ez a cikk már kész volt, amikor e lapok vasárnapi kitűnő vezércikkét olvastam a Népkörről, mint az itteni kulturmozgalmak középpont-

Vidovics

Írta: Sz. Szigethy Vilmos

Vidovics a vármegyeház nagyirodájában ette a keserű iróknak kenyeret, de az ott történt dolgok lényegéről igen keveset tudtak meg a külvárosi szomszédok. Ezek a jámbor népek misztikus köddel vonták be Vidovicsot, aki olykor leereszkedett hozzájuk néhány szó erejéig, főleg hogy közügyekről essen a szó. Az uccák erőfele több fokkal sárosabbak voltak, mint a belső városi részeken s fiakkeres-ember inkább megbírságot tatta magát, sem hogy eme tengerek meguszására vállalkozzék.

— Tekintetes ur, interpellálták meg Vidovicsot, volt szó városrésznünk botrányos küllegéhez?

A tekintetes ur mindig pipált és adandó alkalmakkal különösen szigorúan tudta ráncba szöktetni a szemöldökét.

— A konstellációkkal magam sem vagyok megelégedve, csak hogy ez nem a vármegye dolga, hanem a városé.

Pőfékelt egyet, aztán hozzátette: — Tudnillik mint erkölcsi testület. Azonban adandó alkalmakkal felhívom rá az allspán barátom szíves figyelmét, ő bizonyára tud nyomást gyakorolni az erkölcsi testületre.

Ugy kell ugyanis venni az eseményeket, hogy ezen a tájon a köztudat szerint csakis egy igazi barátja van az allspánnak, jelesen Vidovics Milán s ha hinni lehet a legendának — már pedig miért ne lehetne hinni! — a vármegye megnevezett feje esős őszi napokon aggodalmakkal eltelve ilt hivatalos helyiségében, többször is kijelentve:

— Hivatali gépezetünk ma aligha nem megakad, mert Milán barátom képtelen ilyen csuf időben bekövetkezni a megyére.

Polytatólag pedig ne ringassa magát senki hlu iluziókban, hogy egy vármegye kolumnáris tisztikarának — mondhatnók ugyanis, mint erkölcsi testületnek — olyan sok jóbarátja van, oh, ez már sok lenne! Árvábbak és elfogyottabbak ők az utolsó koldusnál s vakóban, megóndhatatlan probléma, hogy mi lenne belőlük, ha nem tartaná bennük a lelket Vidovics Milán, az oszlop? Mert hasonlóképpen más egyebekhez, ugyancsak a legenda szárnyán terjedt az a hírs, hogy az öregot bizalmasan oszlopnak hívták odabenn, ahol a nagy üstök rotyognak a közigazgatás boszorkánykonyháján.

Ezek a külső részek mégis a mérhetetlen büszkeséget tisztelték Vidovicsban. Megesett akárhányszor, hogy Dudinszky szürszabó teljes alázattal célzást tett olyan megtiszteltetésre, amely szerény lakását érné, ha Vidovics ott ebédelne.

Vidovics ilyenkor szaporábban fujta pipájából a füstöt.

Ami azt illeti, a főispánnál kellett ugyan ebédelnem, mégis az őn meghívását fogadom el, tisztelt szomszéd. Ne mondhasák azok a nagyurak, hogy jokenyereznek egy rongyos ebéddel. Voltam én már külön legények vendége is.

A hivatalban, (mert szakítsunk végre a legendákkal), igen fontos ressertja van Vidovicsnak. Ő másolta azokat a közgyűlési határozatokat, amelyeket felebbzettel támadtak meg, továbbá neki kellett az ilyen paksamétákat a minisztérium számára becsomagolni, gondosan örködve, hogy az utolsó szál aktáig minden rendben legyen.

Akkoriban történt, hogy Parchetich báró törvényhatósági hatalmasság megfelebbzettel egy határozatot, amely Gelb Mózesnek biztosított volna kedvezményeket. A báró örangyaloként lebegett a

járól s a magyarság Maticájáról, Vidor Imre barátomnak igen figyelemreméltó hozzászólását a vajdasági irodalom kérdéséhez, továbbá a valóban jó hírt, hogy fiatal kollégáink március 1-én havi szemlét indítanak s végül, hogy a nagytehetségű Tamás Istvánnak új könyve egyszerre három nyelven jelenik meg.

Csupa kellemes és örvendetes hír, — szinte sok egy létre, s merő cáfolat a panaszra, hogy a Vajdaságban nincsen irodalom. De éppen mert sok, nem lehet őket így (utóiratban) elintézni és méltányolni. A jövő héten talán elmondhatom, mennyire örülök, hogy ilyen pezsgésnek in-

az egész paksamétát. Állítsa ki róla a tértvényt.

Az esetre akkor derült némi fény, amikor a telekkönyvvezető eskü alatt továbbította a hírt, hogy Parchetich báró kislégl birtokát megvette Gelb Mózes. Viszont a külső részekben Dudinszky szürszabó az alábbi mondás igazát volt kénytelen elismerni:

— Rajtam, tisztán rajtam mult az egész botrány elsimítása. Mert ha én akkor nem mondom azt, kedves allspán barátom, kérlek, tartsuk vissza az ügyet mert mire jó az a nagy sletség, akkor ma az allspán fel van függesztve. De mondtam és ez volt a helyes eljárás, igaz-e szomszéd? Egy erkölcsi testületben fő az óvatosság.

Beograd gyoma

Naponta négy zázézer dinárt költ kávéra a főváros lako sága

A legutolsó számlálás szerint Beogradnak kétszázötvenezer lakosa van, a rendőrség véleménye szerint azonban ez a szám nem pontos, mert az adatok felvétele a periferiakon nem sikerült a legjobban. Egy kétszázötvenezer lakosu nagyváros gyomrába rengeteg étel és ital fér, különösen, ha olyan sokat esznek és isznak lakosai, mint a beogradiak. Beograd város lakossága *negyvenmillió dinárt fizet fogyasztási adóban és ötvenmillió dinárt költ vámra*.

Beograd sokat, nagyon sokat iszik. Négy-száz-hetvennégy korcsma, pince, bár, uzsicei kimerés árul alkoholos italokat. A negyvenmillió fogyasztási adónak a fele az alkohol fogyasztásból ered. Az elmúlt évben Beograd 8,988,379 liter bort ivott meg. A borkonsumpció a városnak kilencmillió dinár fogyasztási adót hozott. Sörre körülbelül nyolcvanmillió dinárt adott ki Beograd város közönsége, ami napi kétszázézer dinár kiadásnak felel meg. Egy év alatt kilencezer üveg pezsgőt bontottak fel.

A pálinka, a rakia, fogyasztás a következőképen alakul: 10 fokos pálinkát megittak 1,244,000 litert, 10-től 20 fokos szesz tartalmat pedig 700,000 liter mennyiségben. A 20 fokos pálinkából 366,000 liter csuszott le a garaton. Rumból, coganból és likőrből csak 63,750 liter fogyott el, amely tényleg csekélynek mondható a fenti számokhoz képest.

A tejből 14,700,000 liter fogyott el, amely 700,000 dinár fogyasztási adót hozott a fogyasztási pénztárakba. A tizen-négymillió liter tej, napi negyvenezer liter fogyasztással egyenértékű és a tej árát 4.50 dinárral számíthatjuk, akkor azt is tudjuk, hogy a beogradiak napi 180,000 dinárt adnak ki a tejért. Vajból, tejszínből naponta egyezer kiló találvevőt. Tojástartalomból huszonnégy milliót törnek fel. Hus évente négy millió kilogram mennyiségben talál fogyasztót és 670,000 kilogram halat adnak el évente.

A statisztikai adatok szerint Beogradban naponta körülbelül 265,000 csésze kávé fogy el. Nyerskávéból 390,000 kilogrammot hoznak a fővárosba, egy kiló kávéból körülbelül 250 csésze főzött kávé kerül ki, 390,000 kiló kávéból 97,500,000 csésze kávé lehet főzni, ami napi 265,000 csésze kávénak felel meg. Ha egy csésze kávé árát másfél dinárral vesszük, akkor megtudjuk, hogy a főváros naponta négy-százézer dinárt költ a kávé szenvedélyére.

Friss gyümölcs tíz millió kilós mennyiségben kerül a piacra, szárított gyümölcsöt pedig 110,000 kilót esznek meg. Zöldséget és hűvelyeseket 22 és fél millió kiló súlyban hoznak a kofák. Szőlőt 1,500,000 kilót esznek meg, citromból 204,000 kiló kell, narancsból ellenben csak 104,000 kilogramm.

A lakosság kimutatások szerint meglehetősen jól él. Aggaszt az egész statisztikában csupán csak az alkohol magas fogyasztása. Eddig Beogradban alig volt deliriosus megbetegedés, ma már elvétve egy-kettőt mégis be kell szállítani az elmegyógyintézetbe. A kávéfogyasztás szerb nemzeti szükséglet. Bécs nem fogyaszt annyi kávé, mint a 250,000 lakosu Jugoszláv főváros. És akadt olyan Radics-párti miniszter, aki a kávéfogyasztást akarta a hivatalokban megszüntetni!

— Nem kell bántani, majd átvészem.

Utitarisznya

Fáraók földjén

Mikor az európai utas Alexandriába ér, okvetlenül azt érzi, hogy egy új világba érkezett, amely jóformán semmi közösséget sem vállal Európával. Más az ég itt, más a levegő és más utja, célja van itt a gondolatnak. A külsőségek, a tetőtlen házak az utszéli pálmák, a fekete ruhájú, eltakart arcú nők (Törökországban már nem látni ilyesmit), az idegen lüktetésű zsvai, a tarka, tobzódó keleti színöröm, a bőrnek mindenféle árnyalata a sápadt szökétől a kreoln és a csokoládébarnákon át a fényes feketéig — ó igen, mindezek a külsőségek érdekesek, megkapóak, de hamarosan észre vesszük azt a sokkal nagyobb belső ellentétet, ami az egyiptomi és az északi lélek között van. Ennek az ellentétnek, vagy mondjuk különbségnek legfőbb oka mindenestre az izlám, a másik ok a hamita és afrikai rasszok tulsulva s végül harmadszor az a tiszta, meleg, derűs ég, mely a legfanyarabb európai-ból is pár év alatt békésebb, lustább, mosolygósabb embert csinál.

Már az ittartózkodás első napjaiban feltűnik az embernek ráérős gondtalan-sága, ami mindenestre szokatlan nekünk északiaknak, akik gondok, problémák alatt görnyedünk, lihegünk, sietünk mint korbácsozott, követhordó rabszolga. Itt ahogyan van ember, aki a gondot európai értelemben ismeri, itt nincsenek kódok, problémák, tépelődő és töprengő agyve-lők, olyan egyszerű itt az élet: az ég mindig kék, a föld mindig zöld, a pálma meg a narancsfa mindig hajlékos és táplálékot ad annak, aki aludni vagy enni akar. Az idő olcsó s a munka nem célja az életnek. Ha Alexandriában, de különösen Kairóban összeszámlálnák a foglalkozás nélküli egyéneket, óriási számokat kapnának. A mozgó, uccai árusoknak, a koldusoknak, a tétlen üldögélőknek, a facér idegen vezetőknek, a számar-kínálgatóknak — se szeri se száma. Egy Alexandriába érkező hajót például, amelynek talán száz utasa van, legkevesebb ezernyi tarka, fezes, turbános, kaffános, ordító, porlekedő tömeg várja és mindegyik hordári teendőket szeretne végezni, holott az utasok esomagjaait a szállodák kiküldött személyzete intézi el s így ezer benszülőtt közül legfeljebb kettőnek, háromnak akad dolga. De azért a tömeg nem oszlik el. Ideje bőven van s ezért várja a holnap vagy holnapután érkező hajót, pedig bizonyos, hogy ott sem akad semmi dolga. Mindezek ellenére itt soha sincsen munkanélküliség, nincsenek ijesztő megrázó szociális problémák, melyeknek rosszkedvű árnya majdnem minden európai nagyvárosra rátekszik, ahol csak gvárkémények füstölögnek és szakszervezetek alakulnak. Itt vídám a nyomor és problémátlan az élet.

Az északi utas, aki már kiszállt a hajó-ból és Alexandria uccáin autózik vagy a kairo-luxori expressz kényelmes koc-sijában ül, mindig azt érzi, hogy va-lamit elhagyott, hogy egy súlyos pod-gyással kevesebbet visz most magával. Az az ólmós, súlyos, keserű világszem-lélet, amely ma már minden európai em-ber sajátja, ime, most egyszerre eltűnt, az ember frissnek és könnyűnek érzi magát, mintha izzadt, terhes, téli gu-nyákat dobott volna le magáról. A leve-gő híg és szikrázik a naptól léptünk könnyű, mint sárga sárba beduálné, a narancsnak, a dizzadt déli gyümölcsök-nek eddig soha nem érzett illata szállong a gyümölcsösárus asztaláról, a számar ví-dáman aprózza lépteit a homokos asz-falton és boldog pálmák ágaskodnak a gondos angol kertek nyugodt derűjéből. A fáraók földjén vagyunk, asszonyom. S amíg csak e földet járjuk, ez a könnyű, gondtalan érzés, mely felfokozza és fe-frissíti életörömünket, állandó kísérőnké szegődik. Néhány nap múlva már észre se vesszük, hogy élünk. Az életen itt nem lehet megakadni és meditatálni. Minden leegyszerűsödik te-

kintetünkben s nem marad más teendők, mint az élet derűs, gondtalan továbbélése.

Beléharapunk hát a narancsba és az illatos, zamatos lé szinte könyökünkig esorog. Almunk oly édes, mint érett gránátalma s mikor a nap reggel vídám májusi napot ígér a zsakuk résein keresztül, a vigyorgó berberin behozza cipőket és arabul azt kívánja, hogy legyen könnyű a napunk.

A feketebőrű szolga kívánsága min-

dig teljesül. Napunk könnyű, mint tar-ka kis madár, a nagy Amon-Re, aki a fáraók homlokáról elűzte a felhőket, bőven ontja fényét és elhesegeti az ég felhőit is. A tiszta, fénytől csillogó életöröm úgy hintáz bennünket, mint ló-tuszvirágot a Nilus vize. És ajkunkról sok hosszú, fanyar, nyüggős hónap és év után végre kibuggyan ez a boldog, ká-ba, különös sóhaj:

— Könnyű az élet...

(—y.)

Párisi portrék

A Fratellini testvérek

Az évről-évre szokásos Marianne-választást az idén a második kerületi városházán tartották meg. Olyan kedélyes, vérbeli, jótekonycélu mulatság ez, móka, tánc, jókedv és éjjelkor, a színházi előadások után Páris nevesebb művészei lépnek fel a rögtönzött báli szinpadon.

A mulatságra eljöttek a Fratellini testvérek is, saját autójukon. Csinos négy-ülékes Citroen, nincs behorpadvá az oldala és nem hiányzik egy kereke sem.

Páris legnépszerűbb bohócai ők, a nevetés nagymesterei, kétezzer ember fi-

halandzsázik, úgy játszik az idegeivel, mint egy zongora virtuóz; nagyzólasai, gesztusai, füllentései, csupa tréning, művészi tőkélyre emelve. Különösen a közepső, Francois érti ördögien a mester-séget: A valóságot összecseréli a valót-lannal, a realitást az irreálissal. Egy meg-rögzött, hazug, aki zavarba jön, ha igazat szól. A polgár, aki röfögni akar, a hasizmaikat ficánkoltatni, többre becsü-li őket, mint hadvezéreit.

A buffetben lisziesen, dagadt orral, kifosztott füffel, szemmel, szájjal és kép-pel a bar-asztalhoz támaszkodva ido-

gyeli őket estéről-estére a Ciro D'hiver-ben. A lovakra senki sem kívánsi, az idomított kutyákra sem, a zöld ruhás nőre sem és a salto mortalerá sem. A Fratelliniket várják, a »röhej-triót.«

Itt, a lázas báli éjszakában ismerked-tem meg velük én is. Ahogy feltűntek a jüggöny mögött, a csöpp szinpad egy-szerre tele lett jókedvvel és ragyogás-sal, a táncoló párok egymás hegyén-hátán tolongtak, felkiabáltak hozzájuk és ők replikáztak szellemesen. Az ope-rettbretili komikusai sokkal vaskosabb eszközökkel dolgoznak. Fratelliniék in-kább a nüanszokra buknak. Egyszer sem vágta pofon egymást, egyszer sem rugtak a becsstelen fertályukba, mégis kacagott a publikum.

A mesék káros hatását a következő ötletes játékkal illusztálták:

Egy kisfiú, aki sokat olvasott a ke-délyes Mackó Mukiról, kimegy az er-dőbe. Bolyong a szelíd fák között és kirázza a hideg a félelemtől. Hirtelen megpillant egy kövér medvét. Meg-könnnyebbülten lélegzik fel:

— Ah Monsieur, ön az! Már ugy meg-ijedtem — és boldogan pacsit nyújt a mackónak, amely beléharap és jóízűen elhogyasztja a kezét.

— Bruhahahahaha! — tombolnak az emberek.

— Jó pofa! — üvölti valaki teleszáj-jal.

A terem bög és az oldalát fogja. Bos-zorkányos emberek! A kisebbik Fra-tellini csak kitérte száját. — talán sa-vanyu volt a vacsorai krémese, — mire felhorkan az ezerfejú tömeg:

— Bruhahaha!

— Mo... Mo... karja folytatni mon-danivalóját a bohóc, de az egyetemes rohej, amely az arcába fröccsen, tarká-ra forrasztja a szót. Ha komoly marad, azt is játéknak vélik, ha grimaszt vág akkor pedig tartani lehet tőle, hogy reánk szakad a menyezet. Összevissza

gálnak. Mellettük Páris főpolgármeste-re; gomblyukában a becsületrend sza-lagjával. Diskurálnak. Természetesen a főpolgármester a szerényebb, majdnem alázatosabb, aki állandóan bókol és hangsúlyozza: boldog, hogy a nagy mű-vészekkel szívhat egy levegőt. Alberto Fratellini eközül a mutat a mellére:

— Opp, pardon! Otthon felejtettem a becsületrendemet.

Ez nem vice. Fratelliniéknek becsü-letrendjük van, amelyet a francia köz-társaság elnöke ezzel a megjegyzéssel tüztöz a testvérek közös kebelére:

— Franciaország jóltevéinek.

Mert aki bennünket megkacagat, az a mi legnagyobb jóltevőnk.

Egy pillanatra sem hagyják abba a tréfalkozást. Alberto ur csacsog, kocint, sziporkázik és miközben a szépségver-sény győztesével, egy gyönyörű szőke leánnyal csokolózik, biztosít róla, hogy szereti a magyarokat.

— Szépp társasókk — mondja ma-gyarul és bevallja, hogy a vándorcikusz-szal, amely bejárta az egész világot Keeskeméten is megfordultak.

— Paprikas gulas! — fitogtatja előt-tem összes magyar tudományát és a többiek álmétkodva hallgatják a világ-járó Fratellini gagyogását.

Voltam Törökországban, Görög-országban, Angliában, Németországban — és oldalba böki a bátyját — hol is kujtorogtunk mi még?

Pál ur válasza sem méltatja. Ki az ördög emlékszik ilyen régi dolgokra? Különbben is: jobb a multat nem hány-togatni.

Egyébként született olaszok. De ők is mint annyi más idegen művész Fran-ciaországot választották második hazájuknak. És Gallia busásan fizetett ezért a kis árulásért.

— Szép vagy angyalom — ütöget hátha elősmeréssel egy kisleányt, aki közelébe férközött és szájoncsókolta.

— Merci, bieu! — pukkdlizett az édes.

A lisztes puszir bizonyára eltette em-lékbe.

A rendőrprefektus hátát teleragasztot-ta bogáncsokkal. A prefektus ingerülten felhorkan, de amikor megpillantja a krumpliorru bohócot, széles mosolyra húzódik a szája és mindenkinek elmeséli a teremben, hogy milyen tréfát csinált vele Fratellini.

Az ablak előtt tortát fogyasztott egy ismeretlen ur. Francois szemét vetett a csodás széletre. Mintha csak véletlen-ségből történt volna, rászórta szivarja hamuját, mire az ur dühösen lecsapta a tortát.

Egy légy épen vacsorázni kezdett raj-ta. Fratellini a sütemény után nyult és szegény légy kénytelen volt tovább repülni. Ez a nagy behemót komédiás szinte a szájából vette ki a falatot.

Tamás István

Szenteleky Kornél:

Az olimposz alatt

Mint csoda olyan vagy:

hatalmas hideg,

parancsoló és dermesztő.

Fanyar, poros, ásitós muzeumok után ki hitte volna,

hogy ilyen ijesztő az istenek tanyája?

Ember sose járja ormod,
csak a holdfény hull fehér fejedre
és a nap koszorút fon köréje,
Heliosz szereti gyermekeit —
de ember nem járhatja ormod,
félelmetes istenhegy.

Kicsiny vagyok és ijedten nézem
messzi, magas csucsod,
mint bábész attikai pásztor,
akit káprázatos oreádok látogattak
..[meg
lázás, eszelős álmában
ezer esztendővel ezelőtt.

Bevallott: eddig pogány voltam,
a könyvekben holt Zeuszról olvastam
és a sisakos Athéné unalmas emléke
[volt

gödfős görög óráimnak.
De most érzem hogy éltek,
tökéletesek vagytok,
ti bozontos, márvány istenek,
mostérzem szépséges, végtelen erőd
Zeusz
és most didergek zárt és örökkön élő
szépséged előtt Afrodité,
Héra meg Niké Ápterosz.

Kicsiny és hívő lettem előttem
óriás Olimposz.
Fejem ime lehajlik, mint bűnös zarán-
[doké
a szent kapu előtt.
Hiszek benned és várom szép, bölcs
[haragod

Zeusz,
s ezért letérdelek előttem,
alattad,
az Olimposz tövében
(Tempe völgye)

A legszebb a szony
arca se mentes ig n
gyakran ráncoktól, gyu-
rodésektől, vő és égtől
és egyéb bőrtisztalena-
ságtól, amelyet az éles
levegő és a hideg szo-
kott okozni.

SIMON-KREME
(Crème Simon)

használatá naponkint a még nedves bőrre, mos-
dás után, a leakisób bíhát is azonnal meg-
szünteteti és megóvjá arcána puhaságot, ru-
ganyosságát és üdéséget.

Mindenütt kapható.

SIMON KRÉM, PUDER ÉS SZAPPAN
Parfumerie Simon, 59. Fg. St. Martin, Paris

Banális történet

1.

Az éjszaka boldon kiszámíthatatlanságában úgy érezte magát, mint aki ideges nagy fájdalmak örökeje. Idegen volt a szakszofónos, dobpergéses éjszakában és azért mindig újra kereste. Nem akarta magát érdekessé tenni és nem is lett soha külön, mint minden elégtelen soatakaró jámbor. Beteljesülhetetlen vágyai, azt hitte, mérhetetlen fájdalommal töltik el, pedig csak egyszerű szomorú legény volt, aki, ha éppen meg is legyintette az élet, hamarosan kiheverte.

Blázirt, lámpába belebámuló tekintettel ült. Olykor egy-egy pillanatra találkozott tekintete a lányéval, aki rámosolygott, mert mindenki mosolygott egyszerű korlátoltságával, nagy kárminra festett száját ilyenkor szélesre húzta. Azt nem vette észre, hogy másra is mosolyog és nem látta, hogy két fájdalmas, sokat tudó ráncot takar a festék. A lány nagy barna oroszlánsörényét idegesen, rakoncátlanul rázta, hangosan felvihogott és kiitta konyakját. Megpróbálta, de hiába, nem tudta a mámor butító, mindent feledtető öntudatlanságát érezni. Mélyen összeráncolta homlokát és fanyarul megjegyzést tett a nőre. Főlfaló, nagy, álmos és fájdalmas tekintettel nézte, bámulta egész este. A nő egy-egy pillanatra ránézett, mosolygott, keresztülnézett rajta.

2.

Az egész napja. Reggel mindig fáradtan, fejfájósan, rossz szájjal kelt és hivatalába ment. Nem talált semmi értelmet és célt a munkájában. Robotos és eredmény nélküli volt a munkája és fejfájósan, bágyadtan és bágyuan mindig rá gondolt. Nappal, ha kétszemközt volt önmagával, röhögve és cinikusan hazudta, hogy nem szerelmes. Mások előtt sokat sejtetőn és célozgatva megjegyzéseket tett.

Estig az élete nem volt tisztára az övé és nem is volt igazán élet. Csak megszokott halálos unalom. Unalommal és nemtörődomséggel tette meg azt, amit éppen nagyon kellett. Legtöbbször azonban álmosan ült vagy aludt. Ilyenkor gyűjtött magának új erőt az éjszakára. Este felvette jobbik ruháját, megmosta arcát és megfésülködött.

3.

Már csak egy-két elkezeredett bohém itta az éltető, ölt italt. Szeretett volna vele komolyan beszélni. Elmondani, hogy milyen furcsa és mennyire fájdalmas ez a minden, ami itt van lomlán előtűnik. Meg szeretne volna magyarázni, hogy milyen hideg a zene és mennyire értéktelen az, amit meggyőződés nélkül tesznek. Szerette volna megértetni vele, hogy nem az a fontos, hogy megértik-e egymást, hanem a sorssá súlyosodó véletlen. Szerette volna megmutatni, hogy milyen szép és nagy a szíve és mennyire örülne, ha csak egy kicsit őszinte lenne hozzá.

Volt néha egy-egy rövid pillanata, amikor azt hitte, hogy meg tudja magát szeretetni, hogy van benne valami, ami szuggesztív erővel húzza a nőt hozzá. Meg sem akarta eszokolni, csak el akarta árasztani és besugározni szegény, elnyúlt életét egy kis derűvel. Sok, sok boldog perccel szeretne volna megajándékozni, hogy öreg, elhagyott szegényházi lakó, vagy uccai lámpák szomorú védeence, védelmet kereső ázott párja is egy pillanatra boldog és mosolygó legyen. Hogy úgy mosolyogjon, mint most, csak több őszinteséggel és fájdalommal. Szerette volna karjára kapni, kiszabadni vele az örök banális májusvégi illatos rétre és ott régi szatirként ugrádozni, bukfencet vetni előtte, hogy megkacagtassa, hogy egyszer igazán lássa nevetni. Boldognak és gondtalanul szeretne volna látni.

4.

Azon az estén is meg akarta mondani, hogy szereti. El szeretne volna sirni a fájdalmát, hogy milyen egyedül lesz, ha ő elmegy és hogy tán sohse látja többé. Tudta, hogy mire megegyeztet a meg gondolatlan idő és a kiszámíthatatlan, hideg sors összedobja őket, már nem is fog rá emlékezni. Nem fogják a kárminalkak eszébe juttatni mosolyát.

5.

Es akkor ráeszmélt arra, hogy őszinte

szerencsétlenebb, elhagyatottabb, mint a nő. Látta, hogy az élete csak önkínzás, gondolatlan mámorkeresés, tele sok szép fájdalommal. Akkor látta, hogy nem volt igaz egy érzése, gondolata sem, hogy soha őszinte nem volt, önmagához sem és hogy csak semmittevésben, önmarcangoló nagyhanguságban és hangoskodásban telt az élete. Mennyire nem volt igaz egyetlen tette, milyen galádul hazug volt minden fájdalma, akármennyire fájt is. Nem jutott soha észre,

be, hogy van még más is, mint az ő nagy szíve, hogy van másnak is egy kis boldogtalansága és egy kevés melan-kólikus szomorúsága.

6.

Elment. Nem látta a nőt, a pincérek hallongó alázatosságát, nem hallotta a zene bugyborékoló zokogását, a tangó cukrozott fájdalmát. Levette a kalapját és belopózott a hajnalba.

Harcz Mihály

ALAKOK

Tanár

(Szombat délután, a diákok boldog idillje. Utána a vasárnap, arany nyugalmával, arany lustaságával. Most fogom fölkeresni a tanár urat. Kopogok az ajtaján. A csengetyű nem szól. Figyelem magam. Valaha diákkoromban a torokban dobogott a szívem, mikor beléptem szeretve gyűlölt zsarnokaim irigylet, polgári otthonába s megpillantottam őket hálókatjukban, szivarral a szájukban. Most az érzésem merőben más. Az irgalom tog el. Két szoba-konyhás lakás. Ezzel szemben az egész lakás konyhaszaga. Ma savanyukáposztát ebédelték. A tanárné nyit altót, aki ronggyal törölgeti kezét. »Józsik« szól s a konyhából kilép a tanár ur, ő is törölgeti kezét, segít a konyhában a feleségének. Egyébként görög-latin-német szakos, az irodalom doktora 42 esztendő, halántékán már mély ördögárok és fejbuján holdudvar. Vastag ezüst óraláncot visel, tarka puhainget s nem tudni miért, fehér bálnyakkendő. Három gyermeke van, mint a népmesékben szokás.)

— Tessék helyet foglalni. (Kiszól) Bé-lus, egy széket. (Bé-lus, a kisgimnazista fia, aki fölülé ísüllő haját, széket hoz, mélyen meghajlik előtünk, mint az iskolában, aztán magunkra hagy.)

— Beszélhet, tanár ur?

— Beszéljek? (Elszántan.) Hát beszél-

lek. Előbb azonban nézzen meg. (Fájl!) Tessék kicsit megvizsgálni. Én nem tudtam, hogy ön jön, tehát nem öltöttem át az öszeresnél. (Közszemlére teszi magát.) Ez az egyetlen ruhám, a kommun alatt csináltattam, azóta eladtam ferencjózsefemet, amelyben valaha érettségiztem, mindenemet amim volt. Igen, ebben tanítok is. (Kabátja újját mutatja) Foszladozik, a feleségem olykor levágja és beszegei. Ezért olyan rövid. (Váratlanul föltakarja nadráglának rozszant, többször földözött stoppolt alapzatát.) Ezzel azonban már baj van. Állandóan ülnöm kell a katedrán, nem sétálhatok a padok között, a gyermekek észrevennek s azok barbár, kegyetlen kritikuskok. Kinevetnének. (Kimondja amit gondoltam.) Csinos madárijesztő vagyok, mi?

— (Tanácsalant.) És miért, miért?

— (Oktató módszerrel.) Ohajtja, hogy számoljunk? Rendelkezésére állok. Havi fizetésem 256 pengő, se több se kevesebb 18 éves szolgálat után. Egy tanítványom aki tavaly érettségizett, 350 pengő fizetést kap. Multkor beköttem egyik könyvem, sokaltam érte a két pengőt, beszélgetni kezdtem a könyvkötősegéddel s az elmondta, hogy hetenként 70 pengőt keres. Négy elemivel. Én pedig még mindig azzal rémitgetem a rossz nebulókat: »tanuljatok, mert az apátok inasnak ad. Nem mulatságos?

— Föltétlenül.

— Ennéfogva társaságokba nem járhatunk, nincsen ruhánk meg aztán ki kíváncsi ilyen savanyu, unalmas, elmaradt emberekre? A tanárasszonyok eselédmunkát végeznek, padlót síkálnak, olyan ripacsos a kezük, hogy szegények még egymás előtt se mutatkoznak szívesen. Feleségemnek egy vágya volt. Az, hogy fürdőszobája is legyen, a gyerekek miatt. Mindig azt ígértem, hogy varjon, majd később, ha öregebb leszek (Legyint.) Soha se lesz fürdőszobája.

— Mi a napirend?

— Reggel halbor kelek. Először ki-

tisztom az egész család cipőit. Csak nagyon kevés tanár család tarthat eselédet. Szent hordok a pincéből, ide a harmadik emeletre s csak akkor áldom a sorsomat, hogy tanár létem, hiszen lehettem volna szénhordó is és akkor állandóan szemet kellene cipelnem. Mindnyájan már fáradan, kedvetlenül érkezünk az iskolába, ott rendbe szedjük valahogy az arcunk ráncait s a katedrára ülünk. (Szigorúan rámszól) Figyel?

— (Összerezzenek, mint hajdan és karba fonom a kezemet.) Igenis tanár ur kérem.

— Hol is hagytuk el? Amint említettem (A mult órán?) a katedrára ülünk és mindennap három órát adunk szabad időnkben sokszor helyettesítünk. Egy osztályban hatvan gyermeket zsufolnak össze, akiket nemcsak tanítani, hanem fegyelmezni is kell. Elképzelheti, hogy lehet foglalkozni hatvan tanulóifjával (Igy mondta az aranyos!) Különösen nyelvi órákon, ahol az egyéni oktatás, a kifejtés a fontos. Az történi, hogy ki-nek ismerjük az apját, azt fölcsóljuk, a többiek pedig vagy jelest, vagy elégtelent kapnak. A tanterem levegője eszmörletes. Lányt csak negyvenhárom szabad fölvenni egy osztályba. Ugy látszik azt hiszik, hogy a fiúk illatosabbak. Tévednek. A tízpercekben felügyelünk. Annak előtte elbeszélgettünk tanítványainkkal, de manapság csak mogorván rendörködünk közöttük. Itthon készülünk kell az előadásra. Én a békeidőben naponta legalább három órát foglalkoztam tárgyaimmal. Ez volt legkedvesebb szórakozásom. Ilyenkor meg-megjelentek lelkiismeretem előtt a fiúk s pontosan tudtam, hogy másnap mit fogok kérdezni ettől vagy attól. Ez a szép kísérletjárás azóta megszűnt. Ma már a nevet sem tudom mindegyiknek. Hetente 300 gyakorlatot javítok itthon.

— Quem di odere...

— Nem az istenek (Fojét rázza.) Az emberek. Nem törődnek velünk. Kis társadalmi osztály vagyunk. Alig többen, mint ezren.

— Lesz-e majd ezután tanár?

— Ösztöndíjakat tüznek ki már a középiskolában. Kevés eredménnyel. Tavaly fölünk csak egyetlenegy hóboros diák ment erre a pályára.

— Ön miért lett tanár?

— Mindig tisztajelős tanuló voltam és — Isten bocsássa meg a bűnünket — volt tanárjaim tanácsolták. Három szakkból vizsgáztam, hogy minél előbb álláshoz jussak, de annak amit tanultam, sohasem vettem semmi hasznát. Évközi kellett nevelősködni vidéken, csak később neveztek ki protekcióból.

— Mégis újabb könnyítettek a helyzetükön.

— Hogyne. Hivatalosan is megengedték, hogy mi, gyakorló tanárok magánórákat vállalhassunk a diákoknál. Olyan ez kérem, mintha a bíró egyuttal ügyvéd is lehetne. Pirulva csöngetünk be a diákok lakásán, ahol minden pompásabb és szebb, mint minálunk. Aztán még ha lenne elég magánóra.

— Időnként nem kapnak jutalmat?

— Kapunk. Például eltörölték a korpótlékunkat, úgyhogy most a tanár ott végzi, ahol a bíró kezd. Egy karácsonykor ajándékkal leptek meg, kimozdították, hogy ezután nem harminc évet kell

szolgálnunk, hanem harmincötöt. (Maga elé sóhaj, mint a rab.) Harmincöt év. (Az enyhítő körülményeket nem vették figyelembe.)

— Egyesek azonban karriereket is írtak meg?

— A képviselő-tanárok. Multkor, hogy a parlamentet fölcsózták, egy képviselő-tanár abban a két hétben, mely a ház fölcsóztatása és a választások kírása között mult el, igazgató lett s most majd mint igazgató megy nyugdíjba.

— Politizálnak?

— Kenyeret akarunk.

— Milyenek a mai diákok?

— Nem érdeklődnek semmi iránt.

— Milyen játékszereket koboznak el?

— Tanári zsebuaptárakat, repülőgépeket, tankokat, melyeket maguk szerkesztenek törlögumiból, tollakból, írónokból.

— Hogy állunk a tekintélyet?

— Köszönöm, rosszul. A jobb érzésű tanulófiu csak szánalmat érezhet ilyen kopott legények iránt. (Pontosan.) A tekintély: az erkölcsi és anyagi javak folyamánya. Mihelyt elhagyják a tanintézetet, megszüntetik a köszönést. Nem veszem rossz néven töltik. Magam is így tenném.

(Nem bírom tovább. Eddig még sohasem beszéltem senkivel, akiben ennyi keserűség lappangott volna. Találkoztam inségesekkel, de azok legalább nem látták az inségüket. Ez az értelmes, művelt osztály azonban lát. Az élettan tudósai megjegyezték, hogy mikor kopaltatnak valakit, először a fölösleges hája ég el, aztán a többi szervek soványodnak le, a tüdő, máj, lép, utoljára foglye az agyvelő. Indulok, menekülök, futok innen. A tanár urnak még hatvan görög dolgozatot kell kijavítania. Iróasztalán ott a vöröstinta. Ujjai, körmei vöröstintásak. Mintha vér csorogna rájuk. A tulajdon vére.)

Kosztolányi Dezső

Kemény Simon

Csillagos éjszaka, ujhold

De szép mező, de kék mező
Nézi a sáppadi kétkedő,
S meztelen lesz a hittől.

Csupa örömkék és arany
S ezüst csillag virága van,
De jó kerek kaszáló.

A könyv azt írja ott az ég
Ott laknak a Jóistenek,
Kék tanya, szép majorság.

Ott az éjszaka volt, arat
Csillagot, csillagsugarat,
Életet, halált, békét.

Komoly, erős szántóvető,
Megfeni a friss holdat ő,
A keskeny ezüst sarlót.

Aztán hűyülve nekidől,
Kaszál, petrencéz egyedül,
Vágja a sarjut a sarló.

Gondolt-e családja, gyermekei jövőjére? Van-e életbiztosítási kötvénye?

Köszön felesége, gyermeke javára életbiztosítást! Biztos tőkebefektetés, szerencsétlenség esetén hű támasz

az életbiztosítási kötvény!

Forduljon felvilágosításért a

Rossija-Foncière

biztosító társasághoz
Su'ot'ca, Aleksandrova ul. 4.
Az intézet saját palotájában.

Délszláv emlékek az örök városban

Dalmáciai császárok emlékei a Capitoliumon

Róma, 1927 február.

Már Róma legrégebbi részében, a római birodalom hatalmát jelképező *Capitoliumon* is találkozunk délszláv vonatkozású emlékekkel. Az arkád udvarban, a sas és farkaskezecek mellett, Cola da Rrenzi néptribun bronzszobra mögött vezetnek el a lépcsők az *Ara coelithere*, ahol *Katalin* boszniai királynő van eltemetve. Itt a Capitoliumon ép úgy, mint *Petrarca* és *Tassot* a művészet babékoszorújával koronázták. *Cerva Eliás* latin költőt, akit tulajdonképpen *Crijevics*-nek hívták és szláv származású volt. A capitoliumi múzeumban őriznek egy fogadalmi emlékoszlopot is, melyet *Jovi optimo maximó-nak*, a dalmáciai római kolónia adományozott. A Split melletti *Solinban* (Salona) székelő *Diolektian* császár építette a római *Thermae*-ket, a régi Róma legpazarabb fürdőjét, az egy időben Nisben székelő *Konstantin* császár nevét pedig gyönyörű ókeresztény bazilika és fenséges diadalív örökíti meg.

A laterani mozaik

Lateráni szent János bazilikája legrégebbi temploma a keresztény Rómának. Keresztelő kápolnájában szintén jugoszláv nyomokra akadunk. A kápolna *Szent Venanciusnak* az első dalmáciai misszionáriusnak és későbbi első szoláni püspöknek nevét viseli. *IV. János* pápa, aki szintén dalmáciai származású volt (Zárában született), a VII. században Isztriába és Dalmáciába küldte *Márton* apátot, hogy összegyűjtse a népvándorlás keresztény mártírjainak csontjait. A csontok most a *Venancius-kápolnában* nyugszanak a pompás 641-ben készült mozaik padló alatt. A mozaikon ábrázolt szentek között ott van *Dujno* szoláni püspök, Split védszentjének képe is.

Szent Csiril sirja

Szent Kelemen templomának alsó, földalatti részében van a legnagyobb délszláv hittérítőnek, *Szent Cirilnek* sirja. A XI. századig ott nyugodtak Szt. Ciril csontjai, aztán a templom belső részében helyezték el s ott maradtak a XVIII. század végéig. A múlt század közepén szláv tudósok kutatni kezdték a csontokat, de már nem találták. Kiderült, hogy mikor 1798-ban *Napoleon* katonái megszállták Rómát, a templomba katonákat szállásoltak be. A katonák kiraboltak mindent, s így eltűntek a legnagyobb szláv apostol földi maradványai is, melyek az oltárkövek voltak elhelyezve. Az alsótemplomban csak még egy a IX. századból való fali festmény emlékeztet a sirra. *Szent Cirilt* ábrázolja teljes püspöki ornátusban, amint egy könyvvel a kezében, Krisztus trónja elé lép. Alig olvashatóan, a következő felírás van alatta: *«Mondd oh olvasó, adda néstén örök nyugalmat a bűnös Cirilnek — Amen!»* 1882-ben, XIII. Leó pápa kívánságára külön kápolnát építettek a szláv térítők tiszteletére. A költségeket a pápa, *Strossmayer* püspök és a *Szent Jeromos intézet* fedezte. Az oltárkép XIII. Leót ábrázolja, amint a templomot az Ur lába elé teszi. Krisztus mellett a képen *Ciril* és *Metod* állnak. A templomban a XVII. században ír dominikánusok telepedtek le s most az ő rendjükről nevezik el a templomot. Érdekes, hogy *Szent Ciril* sírját leginkább bolgárok látogatják s most is ott díszleg a síron egy bolgár nemzeti szállagos virágcsokor.

Fruska Gora és Monte Celio

Nem messze a dominikánus templomtól, a *Monte Celion* emelkedik egy másik szláv templom. Ágoston rendi nővérek kolostora van mellette s ök tartják karban a templomot is. Négy szent csontjai porladnak itt: *Severius*, *Severianus*, *Carphorius* és *Victorinus* római katonáké, akik a *Fruska Gora* (Szerém-ség) kőbányáiban dolgoztak *Diolektian* császár idejében. Követ törtek *Diolektian* spliti palotájához, de rájöttek, hogy titokban keresztények és ezért vértanúhalált szenvedtek. A *«négy szent bazilikája»*, ez a neve a templomnak, az V. században épült, sokat szenvedett a földérgestől, s csak 1914-ben restaurálták alaposan.

Aventinói Zsitkovics Péter

A *Monte Aventinon* van a *Santa Sabina*-templom. Az V. században épült. Építője a bejárat feletti felirat szerint: *«Haec, quae miraris, fundavit presbyter urbis Illirica de gente Petrus.»* Ez az Illir Péter a dalmáciai Peljesac szigeten fekvő *Zakotorac* községben született a *Zsitkovics-családból*. A templomnak

más nevezetessége is van. Itt élt *Szent Domonkos* és itt találkozott *Assisi Szent Perencsel*.

Ad S. Sebastianum

A katakombák fölött van a *Szent Sebestyén* vértanu emlékére épült templom. Szláv vonatkozású nevezetessége az, hogy itt nyugszanak *Szent Quirinus* hamvai. *Quirinus* vértanu püspöke volt a római Siscianának, a mai Sisaknak. Holttestét egy ideig *Szombathelyen* őrizték és csak a középkorban szállították Rómába. *Szent Quirinus* ma védőszentje *Krk* szigetének és *krki* püspökségnek.

A szent Jeromos templom

Mint sok katolikus népnek, úgy a horvátoknak is van Rómában nemzeti templomuk, a *Szent Jeromos* templom és a róla elnevezett egyházi intézet (*S. Hieronymus degli Illirici o Schiavoni*). A középkorban sok szláv élt *Borgo Vecchio di San Pietro* városrészben és közelegüket *«La communita della natione illirica o sebiavona»-nak* hívták. 1450-ben templomot és hospiciumot építettek maguknak, hogy a szegényebb zarándokoknak menedéket nyújthassanak. A templomot és hospiciumot *Dalmácia védnökéről Szent Jeromosról* nevezték el. Sok gazdag ember bő ajándékkal látta el így *Katalin* bosnyák királynő, *Pantin* trojiri polgár, *Jeromos* potomljei plébános, *Trojir* és *Dubrovnik* városa és mások. A pápák is bőkezűen gondoskodtak a szláv nemzeti templomról, különösen pedig *IV. Pius* pápa, a volt dubrovnik érsek, *V. Sixtus* és *VIII. Orbán*.

A *Szent Jeromos* templom a nagy bazilikák után Róma egyik lelegegységesebb temploma. Falait *Gagliardi*, *Baglione*, *Guidotti* és *Guerra* képei díszítik. A sok siremlék közül feltűnik *Gucsetics* *Pál* dubrovnik pápai követ és író sirja. Itt nyugszanak továbbá díszes sírkövek alatt *Barakovics* *György* óhorvát költő, aki zárai származású, *Lucio Ivan* trojiri horvát történetíró, *Gradies* *István* dubrovnik apát, a vatikánus könyvtár prefekusa, *Paulina*, *Katalin* bosnyák királynő udvarhölgye és mások

P. O.

Szen elek Kornél:

A hold Athénben

ugy kelt fel a *Filopapposz* mögül,
mint pufók gyermek,

ki tulsoká aludt bölcsőjében.

Azután arca csudálkozó, töprengő

és egyre komorabb lesz,

mintha emlékezne.

Ugyiltszik keres valamit

ez az örök, ábrándos gyermek.

Emlékezik és keres valamit,

egyre feljebb és feljebb ágaskodik,

bekandkál a *Propileákba* és

kutató tekintete átszítál

a *Parthéon* oszlopain.

Kit keres vajon

ez a sokat látott, világos arc,

ez az ősi tükör,

melyben végtelen messzi multak süllyedtek el

títkos nyomtalansággal?

Talán a keresu szüzeket keresi

vagy a magashomloku athéni polgárokat

a panathénák hiboros, baréros zenéjét

a régi fényt, a régi lángot,

melyből már semmi sem maradt...

A hold ámuló arca

most látja csak a mulandóságot,

minden idők legnagyobb Istenét

szírára torzul a pufók gyermekarc.

Ugy felhőske azonban

ébkendő módjára

leve eltakarja

rivó, ráncos, torz grimaszát.

Nem illik ugyanis,

hogy ilyen nagy égi hatalmasságok

kicsinyes érzékenyülését

észre vegye a világ.

ELEVENEK TÜLEKEDESE HOLTAK KÖRÜL

Páris, február hó

Kiváncsiság? hisztéria? az izgalmaknak bizarr skálái, amik még meg tudják borzolni az elhunyt idegzeteket?

Páris embervadonjában mindig is tanáztak elvadult falkák, akik hajlamosan szaglászta a felokozott nyugtalanúságokat. Ismerjük a megfakult multból a romantikává fejlesztett borzalmat, a mikor még a *Morgue* volt hajlék helyébe a *tivornyás* Párisnak. Ez az izgalom lassacskán megkopott, lebágyait, alakultak helyébe frissebb szaturálások és javában lobognak rőt színezetűekkel az újabb tanyák, ahol a ki nem elégtől képdervisek megtalálják a szédült örömeiket. A kokain-vermektől kezdve a női bochanállak egzotációjáig, a szomju eserkész megfélemlent mindent, amit eltorzító vágyakozásaival megáhitani tud.

Művez tulajdonképpen: a titkos szab-

láz. Izlelik, szüresülők főként a Páris járó önmaguktól is elsodort idegenek.

Az ép emberek elől eltakart sablonból is kivirít e hallgatóknak ama passzív, hogy mindinkább szeretik megkörnyékeznél Páris halotthamvasztó intézményét, ahová egyébként városi hatóság engedély nélkül nem juthat be az idegen. És a nyugtalanok fortélyt, erőszakosságot is megkísérelnek, csak hogy a maglyát, emberekkel a kelyhekben, megbámullják.

Ez lenne tehát az átcsereit, divatos mai *Morgue*...

Elgondoltuk, hogy megtekintjük a szabályszerűségnek e nevezetes birodalmát, mely

tettek maguknak, hogy a szegényebb zarándokoknak menedéket nyújthassanak. A templomot és hospiciumot *Dalmácia védnökéről Szent Jeromosról* nevezték el. Sok gazdag ember bő ajándékkal látta el így *Katalin* bosnyák királynő, *Pantin* trojiri polgár, *Jeromos* potomljei plébános, *Trojir* és *Dubrovnik* városa és mások. A pápák is bőkezűen gondoskodtak a szláv nemzeti templomról, különösen pedig *IV. Pius* pápa, a volt dubrovnik érsek, *V. Sixtus* és *VIII. Orbán*.

A *Szent Jeromos* templom a nagy bazilikák után Róma egyik lelegegységesebb temploma. Falait *Gagliardi*, *Baglione*, *Guidotti* és *Guerra* képei díszítik. A sok siremlék közül feltűnik *Gucsetics* *Pál* dubrovnik pápai követ és író sirja. Itt nyugszanak továbbá díszes sírkövek alatt *Barakovics* *György* óhorvát költő, aki zárai származású, *Lucio Ivan* trojiri horvát történetíró, *Gradies* *István* dubrovnik apát, a vatikánus könyvtár prefekusa, *Paulina*, *Katalin* bosnyák királynő udvarhölgye és mások

Vezetőnk szaporán referál, képviselők, ügyvédek, festők, írók, főként idegenek, akik elhamvasztják magukat, na meg a Szajnából kifogott öngyilkosokat is idehozzák, valamint a kórházak is küldenek naponta 14—15 halottat, akiknek nincs hozzátartozójuk, meg tudjuk, hogy itt is vannak rangosztályok, 400, 300, 250 frankba kerül az egyszerűbb, ceremóniásabb hamvasztás, a katonákat ingyen égetik el, a forgalom elég nagy, a hamvakat őrző *Columbariumot* évenként rovincsolják és amely rekeszért a hozzátartozók nem fizetnek, onnan a hajdani embert rejtő szelencéket kivesszik és eltemetik a közös sírba.

Előadónk a majolika koporsóra mutat. Fölnívált bennünket az emelvényre megmutatja, hogy a porcellán hüvelyből hogyan emelik ki a fakoporsót. A tűzgönyt lebecsülték. A gyászoló gyülekezett a hamvasztásból nem láthat semmit. A fakoporsót ráhelyezik az acéllapra, kerekén átgördítik egy másik terembe, ahol várakozik a nagy kazán.

Perzselő, levegőtlen hőség a boltozatos teremben, a kazánt éjjel-nappal fűtik. Szives ember a kalauzunk.

— Tessék... nevetés grimasszal, szolgálatkészen a vascsigával fölrántja a nagy kazán ajtaját.

Parázslék odabenn a zsarátokhegy, fölötté, előtte, mögötte lángnyalábok hánytorognak és olyan forróság csap felénk, hogy hátrálni kell... 1600 fok celzius várja a halottat, aki nem akarta a harminc-nyolcvan évi porladást, viszont itt negyvenöt perc alatt eléri az enyészetet.

Tekintetverő, verejtékontó, nyugalmat, biztonságot döntő ez a szembeke-rülés a tátony, rettenetes szájjal.

Aha! Az érzés már borzolódik...

A gördülő acéllap (inkább tepsí a formája) könnyedén bekocsikázik a hullával a kazánba és megkezdődik a hamvasztás. Mire bennünket oktat a tűzmester, már tíz embert forgatott meg a kemencében.

Ugyancsak, mindent közlő pedantériával a földre mutat.

Tíz szelence, urna összevissza a fal mentén a zuglakban: tíz ember!

Két-három arasz a terjedelmük és elér bennük a jegenyemagas, a mázsa-széles, a csillagok felé tekintő, az összeroszkadó — kicsi edényben hanyatlak össze minden.

Bolygató különösség a friss szelencék mindenfelől, el is vonjuk a tekintetünket, a tepsí-kocsit nézzük, a pályaut leg-elejen áll, nagyobb vedrek mellett és a vedrek teltele soha nem látott, fantasztikusra formált, sokszínű forgácsal.

Kérdjük a franciát:

— Mi ez?

Precizen válaszol:

— Csont...

Elmondja, hogy a hamvasztás nem emészt el teljesen az embert, a negyvenöt perc után kihúzzák a tepsit a kazánból és a hamvakból kiválasztják, ami megmaradt a halottból... pörkölt csont, zsugorodott forgács, tajtékcsinál opálos arabeszk. Ugy, amint tetézve a vedrekben látható.

Napok óta felgyűjtött hulladék...

Az urnák a sarokban hallgatag szemléltetik az elmulást, de ezek a vedrek... sipolnak a sipcsontok, ijedelmes örvény, ahogy beléje tekintünk.

Felfűtött nagyon ez a terem, a látványossága is annyira megröhanó, zsúfolt, hogy kilebb igyekezzünk. A szapora beszédű francia a nyomunkban, én már mennék, tul a kietlenségeken magukra hagyva az élenkülő kíváncsiakat, de vezetőnk vonszol magával, pince-boltozatosok alatt állunk.

Kalauzunk száján gözölög a szó és egyéb, nem hallgatom, a kelletlenség elkaroló pántjait veszem észre magamon, homályos színezetű ez a pince, kazamata-féle, topogok benne türelmetlenül, errebb-arrább indulnék, minduntalan megbollik a lábam, beleütöközöm a tárgyba, a nem látott akadályokba, magam elé tekintek, sűrű a homály, fikszirozom a sötétséget, mdr sdrgul a padozat a lábam körül, már látom amibe minduntalan beleütöközöm: koporsók...

Cinikus nevetéssel csittitja franciánk, a megrettenésünket:

— Ut hullák a Szajnából, kórházakból... Várnak, amig sorrakerülnek...

Várnak... a holtak közönvével, árva ismeretlenek, a hamvasztás előtt már a másik évenszettel, melynek áramlását érezzük...

Borravaló, menekülés, megrendült lélekezés a *Columbarium* fensikáján.

A halottraktár bejárata előtt, férfiak, nők tanácsoknak, a másik egyenruhás férfival.

Elindulnak.

Milven szomorú tünemény olvok az ember, akár holtan, akár elevenen...

Révész Béla

P. Gergely Boriska:

Betük vándorutján

Bucsutlan indulás dérutott küszöbén
szemem csak önszivemrelagyszát könnyet,
árnyékos oldal fakó vazallusát
nem hívja, nem várja, nem biztatja,
nem indítja
se szelid lámpafény, sem a csillagok.

Szobrom a napos téren még gyáván hív,
piros sziveket rajzol a fehér semmibe,
de én törrel döttem át valamennyit,
mert tovább huz innen zsarnok akarása
a vállalt igának
és tonk szabadság hazudik telém kék eget.

Minden pillanat egy-egy gyilkos ütés,
rég halott már a tegnapiok szent láza!
Koporsója szinarany és nagyon nehéz,
de mindenki maga cipeli terhét,
kinek utijegyét
árnyékos oldalra bélyegezte sorsa.

Gyatra gyepőlők csengő ostora
nem vérez, nem nevel, nem segít,
nem fáj, nem használ, nem gyógyít, Vadit.
Ököt nevel a csodák hajnalára és
mérgezett mosolyt,
ami nem tett még szebbé holnapot soha.

Sötét van. Mindenki napnak hiszi a tükrét
és egész életét bele neveti vagy sirja.
Igy zuzta ezerarcúra isten a földet,
talán mert az ember válla nem bírta el
a bu és öröm láncát,
ha — mint a nap — egybe ölelné a világot.

Torz a képe minden fájdalomnak
és rut igazság önmagunkért sirni.
Mégis igazság és a szív nem közöntlet,
hogy akárki gyászlobogóját hazudja
ki a homlokára,
és önmagát mindenki legszebben siratja.

Szavak muró és meddő vándorutján
hűbá a vas szív, kő arc vértje,
vak kordéja vagyok hazug motyóknak,
a végtelenbe futó ingó pallón,
mint sunyi suhancok,
mint ártatlan angyalok himbálnak utattam.

**„Feleségül vennék
urileányt**

jöfizetésü apától származó
három gyerekkel...“

Moszkva, február.

Szovjetország mérőföldes csizmákkal halad. A nők egyenjogúsításából ma már szinte a női nem diktatúrája fejlődött ki és a szegény háttérbe szorított férfiak kézzel-lábbal igyekeznek védekezni a szovjet »modern házassági törvényei« ellen.

Az ukránai szovjet tartja jelenleg a rekordot. Itt ma a szó legszorosabb értelmében meg lehet valakét házastitani anélkül, hogy megkérdeznék, akire házasságnak. A derek polgár nyugodtan ül otthonában és örül az aranyzabadságnak, amikor az anyakönyvi hivatal postán értesíti, hogy ekkor és ekkor házasságot kötött.

Az új ukrán törvény ugyanis megengedi az egyoldali házasságot is. Mindenkinck joga van törvényesíteni egy már fennálló viszonyt.

A házassági helyzet különben is erősen megváltozott Oroszországban. A törvény szigorúan előírja, hogy a férfi keresetének egyharmadát köteles a házasságon kívül született gyermeke javára adni. Ennek a törvénynek az életbelépése óta az orosz férfiak nagyon is megfontolnak minden apró kalandot. Oroszországban ugyanis egy új foglalkozási ág alakult ki, a tartásdíjas nőké. Ha egy nőnek gyereke születik, akkor egytől tízennyolc évig gondtalanul élhet a gyermek számára megítélt tartásdíjából.

Ez a ferde helyzet már egész eszmó anekdotára adott alkalmat. Például: valaki egy gazdag partit keres, olyan nőt, akinek magasabb hivatalnokoktól már három gyermeke van.

Vagy például egy hölgy naplójából: »Ha még egy gyermekem születik, akkor végre egybekelhetünk imádot Szergejemmel.«

Ez a tartásdíjra való spekuláció ma már valószínűs átök Oroszországra nézve. A szovjet egyik parasztképviselője

a legutóbbi ülések egyikén így beszélt: — Ezelőtt az apa kidobta lányát, ha házasságon kívül gyereke született. Most boldog, ha a lánya törvénytelen gyermeknek ad életet, ellenben szigorúan vigyáz, hogy a fia erkölcsi életet éljen, mert ez viszont pénzbe kerülne.

Oroszországban odáig jutottak, hogy valósággal a nők ostromolják a férfiakat. A szerepek felcserélődtek. Az ifjú szemérmesen visszavonul, hogy ha a leány avanszokat tesz neki. Mert az ifjú lelki szemei előtt ott látja a néptörvényeseket, mely könyörtelenül lefoglalja sovány jóvedelmének egyharmadát.

Ferenczy György:

Két vers

De szeretném,
ha pogányok Istene lennék,
bálvány, ki előtt leborulnak mind a hívők.
Kemény kőből faragták volna testem
és állanék ott mint Ganges-parti
Szent,
hatalmasan, megmozdíthatatlanul
s versenyre kelnék a Himalájával.
Nem emelném fel két karom,
nem csókolna többé csókot szám
és elfelejteném a szeretkezést.
Ott állanék évszázadokon át,
megbűnhödnék mindent, amiért bűnhödnöm kell,
céda éjszakám, hitetlen hitem
leimádkozná helyettem a Nép.
Elfelejtetem Párist, hol boldognak hittem magam
és megtanultam a szerelmet,
Rómát, Budapestet, Berlint
és mindent, mindent, ami é'temben Bün.

En vagyok a Férfi.
Tudás, hatalom, erőszak.
En vagyok a Tökéletes-ember, kit mint elérhetlent
csodáltak százezrek.
Szomokingom Londonban szabták, chypretől illatos
a testem.

Te vagy az Asszony.
Fenség, Istennő Glória.
Te vagy az Esményi-asszony, amilyent még kőbe
nem faragott mester.

S ha ketten ott fetrengünk a perzsa szőnyegen, ha
csókszomjas számmal fellatom a tested
az a Szeretem.

**Nyolcszáz éve ismerik
az influenza-járványt**

Az influenza-járvány történeti összefoglalása

Az egész világon végigvonuló spanyol-, influenza-, »Blitz kataris«-járvány aktuálissá teszi azt a kérdést, hogy mióta ismerik ezt a veszedelmes gyorsan terjedő járványt.

Dr. Herceg Árpád budapesti orvos az egyik budapesti orvosi szaklapban igen figyelemreméltó és orvosi körökön kívül állók érdeklődésére is számotartó cikkben foglalkozik ennek a járványnak történetével.

Az érdekes cikk írja megállapítja, hogy a járványos fertőző betegségeknek meg van a maguk története, némelyik ősidők óta befészkelte magát egyes vidékeken, másik bevándorolt, míg a harmadik hirtelen nagy pusztítást végez, azután ismét eltűnik a homályban. Szerinte egyike a legérdekesebb járványoknak az influenza, mely több százados multra tekinthet vissza és különböző jellegű volt, egyszer tifuszos, más-szor a katarhalis vagy más formája kerekedett felül.

Jelenlegi neve Sir John Peringletől (1707—1782) származik. Etimológiailag Perinele azt akarta kifejezni, hogy a betegség áradatként előntötte az országot a királyi palotától a parasztkönyv-ig. A betegség azonban sokkal régebb, mint a jelenlegi neve sőt az orvosi tudomány a történetéről egész kötetrevalót írvetett fel. A betegség története, hiteles feljegyzések tanuskodnak arról, összeforrt az emberiség történetével.

Némelyek már Hippokratés és Diodor írásaiban is megtalálják vélik az influenza tüneteinek leírását. August Hirsch szerint az első európai járvány 1173-ban indult meg és söpörte végig a világot. Mások az időpontot későbbre teszik. Az

1510-iki járvány az első, amelynek lefolyásából kétségtelenül lehet az influenzára következtetni. Ez a járvány Malta szigetéről indult ki. Az 1557-iki járvány egész Európán végigvonult, Franciaországban és Hollandiában ugyszólván senkit sem kímélt. A következő 1580-iki járvány Keletről jött és különböző neveket adott neki. Ez alkalommal gasztrikus volt a járvány-jellege. A járványt érvágásokkal kezelték, de igen rossz tapasztalatokat eszközöltek ennél a kezelési módnál. 1593-ban is európai epidémia pusztított. 1626-ban csak Dél-Európában, főleg a Balkánon lépett fel. 1647-ben Nyugat-Európában, 1657-ben és 1658-ban, majd 1675-ik évben Angliában, Németországban, Ausztriában és Magyarországon hatalmasodott el. 1686-ban és 1693-ban ismét Angliában, de Franciaországban és Hollandiában is.

A XVIII. században először 1709-ben és 1712-ben jelentkezett és a legtöbb európai országon végigszólt. Az 1729—1730-as epidémia kétségtelenül Keletről jött és Nápolyban ért véget.

A keletről nyugatra, a délről északra vezetett irány illegettes utia az influenza-járványoknak. 1732-ben újból Oroszországból indult ki és Angliába és Spanyolországba hatolt, sőt az amerikai kontinensen is elterjedt. 1734—37-ig hol itt, hol ott lépett fel. Olaszországban és Angliában súlyos komplikációkkal járt, leginkább azvvelői tünetekkel (delírium és érzékszervi zavarok), másutt bőrelváltozással (hólyagos kiütés) járt, de halálozási aránya nem volt nagy. A XVIII. században még ezeken kívül többször volt influenza. A század legnagyobb járványa 1781—82-ben dühöngött.

ez is Keletről jött és pedig Kelet-Indiából. Oroszországon keresztül és ezeken az években voltak városok, ahol minden lakós megkapta a járványt.

A XVIII. században kapta a betegség a franciáktól a »grippe«, az angoloktól az »influenza« és a németektől a »Blitzkataris« nevet.

A XIX. század első felében csak igen rövid ideig maradt el a betegség és Amerikában is pusztított. 1830—1833-ig uiabb világiárványt okozott, amely Kinából indult ki és Polinézián, illetőleg Oroszországon keresztül Németországot kereste fel. 1830 végén már Spanyolország lakosságát irtotta és innen Észak-Amerikába hatolt. 1831-ben Ausztriában és Magyarországon gázolt végig. 1832-ben ismét Amerikában találjuk és 1833-ban uiabb járványhullám szöszöldött végig. Oroszországból kiindulva, egész Európán, Egintomon és Szírián. 1836-ban Ausztráliából indult ki a járvány és 1837-ig tartott. Ezt a járványt szokatlan nagy halandóság jellemezte, mely főleg a városokban szedte áldozatait. 1846-48-ig Európát járta be. 1848-ban Észak-Amerikát és Nyugat-Indiát. További influenzajárványok voltak: 1850—51, 1855, 1857—58, 1874—75. években.

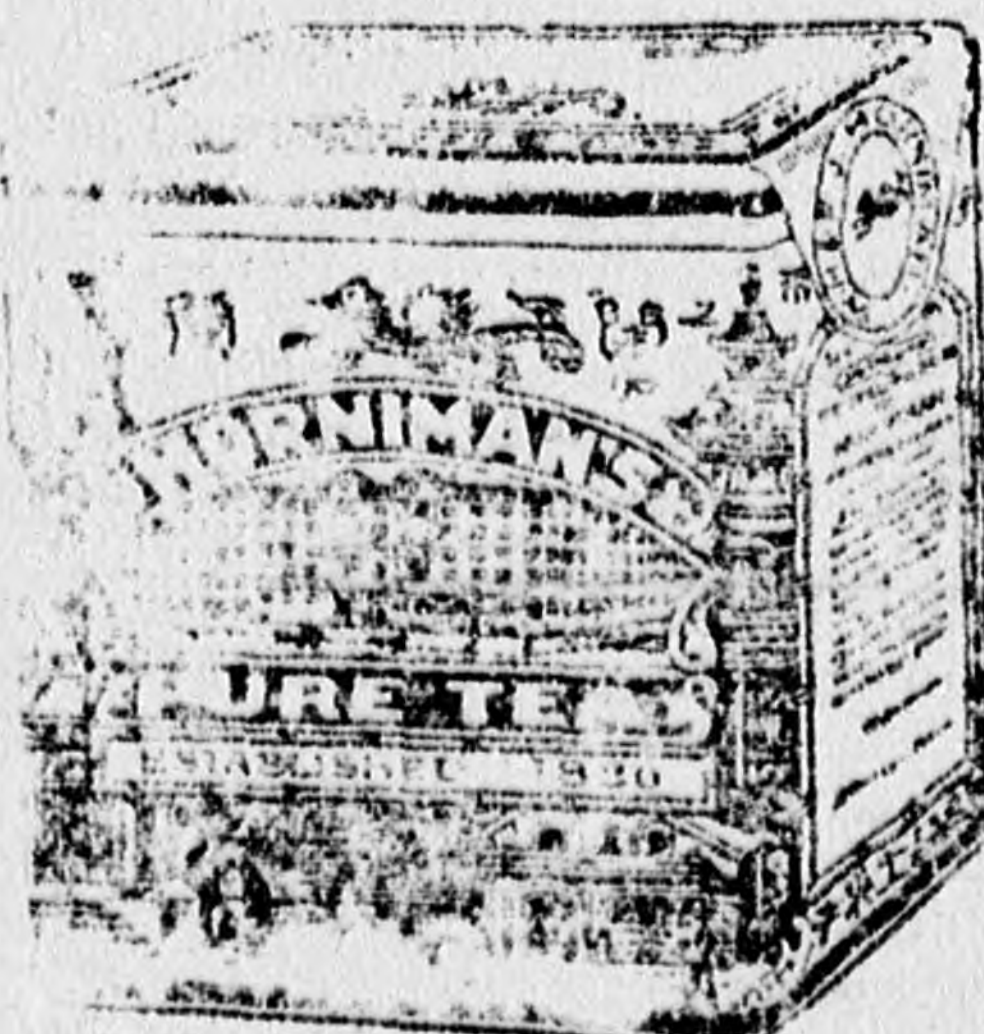
A világtörténelem legnagyobb influenzajárványa az 1889—1900-as években volt. Ennek nyomán beható tanulmányok készültek, míg 1892-ben Richard Pfeiffer az influenzabacillust felfedezte. Ez a nagy influenzajárvány is Ázsiából: Turkenstánból indult ki és Magyarországon szedte áldozatait. Azóta is szörvénvosan állandóan közöttünk van és időközökben tömeges megbetegedéseket okoz és tulajdonképeni járványos jellegűt ölt. Ismeretes az a nagy pusztítás, amelyet 1918—1919-ben véghezvitt. Azóta ismételten fellépett főleg Nyugat-Európában. A jelenlegi járvány megérkezését is előre lehetett tudni, csak épp nem volt rá mód, azt megakadályozni.

Az orvosi tudomány nem állt meg Pfeiffer tanár influenza bacillusnál és tovább kutatott és megállapította, hogy nem is a Pfeiffer-bacillus a kór okozója, mert egészséges embereknel járvány nélkül is fellelhető, hanem valamely ismeretlen »filtrálható vírus« az okozója, amint azt Bálint tanár is állítja.

A londoni Institute for Medical Researchban Brownlee azt a számítási eredményt kapta, hogy 33 hetes ciklusokban következnek egymásután az influenzajárványok tetőfokai (legtöbb megbetegedés), vagyis ahol január utolsó heteiben járvány volt, ott szeptember közepé táján ismét tetőfokát éri el valamely járvány, míg Spear szerint csak a következő év áprilisában. Az eddigi tapasztalatok szerint a járványok elején a megbetegedések lefolyása könnyebb természetű és csak később mérgesedik el.

Eddig kevés remény van arra, hogy az influenzáról való ismeretek annyira fejlődnek, hogy a további járványokat tudományos mekökoláson alapuló eszközökkel meg lehessen előzni, vagy legalább is feltartóztatni, mint azt a pestis esetekben a patkányok irtásával, kole-ránál a táplálékok, főleg a víz csiramentesítésével vagy a kiütéses tifusznál a tetűktől való óvakodással érhetjük el a betegségeket.

WIMMANS TEA
LONDON

101 ÉV ÖTA A LEGJOBB
VEZÉRKÉPVISELET:
ADOLF SCHOSBERGER
NOVISAD 10527

Shakespeare az uccán

Nick Carter, Sobri Jóska és Courts Mahler vezetnek az uccai könyvpiacon

Gyermekkorom kedves olvasmányát, a Nick Cartert, az amerikai detektívkirály észbontó és vérdermesztő kalandjait rejtő füzeteket a Bene Szudareviceva-utcának a nagytemplom felé néző oldalán pillantottam meg. A piros és fekete ponyva rámmetett. Elfordítottam a fejemet, de a holt kéz utánam nyult és belekapaszkodott a kabátom sarkába. A holt kéz bosszúja. Igen. Ez az a szenzációs füzet, melyben Nick Carter-hosszu tusa után karddal leszeli a Willingtoni Jack balkezét. Eszembe jut a diákkorom, amikor az iskolában a pad alatt a hittankönyv helyett a Cartert olvastam, aki a Patsyval és Chick Carterrel, hogy a zseniális Ten Itchyt ne is mondjam, sorra gyilkolászta és villamoszékbe juttatta a hasfel-metsző Jaguárt és elfogta Quartz doktort, négy kötetben.

Most újra itt van a jeles detektív. Pedig azt hittem, a háborúval együtt ez is eltűnt. De tévedtem. Buffalo Bill, Tom Pick és Nick Carter élnek — és úgy veszik és olvassák, mintha az örök élet titkát tárná fel a halandók előtt.

Az előadó orosz emigránstól megtudtam Nick Carter és társai feltámadását, Nick Carter ugyanis megunta a láda poros fenekét és mivelhogy — lelkiaplálékra van szüksége a facér piécének és a kalandos vérű masamodlányoknak, az üzleti érzékkel bőven megáldott orosz piacra dobta a ponyvákat.

— És hogy egy ilyen vacak? — kérdeztem tőle szívdobogva, mert én biz annakidején 70 fillérért vettem darabját.

— Tri dinár!

És elém hozta az egész kollektiót. Bizonyára jó vevőnek nézett. Lapozgattam. A kék halál, A postakocsi réme, Az örült spanyol rémtette, aztán 100-ik a jubileumi szám — Hogyan lett Nick Carterből detektív? A démon, A vörös ház titka.

— Sok ezért 3 dinár — szóltam bizalmasan, mire az öreg magyarzni kezdte, hogy azt az élvezetet, melyet egy ilyen »mű« kielvása okoz, nem is lehet megfizetni és hogy nem győzi utánpótolni a »műveket«, annyian keresik. A továbbiakban kiderült, hogy »kafapos« nagyságok is veszik a ponyvákat — fogfájás ellen. Tudniillik míg az idegek a borzalmaktól reszketnek, az alatt a fogidegek fájdalma csillapodik. Eszerint ebben az uccai könyvkereskedésben megtalálhatók az összes betegségek orvosságai. Courts Mahlert (van belőle vagy ezer) lázas betegségeknek limonádénak használják. Hamburgernének a Grófnő szerelme, vagy egy éjszaka története című langyos regénye az előadó receptkönyvében — *almatlanság ellen* — rovatban szerepel. Ettől a »műfénétől« ugyanis kilencven percentes álomba merül az ember. Crocer kiváló regényeit — gözben ne olvasd! — vészjellel látta el a praktikus orosz. Ugyanis ettől a »klasszikustól« a hideg is kirázza az embert, ami ilyen járványos spanyol időben nem ajánlatos. Viszont az életuntak legbiztosabban egy Marlitt regényimitáció kivonattal távozhatnak el a földről. Ezek a felsorolt cirkusz-ponyvákon kívül még sok említésre méltó dolog van, melyek közül nem utolsó Sobri Jóska élete. A komoly könyveket egy megsárgult Gazdák naptára 1922-ből és egy tarifakimutatási közlöny képviseli.

A könyvek és a ponyva-füzetek közé betemetve rábukkantam egy Shakespeare kötetre. Coriolanus. Dákkoromban kellett volna olvasni, de én elblicceltem és csak a tartalmát tanultam meg.

— Miért dugja el? Ez jó könyv.

— Nem veszik, ez már két éve itt hever — legyint az orosz.

Felnyitóm a könyv tetjét. Az első oldalon gyerekes írással ez áll: Nagy Ferenc könyveiből. 1907. Nagy Ferenc. *Hol lehet ma Nagy Ferenc, aki 20 év*

vel ezelőtt talán születése napjára kapta a könyvet és kölcsönadta a barátjának, aki viszont a barátjának adta, aki unalmasnak találta... és a Shakespeare így jutott a Marlitték és Nick Carterek közé.

— Hogy adja ezt a Sekszpiert öregem? Az orosz rámbámult. Nem hitt a kérdésnek. Tétovázott. Gondolkozott, hogy mit lehet kérni egy ilyen régi könyvért.

— Amennyit ad — bökte ki végül és nagyot lélezett. Örült, hogy így kitért a komplikált kérdés elől. Én viszont

nem akartam igérni. Kiváncsi voltam, hogy a ponyvák és a Courts Mahlerék árusítója mennyit kér a Coriolanus-ért.

Az orosz a könyvet forgatta, de arcan látszott, hogy viaskodik önmagával. Nem akart rajta nyerni, de veszíteni se.

— Öt dinár!

Kifizettem és mosolyogtam. Az orosz egészen megkönnyebbült és kíváncsian megkérdezte, hogy ennyi érdekes és jó könyv közül, miért éppen a »legrosszabbat« választottam. (+)

Szakszofon vagy cimbalom?

Mit mond a Jazz-band a cigányzenéről és mit mond milderre a cigányprimás?

Amióta a jazzband meghódította a világot — régen rossz a cigányoknak. San-Franciskótól Tokióig és a Déli Sarktól az az Északi Sarkig a jazz-zene észbontó ütemre táncolnak az emberek. Az ábrándos cigányzene lepasszolt, a

— Dehogy — legyint Benedek — nagyon szeretem, a szívem majd ki ugrik, mikor a nótámat halom, melynek minden hangja csupa bánat, keserűség, fájdalom... talán nem is muzsikálnak, talán csak én álmodom... ugy-e szép?

melódiákra senki sem kíváncsi, a cigányzenekar csak egzotikumnak maradt meg a nagyvárosokban. Az új generáció a néger zenekar tomboló bumsztraráján nevelkedik fel és csak a meséskönyvekben találkozik ilyen kifejezésekkel: cimbalmos, flótás, kontrás, nagybögös.

Mit mond a jazzband a cigányzenéről?

A közönség általában azt hiszi, hogy a jazzband szeretné egy kanál vízben megfőjteni a Bodrics Miskát, a Markovics Jancsit és az összes cigányzenészt, viszont a cigányzenészek szeretnék a másvilágon látni az összes szakszofonos, benzserős és dobos urakat.

Benedek Rudolfot, a Városi Kávéház jazzbandjának karmesterét a Stux ur után kérdeztem meg, hogy mi a véleménye a cigányzenéről?

— A cigányzenét nagyon szeretem — mondta Benedek Rudolf és lekasztotta

Nem felelek. Arra gondolok, amire gondolni sem mertem, tudniillik, hogy a jazzband karmestere, akit én minden melódia és szentimentális dal gyűlölőjének hittem — ilyen rajongással szól a cigányzenéről.

Benedek Rudolf azután a jazzband jövőjét beszélt és elmondotta, hogy a jazzband haladást jelent a zenekultúrában. Nem ideiglenes a jazzzene, mint sokan gondolják, hanem szépen és gyorsan fejlődő értékes muzsika, amely már eddig is sokat csiszolódott. A cigányzenéről Benedek nagyon szimpatikusan szólt. Azt mondotta, hogy a cigányzene örök, azt nem lehet kiirtani, mert egyetlen muzsika sem olyan sajtáságos, mint a cigányzene.

— Ismertem és szerettem Kóczé Antalt, de sosem beszéltem vele, mert egy időben voltunk elfoglalva — meséli a jazz-karmester — 1921-ben, mikor a jazz forradalmat csinált, Budapesten

a nyakában tüggő fehér selyemzsinóról a szakszofont. — Én nem vagyok ellensége a melódiának, arról viszont nem tehetek, hogy a publikum bomlik a jazz után. Ez különben modern divat, a közönség szereti a különösét a zenében, éppúgy, mint a divatban.

— Melyik a kedvelt nótája?

— *Jap de szépen muzsikálnak a talabál valahol* — énekl a karmester és szemel lecsukódnak. Ezre se veszi, hogy a zenekar ezalatt az *Une mainette* kesergőt húzza.

— Érdekes. Én azt hittem maga gyűlöl a nótákat.

játszottunk, akkor még földvel és kolompokkal operált a dobos és a közönség azt sem tudta, mi az a szakszofon. — Gyönyörűk voltak az első napok — beszél kipirulva az emlékek melegétől a karmester — az emberek tomboltak és a Renaissance-kávéházban az asztalok tetejéről lélekzetviasszafoltva néztek bennünket és a kevés táncoló párt az emberek.

— A cigányok bizonyosan gyűlölték — vetem közbe.

— Nem, Budapestet ma is a cigányzenészek urallják, mert Pest olyananyagára magyar, hogy ott nem tud győ-

keret verni a nyugati izü jazzband.

— Melyik volt az első sláger darab? — A legszebb tánc a simmy, a Coco és a Jacka-Hula. Erre a zenére táncol-

ták a simmyt, amely semmiben sem különbözött a charlestontól. Egyébként nagyon sok cigányzenekar félig jazzband is. Beszereztek egy zongorát és egy dobos és kész. Mert az bizonyos, hogy táncolni ma csak jazz-zenére lehet, de mulatni csak cigányzenére.

— Ismeri Markovicsot és Bodricsot? — Hogyne ismerném a Miskát és a Jancsit, jóba is vagyunk, szeretem őket, mert tudnak muzsikálni, lehet, hogy ők engem gyűlölnek... de én igazán nem tehetek róla.

— Az becszélük megbukik a jazz? — Nem létezik. A mai fiataloknak ez a zenéje, az öregeké amaz és ma a fiatalok diktálják a tempót. Ma a komoly zene nem érdekli a publikumot. Pő a feületesség! Naponta ezer új és ötletes jazz-kompozíció jelenik meg és az új darabok, ha nem is »becses értékűek«, de kedvesek és hangulatosak. Példa rá a Valencia, amely m népszerűbb, mint karmelyik klasszikus. A tömeg diktál!

Mit mond Markovics Jancsi a jazzbandról?

Mikor Markovics Jancsit, a híres cigányprimást megkérdeztem a jazzbandról — öszehuzta fekete szemöldökét.

— Szeretném a jazzbandot, szívesen hallgatom — mondja nevetve Markovics Jancsi — van két kedves darabom is a Hollywood és a Valencia.

— Szóval nem haragszik rájuk?

— Nem én! Egy évnél tovább ugyse viszik Szubottcán, pedig tölem maradhatnak, de olyan ez a zene, mint a divat, ma jó, holnap nem jó.

A régi szép időkről beszél Markovics Jancsi, amikor négy nap négy éjjel húzta a kesergőt, a pezsgő folyt és szikráztak a poharak.

— Visszajön még a régi szép idő — sóhajt a primás és int a bandának, hogy húzzák el a »Lehullott a rezgőnyárfa ezüstszinü levelét«.

Markovics Jancsi két tenyerébe hajtja fejét, egy darabig hallgat.

— Szép-e? — kérdi tőlem.

— Szép. Mulatni lehet mellette, de táncolni nem.

— Nem is baj. Gondoltam ugyan már arra is, hogy jazzbandot alakítsak, de a szívem nem engedte. Nem és nem. Én maradok a régi jó gyerekekkel cigányoknak, vidámnak — és ha van van, ha nincs, ugy is jó. Elmentem én már innen, de visszahívtak azok, akik csak az én muzsikámra tárlják ki a lelküket. Maradok én így ahogy vagyok — de azért nem gyűlölök semmit, senkit, aki mulatni akar ugyanis csak idején. A bácskai talajban nem ver gyökeret a jazz.

— Melyik volt a legnagyobb sikere?

— Mostanában? Hát kérem az *Antóniában*, melyet most adtak, a Városban az én bandám játszotta a *Lehullott a rezgőnyárfa* és a *kulisszák mögött*, mikor a darabnak vége volt, a primadonna odalépett hozzám és se szó, se beszéd, egy csókot cuppantott a képemre. A többiek is megöleltek és azt mondták:

— Nikad vam to ne čemo zaboraviti!... Sose feledhetjük ezt el...

Markovics Jancsi felkapja hegedűjét, bepréslé az álla alá, ráhajol, int a bandának és úgy tiszta szívből rázendít a Csap-uccán véges végig...

Hartwig halála

Ngilvanosságra hozták az angol követ jelentését a volt beogradi cári követ tragikus elhunytáról

A világháború megkezdésének egyik emlékeztető momentuma volt Hartwig Henrikovics Nikolajnak, a cári Oroszország utolsó szerbiai követének hirtelen halála. Hartwigot a halál Giessl volt osztrák-magyar követ dolgozószobájában érte. Mit beszélt a két követ egymással, mi izgatta fel Hartwigot annyira, hogy beteg szíve azonnal felmondotta a szolgálatot, örökre itok maradt. Hartwig haláláról az akkori angol ügyvivő tett jelentést Londonba és ez a jelentés bizonyos tényeket mentett meg a feledéstől. A jelentés most került napvilágra.

Az angolok nem szerették Hartwigot, már azért sem, mert Hartwig perzslai kiküldetése alkalmával az angol kormányra nagyon sok kellemetlenséget okozott. Amikor Krekentorp beogradi angol ügyvivő Hartwig halálát Londonba jelentette, már táviratában hangsúlyozta, hogy ez a halál a mi politikai és diplomáciai köreinkben nem fog nagy hatást kelteni. Erre a táviratra Sir Edward Grey az akkori angol külügyminiszter kék ceruzával, a következő megjegyzést írta: A halottakról...

Krekentorp angol ügyvivő később Hartwig haláláról a következő hivatalos jelentést küldte:

Beograd, július 13. 1914.

Tisztelettel tudatom Excellenciáddal, hivatkózással a 42. 43. számú távirataimra, hogy Hartwig orosz követ a sors csodálatos játéka folytán 10-én este az osztrák-magyar követség épületében szívgyengeség folytán elhalálozott.

Hartwig meglátogatta az osztrák követet, — aki az elmúlt napokban tért vissza Beogradba — abból a célból, hogy magyarázatot adjon azokra a hírekre vonatkozólag, amelyek Ferenc Ferdinánd elhalálozása után Hartwig magatartása miatt szárnyra keltek. Nincsen semmiféle pontos jelentésünk arról, hogy mi történt a két követ között és én is csupán azokra a hírekre szorítkozom, amelyek a beszélgetés után Beogradban közbeszéd tárgyát.

1. A bécsi Reichspost a legutóbbi cikkben megtámadta az orosz követet és azt állította, hogy a főherceg meggyilkolása napján az orosz követségen bridge-partit játszott. Tény az, hogy Hartwig a kérdéses estén szűk körben, amelynek a román, a görög követek és az olasz ügyvivő voltak a tagjai, bridge-t játszottak. Ebből a Reichspost bizonyos következtetéseket vont le, amelyek azonban egyáltalán nem állnak fenn.

2. Szemére vetették az orosz követnek, hogy a főherceg halála után nem rendelte el, hogy a zászlót felárbozza engedjék. Hartwig ezt ugyan cáfolta, de a kollégáim és én is megállapítottuk, hogy a zászló nem volt leengedve.

3. Sajnálattal kell azonban megállapítani, hogy Hartwig és az olasz ügyvivő és az én társaságomban az új trónörökös magánéletéről rendkívül rosszul és meggondolatlanul nyilatkozott. Nem tudom, hogy ezek a megjegyzések eljutottak-e az osztrák követség fülébe, ha igen, akkor hiszem, hogy az a tárgyalás, amely közte és az osztrák követ között lefolyt, rendkívül izgalmas volt és könnyen véget vetett egy életnek amely az orvosok véleménye szerint már csak napokra volt korlátozva.

A magam részéről meg vagyok győződve arról, hogy ez a beszélgetés rendkívül barátságos hangon volt tartva és amennyire én Giessl ismerem, nyugodtan hallgatta végig Hartwig előadását.

Beogradban Hartwig halála hírének elterjedésekor azonnal szenzációs kombinációk keletkeztek és tudni vélték, hogy Hartwig az osztrák követségen megivott egy csésze teát.

Fogadjon stb.

Dercel Krekentorp

A Studenička ulica 20-as számú házában játszódott le ez a jelenet. Itt volt

valaha az osztrák-magyar követség. A háború után a belügyminisztérium működött itt, most pedig Rodics Rafael, a beogradi érsek fog benne lakni, az épület az érsek részére most alakították át. Szép, francia stílusú épület, amelynek falai nagy történelmi időknek a tanúi.

Tin Ujevics:

Sugaras jegenyék . . .

Ök: emelt homlokuknak, sellőző a hajuk, széles-bátor a mellük —
hangjuk menydörgéstől morajlik s a tenger: ébred velük!
Mikor kézzel — csak intenek — kitarul ég pereme
s lázduak, feltörnek a menybe — éterekbe.

De az erejükért hátusak ök a szenvedésnek:
rabságnak, inségnek s ő fekete kísértőknek;
ök bírják a hit erejét: ami él a végzetben
és lorró fényeket: mi villog a sötétben
s a napot a fellegben.

Sasok lendülete — bátor, sugaras madaraké — övék.
ök ismerik mi legmélyebb hurjaink zenéjét,
lég szárnyalói, átölelői égnek,
szabadság vívói, hősei szépségnek;
emberek magukért — önkarjuk kisdede —
születvén sírásban és kínokban megérve.

Férfiai jobbjuk szünetlenül emel
sziklát — emberségnek Prometheus lelke!
S hol csillan lelkiismeret: élet szikrája!
Köröttük sereglők őrlások hada
igazság harcára!

De fejük magányban — az igazult, tiszta —
leglent a tetőn, sötét csapat felett,
hol ostobák s rossztevők nem értik őket!
Mint csodás, zöldelő jegenyéknek csucsa,
villámként fényderült hasitnak napunkba.

Igy — igazságba — hozzájuk futnak utak
a völgyben, hol érződik öle folyóknak,
hol kicsi virágok kéklének, pirlnak,
örvénybe kavarva a magas ég boltján —
mig a dugoló ősz a nagy utakon jár.

Mi belépünk a fehér lejtőn a csendbe...
Ök: tartják maguk, büszkén, lent-lent remegve,
kinoznak tikkadt vagy fényre vágyó szemet:
mért nem tudnak, mért nem tudnak felemelni minket!

Csucsuk felett — ahol fészkelnek a dalok —
csak tündérek szállnak vagy zognak viharok
s fölöttünk nap és csillagok és csillagok.

Fordította: KRISTÁLY ISTVÁN

Kalandornők és szerelmes asszonyok toloncuton

Beogradban nincs szerencsésük a démonoknak!

Beograd, február hó.

A beogradi közönséget rövid időközökben meglepik szerelmi szenzációkkal. A szenzációkat, hol a nők csinálják, hol pedig a beogradi rendőrség gondoskodik róla. A beogradi rendőrség nem szereti a mondain férfiakat, de még jobban üldözi a mondain nőket. Rövid egy néhány esztendeje, már több ízben sikerült a rendőrségnek a beogradi közönséget erről meggyőznie. Hát még a férjes asszonyoknak, milyen pokol az életük, ha szerelmi légyotyon érik őket. Ezért ha már a szerelmes férfi, vagy nő, találkozni akar valakivel, akkor inkább menjen Zemunba, vagy Pancsovára, olesóban és feltűnés nélkül kaphatja meg diszkrét kalandjait. A zemunai és a pancsovai rendőrségnek inkább van szíve, ha egy ilyen bujkáló párocskát látnak behunyják a szemüket.

Két évvel ezelőtt egy Majláth grófnőről visszhangzott a főváros. Filigrán kis nő volt ez a szobaleányból vedlett grófnő, akit elválasztottak az urától, pénze nem volt és csak a grófi koronás fehéreneműje maradt meg. Ezzel üzte a nők választékos mesterségét. Állandóan nagy udvara volt, diplomaták, orvostanások, gazdag orosz emigránsok rajongtak érte. A hajdani mohácsi cseled egyszerre csak gyanussá vált a beogradi rendőrség előtt, alapos volt a gyanu, hogy a bájos »arisztokrata-hölgy kémkedik és egészen Párisig szalajtották a kis kokainos Majláth grófnőt. Elfogni nem tudták, de többé nem fog Beogradban sziveket dögteszteni.

A múlt évben a bukott görög diktátor fiának, Pangalosznak szerelme, Tripnics Retta állott a kömerkedés köz-

pontjában. Tripnics Retta azonban jól járt, mert a kajla orru Pangalosz gyorsan és visszavonhatatlanul nőül vette az athéni Aranyhal lokál egykori táncosnőjét. Soká tartott, amíg Tripnics Rettának elhitték, hogy az ifju Pangalosz a tényleges lovagja, hosszú ideig fenyegette őt is a kiutasítás réme, végül is, amikor megjött a diktátor fia, kezdték Beogradban is szívesen látni. Szinte örültek, hogy a diktátor-apa haragja elől menekülő ifju pár náluk keresett menedéket.

Az elmúlt hetekben az üvegszemű Attems grófnőt utasították ki. Kalandos történetek, még kalandosabb grófnői élet meséjéből porzott a beogradi ucca, ifju dandyk dicsekedtek a grófnő szerelmével, de mindennek véget vetett a beogradi rendőrség politikai és erkölcsrendészeti osztálya, amely nem tartotta kívánatosnak, hogy a grófnő továbbra is boldogítsa az érte lelkendező beogradi fiatalosokat.

Az utolsó napokban a Wolf-nővérek kerültek terítékre. Ök nem tartoztak a démonok közé. Szerelmes nők voltak, a kik a világukat éltek. A Magda szép ruháit, budáját, autóját, ékszerit és mindazt, amiért a nők nemcsak érrefelé, de másutt is mindenre képesek, a fél város irigyelte. Politikai affért akartak a Wolf-lányok ügyéből kovácsolni, bár mindenki tudta, hogy a politikáról mindössze annyit tudnak, hogy Pasics Nikola volt ennek az országnak a miniszterelnöke. Wolf Magda a boldogtalan elvált asszonyok közül való, aki ismert beogradi szerelmesét fájdalommal viselte. Gazdag emberek bomlottak a

szépségéért. Ö mindenkit elutasított magától, hű maradt ahhoz a nő, férfihez, akit most apja politikai ellenfelei letörttek és akiről az apa még a végrendeletében is készakarva megfélemedezett. Magda önzetlen szerelmes asszony volt, akit szegényen vittek el a fővárosból, s akinek ma sincsen semmije a szerelmén és a szegényen kívül ahhoz, hogy új életet kezdhesen. A kíváncsi ucca a szenzációra felhorkant, különféle botrányos ügyeket emlegettek, pedig nem történt egyéb, mint hatóságai erővel akarták véget venni egy viszonynak, amely talán kellemetlen volt egy hatalmas családnak. Nem követett el valami olyant, ami a büntetőparagrafusokkal került összeütközésbe. De a meghurcoltatás szegénypirja ott égett az arcukon, amikor rendőri asszisztenciával kicipeltek őket a vasúthoz.

Igy járnak Beogradban a félvilági nők. Nincsen szerencsésük. Beogradban szigorúak az erkölcsök!

A nőket férfiakká a férfiakat nőkké alakítja át St inach professzor legújabb kísérlete

Bécsből jelentik: Az utóbbi években az orvosi tudomány szenzációs kísérletekkel és felfedezésekkel lepte meg a világot. Az emberi élet meghosszabbítása, a megifjítás, a mesterséges megtermékenyítés kísérleteinek, amelyet legutóbb majmokon végeztek, az eredményei, ha nem is teljes sikerrel, de a jövő kutatásra megfelelő reménnyel kecsegtetnek. Leghatalmasabb perspektívát e téren Steinach professzor ért el, aki legújabb kísérleteivel a nőket férfiakká és a férfiakat nőkké tudja átalakítani, illetve egyik nem sajátosságait egy másik nembe tudja átültetni.

Ezokkal a kísérleteivel oly nagy horderejű kérdést vizs a megoldás felé, mely az embereket és az egész világot egy új, hatalmas probléma elé állítja és a kísérletezések tökéletesítése valóságos forradalmat idézhet elő az emberiségben.

Steinach professzor ugyanis nőstény tengeri malac petefészket eltávolította és helyébe átültette a férfi herét és megfordítva és így a nőstény tengeri malac átvette némileg és szexuális érzésekben a him sajátosságait és karakterét és a him a nőstény természetét és nemi sajátosságait.

Ezzel kapcsolatban érdekes kísérletet folytatott Strauss professzor, a berlini zsidó kórház igazgatója, amely szerint nemcsak a nemiség adja meg a nem-karakterét, hanem a mellékvese is hozzájárul ehhez, vagyis a mellékvesék külső (kéreg) állományának van egy belső secreciós váladéka, mely hozzájárul a nemi karakter kifejlődéséhez.

Strauss tanár egy esetet említ fel, hol egy 37 éves nő, akinek petefészket eltávolították, erős hizásnak indult és egész arcán szőrözödések jelentkeztek, állán dus fekete szakállal és tömött bajusz lépett fel és a mellékvese táján erős fájdalom jelentkeztek. Operációnak vetették alá, ahol a mellékvese daganatát és kéregállomány megnagyobbodását találták, melynek következménye volt a férfivé való átváltozás.

Azokban az esetekben, hol az ellenkező nem kifejlődését, például a nőnél a férfikarakter kifejlődését meg akarják akadályozni, műtéttel távolítják el a mellékvesét, de az operáció legtöbb esetben halálal végződött. Boom orvos egy olyan nőnek, aki a mellékvese megnagyobbodásával kapcsolatban átvette a férfi nemi sajátosságait, a mellékvesét megoperálta. A nő két évig élt és ezalatt visszakapta női sajátosságait.

A kutatások eredményei elé élénk érdeklődéssel fordul az egész világ.

Elhizás ellen

írja Vilfan gyógyszerész laboratóriumának Zagreb, Ilica 204. szám, Geib L. urnó Wien, Praterstrasse 18. szám a következőket:

Há az köszönet a küldött három doboz

„Vilfan-teaért“

amelyekkel nagyon meg vagyok elégedve. A tea valóban kúráló és az összes hölgyek, a ki nek ajánlottam, állandóan használják és kellemes eredményeket érnek el.

megrebben, szórakozottan eszmél a körülötte lévő vi- hoz térni ebből az éber eszméletlenségéből, a szemé- zugsás kapuját az agyában. Azután kezd lassan maga- megáll, nincs véleménye, megbénul, csak egy süket- gőpézete, kilobban benne minden szikrányi akarat, ember életében pillanatok, mikor megáll az öntudat- halottan dermedt meg körülötte minden. Vannak az szemhátrájára, nem tűzött hozzájuk gondolatokat, ban, élettelenül és öntudatra nem emelten veidőit- vizeit, de mindez rendetlen, zavaros összevisszaság- befutott márványmedencébe a napfényben szikrázó- homokja és egy szökőkút csorgója egy repkémnyel- re vadtrócsák kusznák fel, a villa parkjának vörös- villának barnára festett díszes vaskerítése van, mely- ket, melyek a tengertől bukkantak fel, látta, hogy a egészen távoli mozgó kombákhoz hasonló emberfele- gert, egy magas, élénk, zöldlevelű legyezőpalmát, könnyeit. Lelékietlenül bámult maga elé, látta a tén- villa kapujához és nagy erőlködéssel folytatta vissza- tájékos kondalatókól csigázva támaszkodott egy- rőpült el felette. Elszoruló szíve, elernyedve, sötét, lettel döbrent vissza. De semmi... csak egy madár- nem nyul többé a mérgehez. Tihamér babonás rém- hümmre szokott ember is hasztalan fogadja meg, hogy- mifele érv, belátás nem használ, mint ahogy van a mor- bizonyos az is, hogy nem tud többé szabadulni. Sem- Oráliség és ezt ő nagyon jól tudja. De éppen ilyen- nagyon erőseinek? Mi értelme, célja van mindennek? volna, megdidergett. Miért is engedte át magát ilyen- Elsapadt, a szellőnek mintha fagyos lehellete lett- szereztem és nem tudok nélküle élni!

hamarba a kétségbeesett kérdés. Szeretem, halálisan- De én... mi lesz velem akkor? — döbrent Ti- Mici válláról a köppeny!

dig a komornyik újra diszkrét mosollyal segít le- az iróságban, bucsuszavak. A lejegdy-palotában pe- hal a szeretlem, azután egy napon kis levél fekszik- jökédy, sönhatások, idegesség és szépen, lassan meg- kis rancok a szem alatt, megtrápadó orcák, hervadó- mikor rosszul szabott, olcsó ruhát húz magára, finom- elegánsan járnak, az első megborzasás a tükör előtt,

Lohengrin kisasszony

Forró Pál

alapötlete az volt, hogy egy vad indián törzs csónak- jain megrohanja a Lidó strandját és ott sátort ütnek, elrabolják a fürdőző nőket és közülük a legszebbét az indiánfőnök feleségül veszi. Viszont a legszebb indián- leányt egy fehérbőrű rabolja el. Nagy harc az indián- nok és fehérek között, melyben az indiánok győznek. A megkötözött fehér férfiakat fogságba vetik, a leá- nyokat elárverezik és azután hatalmas orgiát, diadal- ünnepet csapnak, melyen a fehér leányoknak táncol- niok kell és be kell mutatniok, hogy miféle szerelmi- tudományuk van, hogyan bűvölik el a szeretőiket? A fehér leányok megrészegítik az indiánokat, meg- habonázzák, eszüket veszik és mikor azok a szállodá- ból rabolt pezsgőtől ittasan hevernek, a leányok guzsha kötik a győzőket, kiszabadítják a fogságba ve- tett fehér férfiakat és újra birtokba veszik a Lidót, amit zenés fáklyásmenettel és tűzijátékkal ünnepel- nek meg.

Száz táncosnót, negyven színészt és négy rende- zőt szerződtetett erre a mulatságra a fürdőigazgató- ság, amelyen természetesen a nyaralóközönség színe- java is felléphetett. Mindenki szabadon választhatott, hogy indián, vagy fehérbőrű akar-e lenni? A legtöb- ben persze indiánnak jelentkeztek, mert ez sokkal ere- detibb és groteszkebb volt és különösen a hölgyeket izgatta az, hogy elmés és izgató jelmezeket találjanak- ki. Egy amerikai leány, akinek tökéletes alakját az egész Lidó csodálta, előre bejelentette, hogy egészen meztelenül fog megjelenni, csupán egy kis sás kötő- lesz rajta. Egyébként is pletykák keringtek, melyet az ugynevezett befentesek terejsztettek, hogy a táncosnők egészen ruhátlanul fognak élőképekben fel- lépni és a meglevenedett szobrok táncokat lejtének- majd. Azután fehér, fekete szépségverseny lesz, mely- nek keretében néhány valódi indián szépség és a ve- lencei és milánói operettszínház görlei fognak akt- ban megmutatkozni. A velencei rendőrség szemethunyt ilyenkor, azt mondták, hogy kell az ilyen rendkívüli látványosság az idegenforgalom növelésére. A ke- vésebbé őszinték viszont művészi és történeti érvekre- hívatkoztak és utaltak arra, hogy az antik Róma,

Tihamér teljesen elvesztette az önjelmét. Fel- akart rohanni Michhez, teletöszögre vonni, valami- szörnyű jelenetet rendezni. De erőt vett magán, csak- éppen maga akart maradni és rohant vakárban a vil- lak között, el, messze a tengertől feltehető zátongyal- felé. Atkozta szépen, bura hiszékenységet, hogy- csodában bizott és elhitté, hogy Mici csakugyan nem- anyagias, nem tördök a pénzzel. Igaz, kétségtelen, hogy Mici most is szereti, de hiszen ehhez eddig nem- kellett sem áldozat, sem hősiesség, a szépen szór- mannikáját látszották ugyan, de közben pazarul szór- tak a pénzt és itt mulatnak a Lidón, a kazdagok pa- radicsomában. De majd ha valóban rájuk köszönt a- szépen... akkor el fogja haragyni, elmúlik a re- gényes máz, jönnek az apró civódások, a titokban való- sítások, sziválgások, hogy mások milyen szépen és

Mici hazudott tehát. Nem a nagybátyja küldte a- levelet, hanem Telegdy gróf. És egyszerre megvilá- gosodott előtte Mici szavainak értelme, hogy miért- kérdezte tőle: szeretnél akkor is, ha valóban elsze- gényednék? Telegdy irt neki, meglepődött, hogy- nem ad többé pénzt, ha nem tér vissza hozzá. Ő a- nagybács, akivel szakítani akar, akivel szemben lüg- gethenséget meg akarja övni. Tehát mégis csak a- kedves volt. És az ő pénzen el most itt Mici, mert- hiszen megállapodásukhoz képest mindegyik maga- fizeti a számláját.

Tihamér rámered a két betűre, mint valami la- tomanya. De nem volt vizio. Ujjai között gyűrődött, szakadozott az átkozott papír és fekete, elegáns nyó- massal ott fényesedett a két áruló betű: T. J.

Mici hazudott tehát. Nem a nagybátyja küldte a- levelet, hanem Telegdy gróf. És egyszerre megvilá- gosodott előtte Mici szavainak értelme, hogy miért- kérdezte tőle: szeretnél akkor is, ha valóban elsze- gényednék? Telegdy irt neki, meglepődött, hogy- nem ad többé pénzt, ha nem tér vissza hozzá. Ő a- nagybács, akivel szakítani akar, akivel szemben lüg- gethenséget meg akarja övni. Tehát mégis csak a- kedves volt. És az ő pénzen el most itt Mici, mert- hiszen megállapodásukhoz képest mindegyik maga- fizeti a számláját.

Tihamér teljesen elvesztette az önjelmét. Fel- akart rohanni Michhez, teletöszögre vonni, valami- szörnyű jelenetet rendezni. De erőt vett magán, csak- éppen maga akart maradni és rohant vakárban a vil- lak között, el, messze a tengertől feltehető zátongyal- felé. Atkozta szépen, bura hiszékenységet, hogy- csodában bizott és elhitté, hogy Mici csakugyan nem- anyagias, nem tördök a pénzzel. Igaz, kétségtelen, hogy Mici most is szereti, de hiszen ehhez eddig nem- kellett sem áldozat, sem hősiesség, a szépen szór- mannikáját látszották ugyan, de közben pazarul szór- tak a pénzt és itt mulatnak a Lidón, a kazdagok pa- radicsomában. De majd ha valóban rájuk köszönt a- szépen... akkor el fogja haragyni, elmúlik a re- gényes máz, jönnek az apró civódások, a titokban való- sítások, sziválgások, hogy mások milyen szépen és

Forró Pál

Lohengrin kisasszony

— Nem! Én ezerszer is újra ezt tenném. Mit ad- hat szebbet és jobbat az élet? De odahaza...
 — Ott is melletted leszek, ott is szeretni foglak!
 Tihamér maga elé nézett és halkán mormolta:
 — Néha arra gondolok, hogy most nekünk meg

... csókkal tapasztotta be a száját.

kellene hálni... mert már semmi sem következhetik és nem szabad megfakulni engedni ennyi fényt és szépséget! Mici ijedten, szemrehányólag korholta:
 — Rossz, gonosz ember. Ezt nem szabad többé mondanod, érted?
 És hogy ne is folytathassa, csókkal tapasztotta be a száját.

lelkisimertit furdalással jegyezte meg:

— Tulajdonképpen csúf, önzó dolog, hogy bele-hajszolják ebbe a nyaralásba. Ha megmarad a pénz, még hosszú ideig elhettél volna kondatlanul!

Tihamér szerelmesen, határtalan gyöngédséggel ragadta meg a két puha, remegő kezét, melynek ujjai édes simogatással kusztak fel lassan a nyakáig és azt mondta:

— Nem a pénzem, de az életemet sem sajnál-nám odaadni ezért a néhány hétért!

Es akkor Mici azt mondta: Köszönöm, édes!

Hány millió ember mondta már a világon ezt a szót, hogy: köszönöm! De Tihamér úgy érezte, hogy így még senkiségi mondta. Sem a nagy színházok, sem a rendes polgáremberek. Ebben a köszönöm-ben, úgy, amint Mici mondta, benne volt egy szerelmes nő minden odaadása, hűsége, meghajni tudása, boldogsága, megdicsőülése. Miniszka volt, könnyből és mosolyból szöve, szivdobogása volt szavakba szök-telve, szenvedély, szerelem, asszonyi alázat! Ez a *köszönöm* azt mondta: imádlak, elvesztem benned, mindennemű vágy, szeretem, barátom, vágyaim meg-valósítja. Milyen nagyszerűen, milyen teljesen oda-adhatja magát a nő egyetlen szóval és ez a szó nemnyi szépséget, melegséget, gyönyört tartalmazhat. Arra riadtak fel, hogy ablakuk alatt hangos muzsika-szóval vonul el a rezzegő ébresztő harsongó fúrdzene-kar. Mici boldog jökevényben egy vörösrózsát hallott le a karmesterre, aki nevére inett köszönnetet a szép menyasszonynak.

— Furdant! Furdant! a furdó! — kiáltotta tap-solva és ugrott Mici. — Ma versenyt uszunk utaszkám, úgy bizony és kuszunk a koralszigeit! Tyűh, de pompás lesz, nézd, milyen remek hullám-vertes van! Menj előre, én már itthon felveszem a trikót és úgy megyek le köpenyben!

— Tíz percet adok! — mondta nagy komolyan. — Tihamér elővette az óráját:

Visszajövelek érled, úgy, amint leszek: felik leveleköz-Tovább nem tudok nélkülied élni. Ha addig nem jössz,

Lohengrin kísasszony

Forró Pár

Az ajtón kopogtak. A szobalány dugta be az or-rócskáját.

— Szabad? — kérdezte azzal a szemtelen kedves-séggel, amely feltételezi, hogy mint minden szobában, itt is turbékolás folyt.

— A posta jött! — mondja és átad Mici-nek egy levelet.

Mici ránéz a borítékra, bocsánatot kér, szemmel-látható zavarral kimeg az erkélyre. Tihamér meg-rökönyödve néz utána. Ki ír neki? Ki tudja azt, hogy itt vannak? Mici észrevehetően elkomolyodik, ujjai-val csettint, gondolkozik, megint belenéz a levélbe, azután apróra tépi. Gondosan, egészen apró szeletek-re, mint aki nagy súlyt helyez arra, hogy azt többé senkise állíthassa össze. A papírszeleteket az erkély-ről beszórja a tengerbe. Hosszan nézi, hogyan imbolyognak, repkednek apró, fehér lepkék gyanánt az egyes darabkák. Azután még egyszer bosszusan cset-tint ujjai-val és megy vissza a szobába. Az ajtóban mosolyt erőltet és kérdés nélkül mondja:

— A nagybátyám írt. Anyagiakról számol be, mostanában rendezik véglegesen az örökségemet, el-adások, hitelezők kielégítése. Utálatos dolgok. Boldog vagyok, hogy nem vagyok otthon...

És hirtelen szenvedélyes mozdulattal Tihamér karjába veti magát:

— Mondd, szeretnél akkor is, ha csakugyan nem lennék más, mint egy szegény kis masamód, ha nem lenne többé ennyi szép ruhám?

Tihamér meghökkenve nézett a remegő, izgatott nőre:

— De hiszen a nagybátyád tovább is gondosko-dik rólad!

— De ha otthagynám, ha egészen független akar-nék lenni és valóban csak abból élnék, amit keresek?

Tihamér keserűen felkacagott:

— Drágám, hiszen titokban mást sem teszek, mint erre rendezkedem be. Egyébként rövidesen nekem sem lesz egy fillérem sem. Legjobb, ha nem is gon-dolunk a jövőre.

Mici nagyon meg volt elégedve. De azért némi

lára. Ott egy pillangó, milyen szép kékes-sárga szár-nyá van, a kertenben mintha szikrázóan a virágok: csupa harsányvörös szín. Fű között, bokrokban, lákon piros virágok. Piros rózsák futnak fel a villa erké-lyére is. Szeretem, asszony... mozdul meg Tihamér agyában a gondolat. Asszony, gondolja meggyőzően, itt is asszony bujkál, gazdag, álmos, macskamozdu-latokkal nyújtózó szép asszony. A szökőkút mellett egy halványkék selyemfelhő mozdul. Eddig nem is vette észre. Onnan emelkedik ki a nyugalmas, for-mas, feltűnő nő, háttal áll és lábujjhegyre ágak-s-kodva valami gyönyörűs után nyúl, a bő, vékony pon-tyója szoros formájához tapad és ingerkedve árulja el urnöje szépségét.

Az asszony megfordul, pillantásuk találkozik és egy sikoltás:

— Tihamér!

Es már ott is áll mellette, kacagva, izgatottan, kedveskedve:

— Nohát, ez nagyszerű! Hát te is itt vagy? Oh, te gazembert! Persze, a barátoddal jöttél. Bezzeg, amik nekem csapad a szél, sohasem voltál ennyire bökken. Vagy olyan jól megy a dolgod? Gratulálok. Tudod, hogy sokat gondolom rád? Mit csinálsz? Szerelmes vagy? Eh, tudsz is te önző kutyaszereplőt! En tudod, nem is akarom idejönni! Veletem, Szive-sebben maradtam volna Montecarloban, de a barátom nem tudom miért, fejbe vette, hogy a Lidóra jön. Hát azt sem láttam még, miért ne nézzük meg? Tegnap érkezünk... No de, hogy te is itt vagy! Majd összehajszolom a barátoddal és négyesben lehetünk. Remélem, nem féltékeny a kicsiké?

Patakzott belé a szó, nem is várt válaszokat, boldog volt, hogy végre szabadon beszélhet. Mint aki valami ránevezve idegen, feszélyező környezetbe került, ahol sok mindent kellett magába fojtania, ami pedig kikíváncsított belőle.

— Az új barátom? Hát tudod, drága pofa, talpig degy. Gróf... és ezek egészen másféle emberek, mint

Forró Pár

Lohengrin kísasszony

mi. Néha már azt hiszem, hogy nincs is vér az ereim-ben, hanem ólmot öntöttek belém. Egészen berozsdá-sodtam. Hogy szeret-e? A fene tudja, kérlek, minden kívánságomat teljesíti, de mondom, nincs benne szen-vedély, lángolás, csak arra ügyel, hogy szép legyen és hogy az emberek megnézzenek, ha végigutazunk a korzón vagy leülünk valahová. És nekem is mindig merev, buta arcot kell vágnom vagy csak egészen finoman szabad mosolyognom. Azt hiszem, valami regénye lehetett, egy nő, tudod kérlek, az rágódik még a szivén. De én nem ereszttem ki többé a kezem-ből. Hát mi vagyok én, kérlek? Hétszámra bérelhető berendezési tárgy? Vagy feleségül vesz végül, vagy olyan végkielégítést fizet, hogy csak úgy nyög majd belé. Oh, én vigyázok magamra! Én nem csalom meg. Ilyen ürüggyel nem fog engem lerázni. Most éppen bo-rotválkózik, nyugodtan beszélgethetünk. És este az indiánünnepélyen ugye te is ott leszel? Hát egy ilyen ünnepélyen semmi feltűnő nincs abban, ha összeismer-kedik két ember. Majd én ügyesen elintézem, bizd csak rám. No szervusz, nem csókollak meg, de azért szeretlek. Viszontlátásra, szívem... ott legyél!

Tihamér kissé felderítettte ez a találkozás.

No lám, a gróf urak nem bizonyulnak szerencsés vetélytársaknak. Klári is, Mici is különös barátnak tartják őt, mint a grófjukat.

Most már volt annyi ereje, hogy visszafordult és lesietett az Excelsior-hotel strandjára. A kabinok előtti homoktérén óriási felfordulás volt. Mindenfelé deszkák, lécek, girlandok, dróthuzalok, selyem és posztóvégek heverték, munkások ácsoltak, kopácsol-tak, sátrakat vertek, mérnökök és rendezők orditoz-tak. Egy kötéllal elkerített helyen indián tollak, sás-ból font kötények, indiánbalták, íjjak, dárdák bever-tek. A fürdőzők kíváncsian, vidáman nézték ezt az építkezést, mindenki izgult, tervezett, nagy zsidobongás, nevetgélés között vitatták meg, hogy ki kicsoda jel-mében fog résztvenni a pazarnak ígérkező mulatsá-gon. Mindenfelé hatalmas plakátok hirdették az *Indiá-nok a Lidón* című kerti ünnep részleteit. Az ostély

Aki lecsese, gyakran hallja:
Sok beszédnek sok az alja.
Étel, ital, álom,
Szükséges e három.
Lencse, borsó, kása,
Mind Isten áldása.
Hét-nyolc óra egyre-másra
Mindig elég az alvásra.
A tisztaság fél egészség,
Mossdál, mossdál, apró szépség!

MONDOKÁK

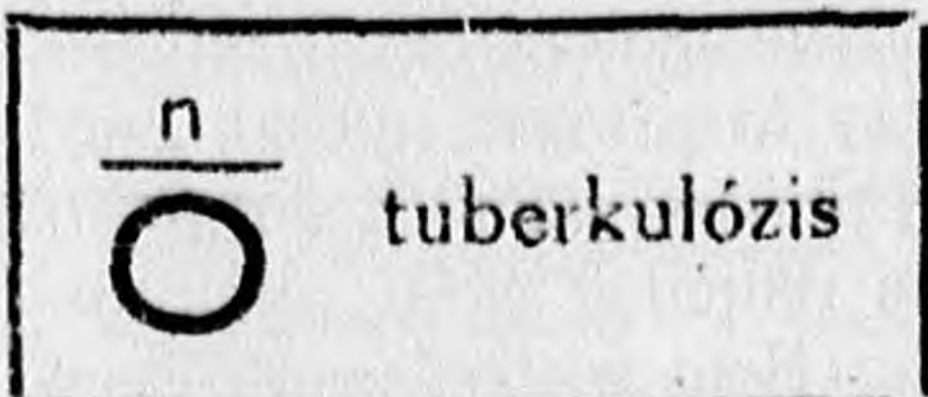
A következő pillanatban máris kint volt és rohant a pillangó után.
Morgó nemzetes uram elővette a friss Bácsmegegyei Naplót, hogy megtudja, mi újság a világon. Leült, de ugyanabban a pillanatban ordíva felugrott, mintha száz kigyó fullánkja egyszerre szunt volna beleje.
Megrézte, hogy mi van a széken, ami megszurta, de nem látott senmit. De mert a szuro fájalmat még mindig érezte, hát hátranyúlt és akkor meglepetve állapította meg, hogy a Muncurkó bogárgyűjteménye van hozzája ragadva. Muncurkó, mikor kiszaladt lepkét fogni, hirtelenében arra a székre tette le a bogárgyűjteményt, amelyre a nemzetes ur leült. Így aztán a komposztuk beleje harapta.
Leszedte magától a bogárgyűjteményt, amely teljesen tönkret volt leve.
— Mordizomadt, — karomkodott a nemzetes ur — ez már nem bogárgyűjtemény, hanem inkább növénygyűjtemény.
Eppen akkor lépett a szobába Muncurkó és keserves sírásra fakadt, mikor elpusztult bogárgyűjteményét meglátta. Ez egyszer azonban a sírás igazi volt, mert nagy kövér köny-cseppek potyogtak végig az arcán. Muncurkó minden ígéret és vigasztalás dacára sem akarta abbahagyni a sírást.
Énis magára hagyom most Muncurkót, hátha a jövő vasárnapig megvizsgálod. Mit gondoltok gyerekek, megvizsgálod-e?

man Ibolyka. Három jó, a többi kissé hosszadalmas és zavaros. Egyszerűsége törekedj. — *Czímber Lilike*. Az ilyen elsőosztályos babákat nagyon is szeretjük. Csak irjál bátran és olvasgasd szorgalmasan a Habostortát. — *Ürmös Mancsi és Szatmári Ilonka*. Megörvendeztetlek benneteket, hogy a Habostorta is rövidesen hosszabb, illetve vastagabb lesz. — olyan sok a fogyasztója, hogy elhatározták a nagyobb adagot. — Így tehát meg lesz a ti örömitök is. Úgyes lányok vagytok, leveletek nagyon rendes és szép! — *Szentirmai Tibor*. Bravó Tibike! Leveled egészen jól sikerült! Irjál gyakrabban nekünk és majd meglátod, hogy belelössz szépen a magyar írásba. A druszád köszöni a meghívást, egyszer talán el is megy. — *Meznerics testvérek*. A képekre kíváncsi vagyok. Kedden délelőtt mindig fönn találtok, akkor jöjjetek. — *Kőszegi Irénke*. Rejtvényeid leközzöljök. Egészségedre vigyázz!

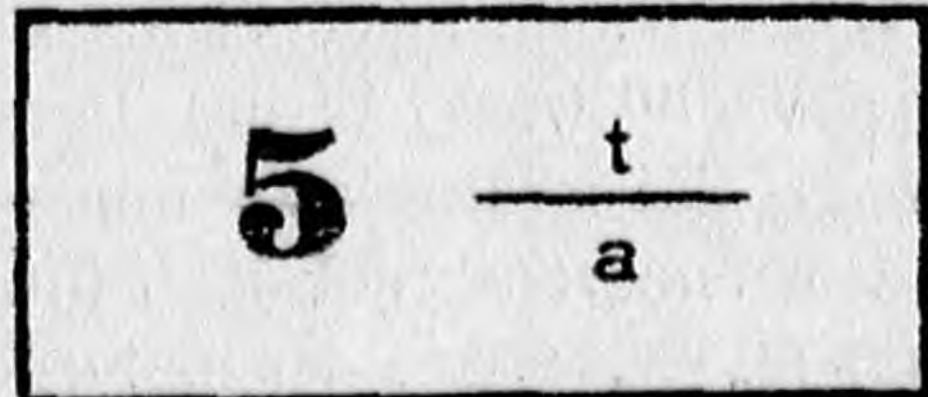

Bonifác, — Apollonia, — Niceforus

Beküldte: X. Y.

Beküldő Kende Ferike Subotica

Beküldő Szalay Jucika Odžac

Bárány Farkas

Beküldte Schmidt Jakab Stari Becej

— Nál, milyen szép pillangó szél odakint.
lott:
hoz és gyönyörködött benne. Egyszer aztán hanzosan fölkiállt.
rakoztak a skatulyában, mint a katonák. Odavitte az ablakmely valoban szép volt. A komposztukre szunt bogarak ugy so-Muncurkó nem sokára elkészült a bogárgyűjteményel, a nem szurták körösztül komposztuel.
Els megatopogatta a mellét és a hátát és örült, hogy azokat jutna, hogy így csináljamak állatgyűjteményt is.
vastagságu komposztuk, mert esetleg az embereknek eszbe — Milyen jó, hogy mincsenek két méter hosszú és kar-Amint ezt a nemzetes ur elnézte, ezt gondolta magában: gombostüket beleszurta a dugókba.
minden bogarat keresztüldöfött egy-egy komposztuel és a elkészítse. A skatulya aljára lapos dugókat ragasztott, aztán A Muncurkó aztán nekítült, hogy a bogárgyűjteményt tes uram, de ezt nem mondotta hangosan.
— Ebben igaz van a boosnak, — gondolta Morgó nemzetes ur, ha engemet taposott volna össze.
amikor leesett. Összetaposta a lábával. Még mindig jobb, mint-szarával egymásután átszurta, majd fölvetette a levegőbe és sapka ott maradt a földön és mikor a bika hozzája ért, két mely vörös sapkára megvadt és félem rugaszkozott. A kor vesztetem el a fejemről, mikor a bika elől szaladtam, a — Hát azért nem lehetett felémeln, mert a sapkát ak- — Miért? — Nem lehetett. — Hát miért nem emelhet föl? — A sapkát leejtettem a fejemről. — De hova lett a szép piros sapkád, melyet tegnap vet- a nadrágom belekadt a rásba és ripsz, végigszakadt.
tem tőle. Eppen át akartam magamat vetni a kerítésen, amikor kapott a cipőmbé, leharapta annak sarkát, de én megnemkül-tésen. Akkor éreztem, hogy hátulról huz valami. A kutyá bele- gyen ugyan, de hasznos. Egy-kettőre leent termettem a ker- ezért tanácsosabbnak tartottam a futást, mert bár a futás sze- nem idejtem volna meg, de féltem a kezében levő firkosbortól, ban ugatott és ugatásával előcsalta a kerészt. A kerésztől utról fehragadtam egy követ és a kutyára dobtam. Ez meg job-

A BÁCSMEGYEI NAPLO vasárnapi ingyenes melléklete

Subotica, 1927. február 13.

Morgó Mackó esetei

Irta: Kubán Endre

Tizenkilencedik fejezet,

amelyben Muncurkó bogárgyűjteményt csinál és bogarászás közben mindentéle kalandokon megy keresztül, végül pedig a gyönyörű bogárgyűjtemény síralmasan elpusztul.

Muncurkó a minap megismerkedett egy városi gyerekkel és hamar vastag barátság fejlődött ki közöttük. A városi fiu elvitte Muncurkót a lakására is és amikor Muncurkó onnan hazajött, ezzel állított be a nemzetes urhoz:

— Papa, a pajtásomnak remek bogárgyűjteménye van! Én is akarok bogárgyűjteményt!

— Mi a csudát akarsz, — förmedt rá a nemzetes ur Muncurkóra, — mordizomadt, majd adok én neked bogárgyűjteményt! Hogy aztán folyton vakarózzál!

Nem olyan bogárgyűjteményt akarok, — magyarázta Muncurkó, — amely a bundámban legyen és amely miatt vakarózni kellene, hanem olyan bogárgyűjteményt, amely skatulyában van és amelyben a bogarak gombostükre vannak felszurva.

— Hát neked ilyen bogárgyűjtemény kell, — nyugodott bele Morgó nemzetes uram, — akkor nem bánom, csinálj magadnak.

— Köszönöm szépen, hogy megengeded, — örvendezett

— Hát ez hogy történt?
 — Ez úgy történt, hogy a mező szélén van egy nagy urasági kastély, a kastélynak van egy vasúccsal körülkentett kertje és a kertben sok különös virág van.
 — De mi közd neked a kastélyhoz, a vasúccshoz, a kert-hez és a virághoz, mikor te bogarászni mentél?
 — Hát az a közöm, hogy a különös virágokon különös bogarak voltak és nekem azokból is kellett. Almdaszta a racion, szedtem pár bogarat és már vissza akartam térni, amikor egy nagy kutya ugatva közelédett felém. A kaviccsos kerti

estem volna és azt kitorntem volna.
 — Ez igaz, — gondolta magában Moró ur. — de nem mondotta hangosan.
 Egyszer csak észrevette, hogy a Muncurkó nadrágja csatokban lóg le.
 — Hé, mordizomadta — kiáltott rá. — hát a nadrágod hol lépted össze?
 — Ez akkor volt, papa, amikor a vasúccson tenakadtam.

Muncurkó, — csak kérek pénzt.

— Micsoda pénzt?
 — Skatulyára, ragasztókra, dugókra, gombostűkre és hálóra, amivel a bogarakat fogni kell.

— Tyü, mordizomadta, — kiáltott fel a nemzetes ur — nem adok semmiféle pénzt! Éppen elég pénzt költöttem már rád, amióta bejöttünk a városba.

Muncurkó erre irtózatossá bégésbe kezdett. Kijelentette, hogy a nemzetes ur bizony szép apa, aki nem tartja meg a fiának adott szavát. Megengedi, hogy az bogárgyűjteményt csinálhasson, de a pénzt sajnálja tőle erre. Olyan hatalmas bégést vitt véghez, hogy a szálloda személyzete és a vendégereg összefutott a folyosón és valamennyien azt hitték, hogy a nemzetes ur nyuzza Muncurkót. A nemzetes ur erre, hogy véget vessen az ajtaja előtti csődületnek, kivette a bugyellárását előkotorászott abból vagy husz dinárt és Muncurkó felé nyujtotta:

— Nesze, akasztófára való kölyke!

Mintha ketté vágták volna, úgy szakadt hirtelen félbe Muncurkó sirása. És a nemzetes ur akkor észrevette, hogy bizony a Muncurkó szemében egyetlen könny sincsen. A sirása tehát csak tettetett volt. Nem akart újból mérgeledni és azért ez egyszer elengedte neki a pofont.

Muncurkó nyomban bevásárolta a szükséges dolgokat és délután kiment városi pajtásával a közeli mezőre bogarakat szedni.

Késő este volt már, mikor hazakerült. De micsoda állapotban volt!

— Az arcom miért csupa kék folt és miért van úgy feldagadva? — kérdezte tőle a nemzetes ur.

— Az akkor történt, mikor leestem a fáról.

— Mikor estél le a fáról?

— Egy nagy fán sok szép körishogár volt. És mert nekem a gyűjteményembe kellett körishogár is, hát felmásztam a fára. Már pár bogarat a zsebembe dugtam, mikor a lábam elcsuszott az ágon és a földre pottyantam. Akkor vertem össze az arcom, mert arra estem.

— Most aztán mászkálhatsz a városban elcsufított arccal, — dűnyögte a nemzetes ur.

— Hadd el, papa, még mindig jobb, mintha a lábamba

Jól fejtették meg a következők: Müller Vilmos, Bach János és Havas László Subotica jutott.
 Az 5. számban megjelent rejtvények helyes megfejtése: hatáms, párbaj, párkány, helyes megfejtést a jutalom
 Jól fejtették meg a következők: Müller Vilmos, Kőszegi Irénke, Steyer Ferike, Mészáros Katica, Thiring József, László Ilonka, Virg Laci, Achs Márta, Kunszt József, Pál Éva, Galambos Pálka, Berkó Ius, Imre Margit, Venczel Villi, Pális Erzsike, Hans Berger, Grösz Bözsike, Schmidt Gyuszi, Stock Dena, Kovács Ilonka, Mezős Vilma, Mezős György, nancz Gyuszi, Rózsa Ilonka, Dragan János, Révész György, Urmas Manel, Szamari Ilonka, Czimbor Lillike, Mezei Miklós, Kozbasz Vera, Balogh Annuska, Balor Dezső, Fischl Imre, Robitschek Ibi, Biermann Ilonka, Hecskó Karsai, Székely Imre és Gizi, Bordás László, Bordás Judit, Hanness Vicuka,

REJTETTKÉP
HOL A FAVAGÓ?
 Aki a "favágó"-t megtalálja,
 értékes jutalomban részesül.

Benő Jucika, Schmidt Jakab, Guttmann Ancika és Évike, Kása Jenő, Tripolszky Erzsé, Breitner Katica, Veimann Gyuri, Sárközi Magda, Antalik Irénke, Lénárd Vera, Rácz Szabó Teréz, Schneider Rózsi, Basch Zsuzsa, Kolozsi Tibor s Géza, Deutsch Lillike és Frida, Miskolczy testvérek, Balázs László, Csóti István, Szalay Jucika, Kasza Mariska, Lízák Gizuska és Józiska, Kezes Tibor, Eibenschütz Tibor, Hacker Tibor, Kondrosy Gizella, Bucsák Magduska, Licht József.

ÜZENETEK

Lízák Gizuska és Józiska, A küldött jókívánatokat nagyon szépen köszönöm, igen szép ez a figyelem! — Kasza Mariska. (Maján). A kért könyv után erősen kutattunk. Bizom hogy rövidesen meg lesz. — Szalay Jucika, Nagyon örülök hogy felgyógyultál. Mind a két rejtvényed bevált. Az egészségedre vigyázz! Pá! — Eibenschütz Tibi, Rajzaid jobbak mint a rejtvények. — Kolossi testvérek, Egyszerűbb rejtvényeket szeretünk. — Basch Zsuzsa, Úgyes vagy, rejtvényed leközölhető. — Schmidt Jakab, Leveled igen kedves és értelmes. Légy továbbra is hűséges olvasó és meglátod, hogy a magyar nyelvet újra tökéletesen fogod tudni. Rejtvényeid közt van jó is. — Robitschek Ibi, A jókat kiválogattuk és alkalom után leközöljük. — Schmidt Gyuszi, Küldj be többet, hogy válogathassunk. — Kende Ferike, Rejtvényeid ötletesek, leközöljük őket. Máskor is keress fel bennünket. — Licht Józsi Örülünk, hogy oly szívesen gondolsz ránk. — Lénárd Vera, Pancsevo, Ez tévedés lehet, Intézkedtem, hogy az ajándék mielőbb kezeidhez jusson. Muncurkó még sok mindent fog addig csinálni, figyeljék csak jól, milyen huncut egy fickó az. — Winmann Gyuri (Kula), Persze, hogy te is fogsz nyerni, csak keress jól gyakrabban minket. — Bordás Judit és barátai, Az új ismeretségek igen örülünk és reméljük ezután gyakrabban találkozunk a Habostörténelemmel? — Nem is rossz az ilyen édesség ugy-e? — érdemes időnként belekóstolni... A néplapra köszönöm, Milyen jó izlések van. — Streck Dina, Dehogy köszönöm édes gyermekem! Haragot a Habostörténelemre nem érünk, itt mindenki testvér és jóbarát, Az egész csak tévedés lehetett. Apró levélkéidre mindig szívesen válaszolok. Milyen helyes a legutóbbi leveled is avval a csöpp babával és kutyással. Csak írd ki tartóan és ne gondold felőlünk ilyen rosszakat. Remélem szent a béke! — Irjál! Pá! — (B.) — Bier-

Steiner Marcel

Telefon: 42. Sombor Telefon: 42.

Takarmánycikkek,
Gabonaőrlemény,
KORPA,
Malombükköny
vagontételekben kapható

Vásárolok zsirt, szalon-
nát, mindennemű
gabonát és külön-
sen sötét liszteket

Gabona- és lisztes csákók gyári áron!

REJTVÉNY

A múlt vasárnapi számban közölt rejtvény helyes megfejtése:

„Kutyagol”

Helyesen megírták 25-en. Könyvjutalmat nyert: Klein Bözsi, Vel-B éterek.

KERESZTSOROS REJTVÉNY

A múlt vasárnapi számban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

Vízszintes: 1. Homoru, 6. Mosé, 9. Szünet, 14. An, 15. Lejt, 17. Na, 18. Part, 19. Ja, 20. Át, 21. Sebesült, 24. Vig, 25. Dákó, 26. Leon, 29. Áll, 30. Inog, 31. Bank, 32. Se, 33. Bi, 34. Ot, 35. Ri, 36. Ne, 37. Bi(b)oros, 40. Privát, 42. Pénz, 44. Omár, 45. Senf, 48. Al, 49. Inség, 52. Elnéz, 54. Aa, 55. Bö, 56. Jó, 57. Ti, 58. Li, 59. S. J., 60. Isme, 63. Rádó, 65. Acid, 67. Intakt, 69. Rintin, 71. Só, 72. Un, 73. Ke, 74. Da, 75. Ós, 77. Bari, 80. Ukáz, 82. Elé, 83. Otke, 85. Arko, 87. Áge, 88. Ri, 90. Janus arc, 93. Ár, 94. En, 96. Agár, 98. Ro, 99. Rizs, 101. Be, 102. Péntek, 103. Biró, 104. Osztas, 105. Ór, 108. Re.

Függőleges: 1. Hamvas, 2. On, 3. Olt, 4. Re, 5. Ujságírás, 7. One, 8. Sas, 9. Satóbian, 10. Z. R., 11. Útő, 12. Ej, 13. Taille, 16. Tek., 18. Ple, 20. Ági, 22. Bón, 23. Ülő, 25. Dobó, 27. Naiv, 28. Rák, 37. B. N., 38. Iziben, 39. Sógort, 40. Pretor, 41. Ázsiái, 42. Pari, 43. Éles, 46. Nasi, 47. Faj, 50. Nő, 51. Éj, 53. Él, 61. Mi, 62. Tanítják, 64. Indukció, 66. Cn, 68. Turó, 70. Tako, 71. Szeren, 76. Szeles, 77. Bér, 78. Len, 79. Aaa, 81. Zár, 84. Kar, 86. Rrr, Lat, 91. Uri, 92. Sor, 93. Ász, 95. Né, 97. Ge, 100. Zs, 101. Bá, 106. Te, 107. LL

Uj vívmány a hegesztés terén!

VILLAMOS HEGESZTÉS „WE” ELEKTRÓDDAL

gőzkazánok, törött motoralkatrészek hegesztését a helyszínen, hideg állapotban végzi

Czeisel József, Sombor

Javit: Mindennemű motorokat, autókat. Berendez: Fűtéseket, vízvezetéseket, fűdő-zobákat és mindennemű v. szerkezeteket

Mindennemű autogyűmik vulkanizálása!

Vállal: Arté i lu furásokat, kis házikutak furását és eliszaposodott kutak kimosatását

FÉRFI GYAPJU KELMÉK KIÁRUSÍTÁSA

GYÁRI ÁRON ALUL

1927. február 2-től március 1-ig

STRASSER BÉLÁNÁL

Subotica IV, Wilsonov ul. 46. Farkú té tal szemben

Leipzig mintavásár!

Európa legalkalmasabb bevásárlási helye!

Tavaszi vásár

1927 március hó 6-tól 12-ig!

11.000 kiállító 21 országból;
150.000 vevő 44 országból;
1.600 árucsoport különféle szakmából:
gombosítól a teherautóig.

Közelebbi felvilágosítást nyújt:

Moser és Wertheim, Novisad

Balkangesellftstelle des Leipziger Messeamtes — Beograd, Čubrina ul. 8

Mindenki figyelmébe!!!

HENGEREK FURÁSÁT

Fordson-traktorok

és Ford-autók

részére elvállalja

Földvári Béla, St. Bečej

Telefon 83.

Ugyanott mindenki kap a gyári árak után a Ford-alkatrészeknél 20%, a Fordson-alkatrészek után pedig 10%-os engedményt. Visszonteladók és autógyárak külön engedményben részesülnek. 713

Figyelem!

1927. január 1-től kezdődőleg leszállított árak

2/2 KOMLÓZSINEG

Dinár 27.—

Kérjen árajánlatot

A FONÓ

ÉS KÖTÉLVERÖGYÁR

R. T.-től

ODŽACI BAČKA.

ZLATNA BATERIJA ZMAJ

PRVOVRSTAN MATERIAL SVETI NAJJACE? IZDRŽI NAJDUJE?

Naponta

frissbatteria

gyári áron

S. AD. ENGL

SUBOTICA

Visszonteladók kérjék zseblámpa- és öngyújtó árjegyzékem.

MINEK SZENVEDNI

amikor a legnagyobb ajda mak is csillapodnak a Schallerba-h gyó yfürdő származó

Dr. I. PEERA KENŐCS

használatán, amely kösve ny és h um o len gyógytr-
dók n épug. mint, mindenütt használatban van, kronikus be-
tegsé eknél: köszvény, rheu a, idegánta mak, ischiass stb.-nel
Egy üve ára D. 60. kis üveg D. 40. Kér e a gyógyszertrakban
Postán me rendelés: K jő s i é y gr z o l á a V u k o á

Eladó

Dr. Jovanović Ivan gazdasá-
gában Novi-Bečejen néhány
ezer ültetni való tölgyfa.
Darabja 10, nagyobb meny-
nyiségben 8 dinár

1517

Tavaszi vetőbükköny, arankamen-
tes hárémag, takarm ny- és cukor-
répamag, angol és olasz perje
(fümag). Továbbá mindenféle gaz-
dasági és kerti veteménymagvak
legolcsóbb beszerzési forrása
KICSINYBEN és NAGYBAN
Fajazonosságért és csiraképességért
szavazatoságot vállalok

KÖRÖSI GÉZA Subotica

TELEFON: 513

127

CANADIAN PACIFIC

Magyar vagy német
földmunkások és családjaik

február végétől kezdve szállítanak

Kanadába

Indulás minden héten.

Mindennemű felvilágosítással szolgál ingyen

CANADIAN PACIFIC

Beograd Wilsonov trg 107. Sombor R. Kovačić
Pariška 2.

Őrizkedjék csaló ügynököktől.

417

SREBRNJAK SZANATORIUM ZÁGREB

Uj belgyógyászati szanatórium nyílt meg Srebrnjakon
62. szám alatt, a Medjašna ulicai villamos állomás-
tól 10 percrenyire, alacsony dombon, ideális helyen
fekszik. Körülötte szőlők és erdők. Gyönyörű kilátás
a Száva völgyére és a zagrebi hegyekre. Az összes
belsőhajók részére, kivéve a fertőző és elmebajokat.
Dietetikus, fizikális és medikamentális gyógyítás a
legmodernebb terápiai módszerek szerint.

Főorvos: Dr. Franjo Kavčić.

Mérsékelt árak! 11943 Telefonszám 23 8

Részletfizetésre szövet és vászonárut

adunk hitelképes egyéneknek mindenféle „TEXTIL” kézműáru raktár Pašićeva (Goziürdő) u. 7

»VEDOMIN«

Tuberkolozis elleni szert

ajánlják az orvosok, mint kiváló gyógyszert különösen **gyenge, tuberkolozisra hajló gyermekek**nél. Forgalomba kerül, mint EMULSIO is különösen nagy gyógyerővel és mint PASZTA amely főleg tápszerűl szolgál. Minden gyógyszerárban és jobb drogériában kapható. **VEDOMIN** iroda, **Beograd Molerova 27**

KOMLÓZSINEG

szükségletének fedezése előtt **saját érdekében** hívja fel ajánlattételre

Weitzenfeld és Társa

Suboticán 25 év óta fennálló szaküzle't

Mi az Önnek **megfelelőt** fogjuk a legolcsóbb árban ajánlani

Ponnya és zsák áraink figyelemre méltók

Ki akar érettségizni?

Összevont magánvizsgát tenni?

Teljes anyagi felelősséggel előkészít a

BOROSS-GÁRDOS TANINTÉZET
BUDAPEST, RÁKÓCZI-UT 57/a. INTERNÁTUS.

Mindennemű
gyümölcsfa

valamint

akác, kőris, nyár, stb. fa

2-3 éves

diszcserejék, rózsaszőlőványok

bármilyen mennyiségben kapható

MÁLY MIKLÓS

faiskolájában, Mariolara (Bánát)

Szerb és jugoszláv

NEMZETI-ZÁSZNÓK

tiszta gyapju, szine viz és nap ellen garantálva

Szállít nagyban és kicsinyben minden nagyságban

KLEIN i VINKLER SUBOTICA

Trumbićeva 22

500

Kérjen árajánlatot

Ez a valódi
Daruvarj
Krémm

Háromsarkos piros dobozban. Ne fogadjon el mást. Kapható minden jobb üzletben. Ahol nem kapható,

rendelje postán a készítőnél.

Blum gyógyszerár, Subotica

1327

Főpostával szemben.

Alkatrészek

Walter Wood, Milwaukee, Massey Harris, Cormick Johnston Deering, Knotek kénvőkötőkhöz és aratógépekhez, géptakarónyvák, Manilla, valamint a legjobb és legolcsóbb

VETŐGÉPEK

„ERMA“ KNOTEK & Co-nál
NOVISAD, Strandhoz vezető úton

Ezennel tudomására adjuk a mélyen tisztelt kereskedőknek, hogy átvettük a rég bevezetett

INNOCENTE MANGILI S. A. TRIESTE

via Valdirivo No. 3.

szállítócég képviseletét, mely céggel állandó, közvetlen áruforgalmat — gyűjtőkocsikban is — bonyolítunk le.

SLAVIA medj. otpremištvo SUBOTICA

Cara Dušana 1. — Telefon 375. — Telegr. Slaviaped.

Petróleumgáz-takaréklámpák

ülső- és belső világításra, 150-3000 gyertyafénnyel. — Kezelés rendkívül egyszerű. Kis petróleumfogyasztás. Ügyes képviselőket keressünk. 35 lámpatípus. „PETROPLIN“ Zagreb, Draškovićeva ulica 58. Legnagyobb raktár az SBA-ban.

LELTÁRI KIÁRUSÍTÁS

HUMANIK

Alaposan takarítunk

Subotica, Aleksandrova ul. 7.
Novisad, Dusan Nastić, Kralja Petra ul. 11.

Komlószáritó berendezéseket

LEGUJABB SZISZTÉM SZERINT GYÁRT
BRÁČA GOLDNER Subotica Minden megrendelő ingyen tervet kap

ÓRÁK és ÉKSZEREK RÉSZLETRE SUBOTICA, SOKOLSKA-U. 2.

Spanyoltha ellen

a legbiztosabb védekezés a szervezet ellenállóképességét fokozni.

Ezt legjobban a 11701

BRÁZAY

mentholos sóborszesz használatával érhetjük el.

Néhány csepp Brázay sóborszeszt csopentunk a szájvizbe és öblögessük naponta többször szánkát. A mosdóvízhez is keverve a legjobb fertőtlenítő szer, tehát mossuk meg vele kezünket naponta többször. Beörzsölés és testmosással a szervezet ellenállóképességét fokozzuk.

Kapható minden gyógyszer-tárban, drogeriában és háztart. cikküzletben.

Vezérképviselőt Jugoslávia területére

DESTILAT D. D. ZEMUN

Ölgyekek és urak gyermeke!

A legjobb, a le pontosabb és a legolcsóbb kiszolgálás hajfestés. Oreal He náva garancia mellett, parókákészítés, babakülönleges összes ba'afejek és alkatrészek lezárt árban lesznek kiárultva. Babajavitások a legolcsóbb áron Lerner Jano Subotica, Pašićeva ul. Ugyanott egy nagy vaskályha és egy faesztrogapad szer zámmal eladó.

OLCSÓ vizes uborka

1 kg. 5 dinár

savanyu paprika

1 kg. 8 dinár

Tisztán kezelt savanyított káposzta.

Az ECETGYARBA

L. Vojnovičeva ul. 5. sz. 1170

Géphemzés

plissó és guvré

Holänder-nál

Paralelski put

Czil Jer-ház

Jó állapotban levő

PORTÁL

jutány s áron eladó.

Bővebbet Jakovljević

St. Pajo-nál Novisad,

Kr. Petra 9. 1170

Keveset használt háromtöléses

OPELSPORTAUTÓ

mely könnyen átalakítható négyülésessé, nagyon kedvező áron eladó.

Bővebbet A török szabónál Novisad, Kraljica Petra ut. 25. 222

Meg akarja őrizni

arcának, kezének finomságát, valamint fehérszínét?!

akkor csakis az elismert

KUKÁR pipere- és mosószappant használja

710

Reklámcsomagokat árusítok hétfő délután - szombatig (február 14-19)

- 100 dinárért 3 ruhára anyag: 3 m. creped chinet, 2 1/2 m. ardy fel, 12 gyapjúfrancia crep vagy zefir anyagot
- 550 dinárért 3 m. divatos tavaszi kabát, vagy 3 m. kozmüszövetet bozzá 1 1/3 m. mintás clo h, vagy 3 m. mintás szatin és 2 1/2 m. prima ruhaszövetet
- Vasárnap a kirakataimban láthatja a reklámcsomagok minőségét

Pero Vujković Subotica

Strossmajerova ulica

Osijeki Vasöntőde és Gépgyár Rt.

Osijek

MIELŐTT KOMLÓSZÁRÍTÓT VESZ KÉRJEN TÓLUNK ÁRAJÁNLATOT UJRENDSZERŰ

komlószárítónkról

NAGY TELJESÍTŐKÉPESSÉG, OLCSÓ ÁR, SZOLID KIVITEL

VEZÉRKÉPVISELŐ:

Reith Michael, Novi Futog

333

LOKOMOBILOR

MOTOROK Diesel és szilvógáz

GATTEREK PINI és KAY

kompl. fűrészek

kedvező fizetési feltételek

Brača Fischer

D. D.

ZAGREB,

Pantovčak 1 b. 5924

E. önyomdát

legújabb rajzokkal felszerelve

olcsón szállít

Bleier Márk

L. Jugosl. Előnyomda

Berendezési Gyára

- SENTA -

Eladó

1 db 6 HP Deutz petroleum motor, 1 db Máv. legújabb rendszerű kender-törőgép, api 800-1000 kgr t. ljesitménnyel, 1 db 7 párt. f. nom. hengerrel ellátott kender-puhító gép s továbbá eladók rans más ziók, meghajító szijkerék stb. A fenti gépek keveset használtak, kitűnő állapotban vannak, zonna! átvehető, mi den e forradható árért. — Cim: Tumbas Ivan, kudejara St. Moravica (Bačka) 922

H. Ziaszonyok Igazgatósága!

Olcsóbb, mint bárhol Sphinx I-a korál és ón.ótt

VASEDÉNYEK

kefék, sziták, piaci utazó és papír

KOSARAK

virág és kézimunka állványok

METEOR-KALYHÁK

tű. helyek és ká. yhatóak

LÁBTÖRLŐK

nagy vá asztékban

Ehrenfreund Géza

háztartási és konyhafelszerelést ár. e. ón. Rudić ul. 1

Bördisműaruk

milyen szállított árban kaphatók

SCHLAGER HENRIK

speciális bördöndősnél

Subotica

(Aleksandrova ul. 1 sz.)

A legutolsó divat szerinti vidikülők megérkeztek.

GYÜMÖLCSFA

CARBOLINEUM

PERMETEZÉSRE

vizonteladókknak legolcsóbban

MEKALIJ, NOVI SAD

Futočki put 27. 1254

Legfinomabb likőr essenciák Káics illatszertárban kaphatók Rudičeva ulica.

